

fókuszban az ima

Üzenet a belső szobának
Őszintén Isten előtt
A legrövidebb ima

élő víz

Megtalálni a frekvenciát
A mi terheink a támaszaink
Az igazi istentisztelet

híd

evangélikus missziói magazin

2019. II. szám

<http://misszio.lutheran.hu>

Tartalom

fókuszban az ima

- 3 „A mélységből kiáltok hozzád, Uram!” | *Szeverényi János*
- 4 Az ima | *Fekete István*
- 5 Körinterjú: **Hogy tanultam imádkozni? Mit jelent az ima az életemben?**
- 8 Üzenet a belső szobának | *Gyarmati Gábor*
- 9 Mágikus és ihletett imádság | *Szakács Tamás*
- 10 Mozaik | *Balog Eszter*
- 11 Független | *Kis Ferenc Balázs*
- 12 Ima a zsidóságban | *Fináli Gábor*
- 13 **Miért kell újra megtanulni imádkozni?** | *Szigeti Jenő*
- 14 Szalmaszál | *Szák Kocsis Pál*
- 15 Egy vőlegény imája | *Herényi Márk Barnabás*
- 16 Őszintén Isten előtt | *Gazdag Zsuzsanna*
- 18 Vegyél levegőt! | *Erdészné Kárpáti Judit*
- 19 A legrövidebb ima | *Dr. Arbanász Zoltán*
- 20 Így imádkoztak
- 22 Add fel! | *Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén*
- 23 Imádkozni tanulni?! | *Dobó Dániel*
- 24 Luther az imádságról
- 26 Imádkozás a Bibliában – **Beszélő viszony** | *Reuss András*
- 27 Ha te nem lennél | *Türmezei Erzsébet*
- 28 Imádkozzunk! | *A. L.*
- 28 Imakör az Evangélikus Missziói Központban
- 29 Rejtvény | *A. L.*
- 29 Könyvajánló
- 30 Keresztretjévény | *Meleg Dávid*

élő víz

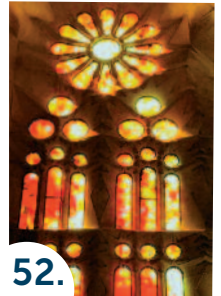
- 31 **BIZONYÁGTÉTEL** – Jézus Krisztus megszabadított az alkoholizmusból | *L. T.-né*
- 32 **TANÚÁGTÉTEL** – Evangélikusként az El Caminón | *Ifj. Zászkaliczky Pál*
- 34 **ÓRÁLLÓ** – Gyermekeid az istennek | *Miklya Luzsányi Mónika*
- 35 **KÖNYVAJÁNLÓ** – Egyedül nem jó...
- 36 **BESZÉLGETÉS** – Megtalálni a frekvenciát | *Erdészné Kárpáti Judit*
- 38 **TÁJOLÓ** – Harry Potter világa | *Dr. Szalai András*
- 40 **INTERJÚ** – A mi terheink a támaszaink | *Szeverényi János*
- 42 **TEOLÓGIA** – Bolond bölcsesség vagy bölcs bolondság? | *Szabados Ádám*
- 43 **HIRDETÉS**
- 43 **IMA** – Bűnbánati ima | *John Henry Newman*
- 44 **20. SZÁZADI HITVALLÓINK** – Válint János, a híveit és egyházát védelmező esperes | *Id. Zászkaliczky Pál*
- 46 **GYŰLEKEZET** – Ilyen egyszerű?! | *Zsigmond Ildikó*
- 47 **TÁJOLÓ** – Mire nevel és tanít az iskola?
- 48 **INTERJÚ** – Ének, zene, közösség, hit | *Sz. J.*
- 50 **KITEKINTÉS** | *Gémes István*
- 52 **ÉLŐ VÍZ** – Az igazi istentisztelet | *Dobóné Somogyi Eszter*
- 53 **DERŰ**
- 53 **ÉNEKEM AZ ÚR** – Bár bűn és kín gyötör
- 54 **EVANGÉLIKUSOK SZÓRVÁNYBAN** – Egy evangelizációs körút képeiből
- 56 **KÖNYVAJÁNLÓ** – Tanúim lesztek
- 56 **VISSZAJELZÉSEK** – Olvasóink, hallgatóink visszajelzéseiből
- 57 **RÁDIÓMISSZIÓ** – Lélekhangoló: a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsora
- 57 **KÜLMISSZIÓ** – Az Evangélikus Külmissziói Egyesület hírei | *Zalán Péter*
- 58 **BESZÉLŐ KÉPEK**
- 60 **Valaki értem imádkozott** | *Reményik Sándor*

Címlapfotó: Imádkozó férfi Izraelben (Szeverényi)

Hibaigazítás

2019. I. lapszámunk címlapján a név helyesen: Török Máté.
Az *Áramszünet* című írásban (20. oldal) szereplő vers szerzője Szigeti Jenő.

A hibákért elnézést kérünk.

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2019. II. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:
Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
<http://misszio.lutheran.hu>
számlasszám: 11716008–20157087

Felelős szerkesztő:
Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyyi@lutheran.hu
www.szeverenyyijanos.hu

Munkatársak:
Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,
Kis Ferenc Balázs,
Stifner-Köháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné, ifj. Zászkaliczky Pál

Olvasószerkesztők:
Diószegi Rita, Miklósné Székács Judit

Layout, grafikai tervezés, tördelés:
Perl Creative
Perl Andrea, Perl János
www.perlcreative.com

Nyomdai kivitelezés:
Pauker Nyomdaiipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft
Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft
Megrendelhető a kiadónál.
Az *Evangélikus Élet* hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdai termék
VIBORA-ÉS PARTNEREK SZÜKSÉGE

„A mélységből kiáltok hozzád, Uram!” – kezdi imáját a 130. zsoltár írója. Az általa leírt állapot nem átmeneti rosszkedv, kételkedés, gyengeség, hanem a bűnök, sérülések következtében átélt kilátástalanság.

Tudunk-e ilyen helyzetben imádkozni? Nem mindig. Ilyenkor a beszéd is nehezünkre esik, és jobban várjuk Istent, mint az örök a hajnalt.

Elevenen a csillagok alá,
az éjszakák sarában eltemetve,
hallod a némaságomat?
Mintha egy égbolt madár közeledne.

Így hívogatlak szóltalan:
az örök hallgatásból,
idegen egeid alól
valaha is kiásol?

Eljut hozzád a panaszmom?
Hiába ostromollak?
Köröskörül a félelem
zátonyai ragyognak.

Számíthatok rád Istenem?
Úgy vágyom közeledre,
dideregve csak hevesebb
a szerelmek szerelme!

Temess a karjaid közé,
ne adj oda a fagynak,
ha elfogy is a levegőm,
hívásom sose lankad.

Légy reszketésem öröme,
mint lombjai a fának:
adj nevet, gyönyörű nevet,
párnát a pusztulásnak.

(Pilinszky János: *Panasz*)

A Krisztus-követők nem redukálják ima- és hitéletüket egy-egy órára, néhány percre. Tudják, hogy életük el van rejtve Krisztusban. Ismerik a szavak nélküli ima valóságát és erejét is. Istentiszteletük huszonnégy órás, mert tapasztalják, hogy Uruk is mindig munkában van: „...nem szunnyad, nem alszik az, aki védelmezi Izráelt!” (Zsolt 121,4) Reményük és erőforrásuk az, hogy a mennyei főpap esedezik értük (Zsid 7,25), és hogy a Lélek is közbenjár a szentekért kimondhatatlan fohászokkal (Róm 8,26).

Az ima nem más, mint élő kapcsolat Istennel.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Fotó: Szil

Fotó: Révészné Bellai Csilla

Az ima

Az ima nálam nagyon régen kezdődött. Szinte emlékeim letelején. Ülök az ágyban és egy pár száraz öregkéz öszszefogja az enyéimet. Mondd, kisfiam, és én mondtam utána az imát. Az ágy puhasága simogatott, az est zsongított, az álom a szemem körül járt, és én mondtam az imát. S gyöngye gyermeki képzeletemmel felemeltem lelkem az Istenhez.

Később, a diákévek kamaszos rohanásában, az ima a templomot jelentette, ahol elcsitultak a zűrzavaros vágyak, lassúra vált a lépés, tompán koppantak a szentelt kövek és az oltár előtt lobogó örökmécs mindig megmelegített, ha kinyújtottam feléje didergő kezemet. Ekkor már nem könyvből imádkoztam, és nem is a régi kis imádságokat mondtam. A kivilágosodó értelem szavakat keresett, melyek újak, szépek voltak, és csak az én örömeimet, bánatomat, kéresemet vitték az Örökkévaló elé.

Aztán jött az előbbi világégés, és mindig mélyen megrendített az imára zendült kürtök rivalgása és a térdre hullt harctérre induló századok halálos

csendje, ahol szinte érezni lehetett az elhagyott otthonok felé szálló gondolatokat, aggódást, szeretetet, igazi imát, ami hangtalanul szárnyalt a halál felé induló férfiak lelkéből.

Aztán jött a zuhanás Trianon halálos völgyébe. Jött a megalázás, a szegény, az elesettség, szegénység, járvány, és jöttek az imák. Az egész nemzet megtanult imádkozni. És nem szégyelltek már a férfiak sem egy-egy szóra befordulni a templomba. Ezek a férfiak többnyire megjárták a harctereket, és megtanulták, hogy egyetlen félelem örökös csak, nem a halálfélelem, hanem az istenfélelem. S ahogy az imádság felé fordult a nemzet, úgy emelkedtünk ki a halálra ítéltség posványából. Amilyen csendesek lettünk, olyan hangos volt körülöttünk a győztesek páholya. S amilyen fennhájzók voltak ők, olyan alázatosak lettünk mi. Mert akkor éreztük már, hogy az alázatosságnál nincsen nagyobb a világon. S elhallgatott körülöttünk az erőszak sűvöltése, mert halkan szólni kezdtek a kassai harangok, s meghallhatták az egész világon, amikor a dómban a magyarok *Te deumot* imádkoztak. Nagy,

szent pillanatokban mindig az ima volt velünk, mellettünk, értünk. Nagy örömeinkben, nagy sírásokban, csendben és viharokban: ima, ima.

És most mégis, mind több helyen halom, olvasom, hogy valaki imádjja a lencefőzeléket, imádjja a karóráját, imádjja a kirándulást és a táncot. Préda lett ez a szó, melyet magyar paraszttól sohasem hallott senki. És elkopott lassan, mint a kocsmaküszöb. Mindenki imád mindent. A lovát, a szeretőjét, a nyakendőjét, megszenteltségtelenítve egy szót, az emberi lélek néma himnuszát, a tisztaság, a kérés, a vigasz, a félelem, az istenkeresés egyetlen utolsó felkiáltását, amikor már nincs semmi, de semmi segítség, mentsvár, csak az ima.

Ne imádj hát mindent, édes magyaram, ne szórd lelked aranyát, nyelved szépségét a rombolás disznai elé. Ne imádj semmit, csak az Istent, mert nem tudod, milyen idők jönnek, és nincs az a vihar, mely elpusztíthatna, ha veled van az imádság, és veled van az Isten.

FEKETE ISTVÁN

Körinterjú

Hogy tanultam imádkozni? Mit jelent az ima az életemben?

Hála Istennek, olyan lelkészcsaládban nőttem fel, ahol az édes anyanyelvvel együtt tanulgathattam az édes atyai nyelvet, az imádságot. Édesapám reggelente *Luther Jer, örvendjünk, keresztyének...* című áhitatoskönyvéből olvasott fel, melyet mindig a „Hálát adok neked, mennyei Atyám...” kezdetű lutheri imával és a Miatyánkkal zártunk. Így tudatosult bennem már gyermekfejjel, hogy az ige és az imádság úgy tartoznak össze, mint a be- és a kilégzés. Mai, mobilos hasonlattal: állandó isteni térerőben, erőterben élhetünk. Ajándék, hogy ő bármikor megszólíthat és megszólítható, ha mi is folyamatosan bekapcsolt, „online” állapotban vagyunk...

Gáncs Péter
ny. evangélikus püspök

Ahogy szerintem sokakat, engem is az anyukám tanított az első imára még óvodáskoromban. Természetesen ez nem volt más, mint az „Én Istenem, jó Istenem...” kezdetű esti gyermekima. Emlékszem, még nyolc-tíz éves koromban is esténként rákérdezett, hogy ugye, elmondtam az imát.

Hittanórákon és vasárnapi „kis istentiszteleti” alkalmakon, konfirmációs órán, majd kisifin tapasztaltam meg azt, hogy a közösen mondott Miatyánk előtt *Keveházi Laci* bácsi vagy *Klári* néni saját szavaival imádkozott. Amikor középiskoláskoromban a nagyifibe kerültem, ott láttam meg, hogy nemcsak a lelkészek imádkoznak saját szavaikkal, hanem mások is. Emlékszem, hogy nagyon sokáig csak hallgatója voltam ezeknek az imaközösségeknek, és volt bennem egy félsz, hogy melyik cikibb: bénázva megszólalni vagy csöndben maradni.

Tizenöt éves lehettem, amikor egy barátommal átvettük a gitársulit Pílisen. Konfirmáció után jó lehetőség volt ez is arra, hogy ott tartsa a fiatalokat a gyülekezetben. Mivel korábban én is itt tanultam meg gitározni, tudtam, hogy minden gitáróra előtt van igeolvasás, kis hozzáfűzött gondolat és saját szavas imádság. Nem volt kérdés, ezt is csinálni kellett. Egy másik élmény szintén ebben a korban, amikor gyerektáborban áhitatot kellett tartanom a tápiószelei templomban. Nem is a végigigzult áhitat, hanem az erre való készülés volt meghatározó az életemben. A templom előtti lépcsőn készülve, imádkozva éreztem először úgy igazán, hogy átölel az Isten. Úgy érzem, hogy a sok csöndben végigült alkalom tudat alatti tanulási folyamat volt, míg eljutottam a saját szavas imádságig.

Ami még szintén imaforma az életemben, az az éneklés. Nagyon gyakran kapom magam azon, hogy énekeskönyvi énekeket dalolászom. Lutherrel együtt vallom, hogy a zene Isten ajándéka, mely megvidámítja az ember lelkét. Az éneklés nem más, mint imádkozás.

Mostanság az imádság egy más formájával, a meditációval próbálkozom. Sokan sajnos úgy tekintenek erre, mint valami keleti vallási szörnyűségre, bűnös dologra, de véleményem szerint ez nem más, mint az igazi belső szoba, ahol olyan csend van, amelyben az Úristen jelen van, és a vele való találkozás létrejön. Örülök, hogy egy evangélikus lelkészek által vezetett lelkigyakorlaton vehettem részt a közelmúltban, ahol ezt a meditatív jellegű imádságos formát elkezdhettem megtanulni és gyakorolni. Talán ez egy következő szint az imádságban, amikor a kimondott szavak vagy egyirányú kommunikáció helyett egy másfajta kapcsolat jöhet létre az ember és az Úristen között, mely már inkább párbeszédnek mondható. Úgy legyen!

Végh Szabolcs

az Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon igazgatója

Hogyan tanultam imádkozni? Inkább arra válaszolnék: kitől? Az első imádságot anyai nagymamától tanultam, aki nyolcéves korom óta élt velünk. Az esti imát és a Miatyánkot tanította meg nekem, és vele beszélgettem a legtöbbet arról, hogy miért érdemes Istenben bízni. Tizenévesként mégis kellemetlen érzés volt, amikor az első ifjúsági óra után azt mondta a lelkész: Imádkozzunk! Tudtam, itt személyes szavaknak kellene elhangozniuk. Tőle – *Sztojanovics András*tól – tanultam meg mindazt, ami a lelki életemben fontos: Bibliát olvasni s abban felismerni, hogy Jézus nekem szól, és azt is, hogy az imádsággal én is őszinte szívvel állhatok meg előtte. Tizenéves korom óta azonban még meghatározóbb számomra az énekelt imádság, Isten dicsérete vagy a könyörgő ének. S ha ostromlom Istent, vagy békességre vágyom, egész nap éneklek magamban. Ezt érzem az imádság leginkább hozzám illő formájának.

Lázárné Skorka Katalin
evangélikus lelkész

Régi időkre kell visszanezennem, hogy az imádság tanulását megkeressem az életemben. Igazából a beszélgetni tanulással esik egybe. Nem győzők felnőtt fejjel elég hálás lenni azért az ajándékért, hogy olyan családban nőhettem fel, ahol az istenkapcsolat nem volt kérdés. Ugyanúgy, ahogy az egyházi szolgálat (egyházfiság, harangozás, kántorizálás, gyülekezeti tisztségek viselése) is hozzátartozott a mindennapjainkhoz. Ma, amikor már magam is tanítom gyermekeinknek, hitanos diákoknak az imádság fogalmát és módját, nem tudok mást adni, mint amit magam is családomtól, szüleimtől kaptam.

A kétféle imádság ajándékára mutattak rá. Legalább olyan fontos a kötött időben és szöveggel mondott ima, mint az időhöz, helyhez, alkalomhoz nem kötött, saját szavainkkal megfogalmazott, ott és akkor szívből felfakadó imádság. De azt gondolom, mindegyiknek a lényege az őszinte kapcsolat. Számomra az imádság különleges baráti kapcsolat. Csak azzal tudok őszinte lenni, akiről tudom, hogy mindenestől ismer és szeret engem. Aki előtt nem kell megjártsanom magam, aki nem az alapján ítél

meg, hogy hogyan mondom. Ékszszólón vagy dadogva. A lényeg, hogy tudjam, nem neki van rá szüksége, hanem megengedi, hogy szóba álljak vele. Mintha az ő vevője mindig vételre lenne kapcsolva. Rajtam múlik, hogy az én készülékem mikor kapcsolom be és állítom az ő hullámhosszára.

Mészáros Tamás

a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője

Gyermekkoromban anyai nagyanyám és én egy szobában aludtunk. Alvás előtt letérdeltünk az ágy mellé, és nagymama imádkozott, vagyis inkább beszélt az Úr Jézushoz, mintha ott ülne a szobában velünk. Ma már tudom, hogy így is volt. Nagyi hamarosan meghalt, és én nem emlékszem több imára, csak anyám csendes szenvedésére. Szüleim nem sokkal ezután elváltak.

A kísértés és lázadás időszaka következett, amikor egy fiatal lány feje tele van mindenféle világi bolondsággal. Tele voltam ambiciózus álmokkal, melyekből sok valóra is vált. Ezek alatt az évek alatt – most már látom – mások értem mondott imáit hallgatta meg a jó Atya, nagy kegyelmében, minden fonalat úgy irányítva, hogy végül is megtérjek hozzá.

Majdnem teljesen egy időben azzal, amikor az Úrral való közös utam elkezdődött, világossá vált számomra, hogy nélküle minden csak hiabavalóság. Magától értetődővé vált, hogy minnennyel és mindenben hozzá kell fordulni. Ezt nem mindig egyszerű megélni a hétköznapiakban,

mert rengeteg dolog (saját magunk, mások és a Sátán) próbál minket visszatartani ettől a szoros, közeli istenkapcsolattól.

Éreztem, hogy mennyire fontos az állandó kommunikáció, az ima, de hogy ez nekem hogyan fog működni, azt még nem tudtam. A Biblia rendszeres olvasása, a helyi keresztyén rádió programjai, Charles Stanley és Charles Swindoll könyvei, valamint más, komoly hívők tanításai kulcsfontosságúak voltak ebben a fejlődésben. Vágyódtam rendszeres imaéletre, kutattam a Bibliát, mely egyre fontosabbá vált számomra.

Sok embertársunk kérdezi, hogy miért engedi az Isten a szenvedést. A nehéz időszakok alatt kerülünk közelebb az Úrhoz, tapasztaljuk meg, hogy teljesen rábízhatjuk magunkat. Az én imaéletem is több ilyen nehéz szakasz alatt vált erősebbé. Amikor kiderült, hogy mellrákom van, az idősebbik fiam hatéves volt, a kisebbik pedig csak kilenc hónapos. Nem tudtam változtatni a helyzetemen, de Istennek adtam a fiúk jövőjét. Hatalmas erő töltötte be a lelkemet. „Isten pontosan tudja, hogy mi a legjobb mindannyiunknak” – gondoltam, és ebben tökéletesen megnyugodtam. Csendes, mély békességet kaptam.

Isten kegyelméből, egy sikeres műtét után, a fiúkat tovább nevelve bekapcsolódtam egy úgynevezett *Moms In Prayer* (Mamák imában) imacsoportba, ahol több édesanyával, összefonva a szívünket gyermekeinket rendszeresen „felemeljük” az Úrhoz. Ez is csodálatos módon alakult. Az Úr Jézus odaállított két hívő anyát abba a kis hegyi városba, ahova éppen akkor költöztünk. Imádkozásunk alapja az Úrtól tanult ima, a Miatyánk, mely szanaszét futó gondolatainkat keretbe foglalja. Ma már száznegyven országban működik ilyen imakör (momsinprayer.org). Donnával, az egyik anyával huszonkét éve rendszeresen imádkozunk. Ez a közös imádkozás az édesanyákkal gyökeresen megváltoztatta és megalapozta egyéni imaéletemet is. Ma már felnőtt gyermekeim vannak, és az első kisunokám is megszületett, de a *Mamák imában* nem áll meg, hiszen, ha egyszer anyává válsz, örökre anya maradsz.

Mint Dávid a zsoltárokban, mi is naponta keressük az Urat, és a legszebb az, amikor olvasva az Úr ígését, dicsőítéssel válaszolunk neki.

Dicsőítsük az Urat!

„Ha félek is, benned bízom! Istenben, akinek ígését dicsérem, Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem?!” (Zsolt 56,4–5)

Éva Vágréti Cockrille

az USA-ban élő grafikus

Számomra az imádság a belső szoba megélése. Az ima, az imádság számomra „magányügy”. Nem csak „magányügy”, lelki ügy... a sajátom.

Számomra az ima az Istennel való kapcsolat megélése. Tulajdonképpen ebben tükröződik az Istennel való viszonyunk. Így ima minden, amit az Isten Lelkével való közösségben élünk meg, gondolunk vagy cselekszünk.

Paul Tillichet, a 20. század talán legnagyobb teológusát egyszer megkérdezte valaki, hogy szokott-e imádkozni. Ő így válaszolt: „Nem, én meditálni szoktam. Vagy tudja, mit? Még azt sem. Én csupán élek.” Ha jól értjük Tillich szavait, és nem megbotránkozunk rajtuk, akkor megsejtjük azt a szélességet és magasságot, melyet az imában való élés jelent. Így válhat valóságga életünkben az ige: „szüntelenül imádkozzatok”. Felhív, felszólít erre minket.

Tehát az imádság maga a létünk, maga az Istennel való létünk, az ebből formálódó gondolatunk, cselekedeteink.

Szlaukó Orsolya

evangélikus lelkész

Hárman vagyunk fiútestvérek. Édesanyánk minden este, mikor betakart, és pusztit adott gyermekként, egy kis imát mondott velünk: „Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem, de a tied nyitva, Atyám, amíg alszom, vigyázz reám! Vigyázz az én szüleimre, testvéreimre, nagyszüleimre... és az egész világra, ugyanúgy, ahogy reám. Ámen.” Ez alapélményem az imádságról.

Később nagymamámtól megtanultam a Miatyánkot is, de aztán sokáig nem történt semmi. Ezzel a két imával éltem ifjú életemet, a többi nem szólított meg. Nem érintett meg. Ezeket ébresztettem fel, ha bajban voltam. Kamaszkoromban már nem is imádkoztam. Aztán jött az első szerelmi csatlódás, amikor nagy fájdalmat éreztem, és elkezdtem újra szólólgatni az Istent, de inkább számonkérve, mint dicsőítve. És jöttek újabb csatlódások és örömök. Mondtam az istenes verseket. Átélessel, de mégis üresen. Teológusokkal barátkoztam, istentiszteletre jártam, de hiába. Aztán egyszer csak az egyetem vége felé meghalt édesapám. Váratlanul. Az nagyon fáj. És akkor... el kellett mennem

a „pusztába”: elfekvőbe szolgálni, haldokló betegek közé, ahol premontrei kedvesnővérek is dolgoztak. Volt egy papjuk, egy kis minorita szerzetes, aki munkásként dolgozott a szomszéd vegyi gyárban. Ő meghallgatott – bűneimben, buddhista, ezoterikus tévelygéseimben, rettegéseimben –, és megtanította meghallani a csöndet s benne megtalálni az utat – a keresztre figyelve – a testi valóságból az ég felé és vissza. Az imádság tisztító úttján járni. Imádkozni ellenségeimért is.

Azóta újra tudok imádkozni és olyan békességre lelni abban, akár gyermekkoromban édesanyám mellett.

Badin Ádám

felvidéki előadóművész

Már majdnem nekifogtam az írásnak, hiszen voltak gondolataim. Egy belső hang azonban leállított: nem kellene imádkozással kezdeni?

Imádsággal kezdeni dolgainkat. Ezt láttam szüleimnél. Reggel, de este is leült a család az ige köré, amelynek elengedhetetlen része volt az imádság. Apám saját szavaival imádkozott, majd elmondtuk a Miatyánkot és Luther reggeli, illetve esti imádságát. Kaptunk mintát.

Az imádság belső szükségletem. Közösségben lehetek Urammal. Az a jó, ha minden reggel eléje járulok. És napközben is. Nagy kiváltság ez.

Tapasztalhattam, hogy javamra van, ha nem az én gondolataim, kívánságaim uralják az imádságot, hanem kérem őt, közölje akaratát. Átéltettem sokszor, hogy az imádkozásban én változtam.

Mi az imádság? Nem valami kötött szöveg mormolása, hanem megszólítás, megnyílás, elmélkedés, figyelés: mit mond az Úr – igéje által, gondolataim terelgetésével, jelzéseivel.

Ő ismeri gondolataimat, de vajon én mennyire akarom megismerni az ő gondolatait?

Bármilyen békétlenség megnehezíti az imádkozást. Ez is készlet a rendezésre.

Önmagam reális látásának egyik előfeltétele, hogy látom Isten szent és nagy voltát. Ez az imádkozásban különösen is érvényesülhet – a magasztalásban.

Problémám az imádkozásban az elkalandozás. Ezért szükségem van önfegyelemre.

Göllner Pál

a zuglói evangélikus gyülekezet tagja

Szüleimtől tanultam az étel megbecsülését. Még most is előttem van, ahogyan nagyapám értő-féltő, áhítatát hűen közvetítő kezével fölvégja az almát... Hatvan éve naponta háromszor van részem főétkezésben, melyekhez bőven társulnak kiegészítések – általában nasik (gyümölcs, sütemény, csoki) formájában.

Először szokásként megtanulhattam, majd szívből jövően gyakorolhattam a hálaadást az ételért. Mivel az evés visszatérő, szinte folyamatos tapasztalásom, ezért az egyik leggyakoribb hálaadó imám az ételhez kötődik. Mindez kiteljesedik a jézusi hozzáállás megértésével, magamévá tételével: az ő kezében a kenyér és szőlőtő termése/terméke a csoda jegyeit hordja, legyen az az ötezer ember megvendéglése vagy a tanítványokkal elköltött utolsó vacsora – és válhat így ő a hálaadás és áldásmondás „tárgyává”. Jézus hálája nem az embernek, az emberi teljesítménynek, hanem Istennek szól. Ha a ma embere a szántástól a kemencén át az asztalára

kerülő kenyér hosszú és keserves útja mögött már az emberi erőfeszítést sem látja, miként láthatná Isten nagyságát és gondoskodását?

A feleségem által szeretettel, szakmai tudással és kiváló esztétikai érzékkel készített ételekkel terített asztalt körülülni és gyermek, rokon, barát társaságában étkezni hálával teli előmennyországi alkalom. Így tulajándékozva kontrasztként él bennem és okoz fájdalmat a hatalmas tömegeket érintő éhezés és a mértéktelen tékozlás, pazarlás tragikumuma. (Nekem még a morzsa kidobása is fáj...)

Hálás vagyok az „izes imádság” jelenlétéért életemben, mely – szépsége és bensőségessége mellett – Istennel való kapcsolatomat is táplálja.

Bakay Péter

evangélikus cigánymissziói referens

Fotó: Révészné Bellai Csilla

Üzenet a belső szobának

Szokásom szerint bementem a reggeli megköszönő, áldás-kérő, napkezdő imára lányom szobájába. A hajnali órán, mikor ő még alszik, elindulás előtt ott szoktam „megbeszélni” az Úrral a személyes, aznapi megbeszélendőket. A ház legvédettebb szobája egyben az én belső szobába vonulásom napi helyszíne is. De nem ment. Nem tudtam megszólalni. Nem volt ismeretlen az érzés, előfordult már máskor is, hogy nem tudtam „az Úr szemébe nézni”. Úgy éreztem, nem tudok elég őszintén szólni hozzá, nem tudok – számomra elfogadhatóan – tisztán megállni előtte. Valami gyermektegy dolog, személyiségprobléma lehet ez, de tény, hogy olykor megérintenek ilyen érzések. Pedig józan ésszel tudom, hogy az Úr úgy fogad el, ahogy vagyok, nem a tisztaságot szereti az emberben. Ő a hozzá fordulást várja, azaz éppen ilyenkor kellene imádkozni.

A méreg, a megbocsátani nem tudás ülte meg a szívemet. „Nem, Uram! Ebben nincs igazad akkor sem! – tola-

kodtak elő dacosan a makacs gondolatok. – Miért lehet ezt csinálni velem? Annyira igazságtalan! Mindenki más kevesebbet dolgozik, és többet keres, mint én, aki belegebédem a munkába, és mindezért mi a hála? Kiröhögnek! Könnyű neked, Uram! Te mindenható vagy, de nekem itt kell gürizni! S te hagyod mindezt? Miért nincs benned egy kis irgalom? S a gyerek, akit mindig meg szoktam köszönni neked, hogy viselkedik, Uram? Te látod és hagyod? Mennyit tanítottuk, megmutattuk neki a jót – sőt szándékosan a rosszat is. Hányszor beszéltünk neki rólad! Hitet tettünk, példát mutattunk, közösen olvastuk a Bibliát, vittük bibliaórára, ifibe, hittanversenyre. S mindez semmit nem ért? Hiszen te is látod, mostanában hogy viselkedik! S nekem meg azzal jönnek, hogy én is ilyen voltam. Na és? Más kamaszok miért tudnak normálisan viselkedni, beszélni? Nem, Uram! Most nincs igazad!”

Sérelmeiktől gyötörten, indulatoktól fűtötten, megebezve, megbántva és megbántóként, haragosan és elvakultan csak ennyit tudtam kinyögni:

„Ne haragudj, most nem tudok szólni hozzád. Még kérni se. Adjál, ha akarsz, de ne haragudj, rám most ne számíts! Nem tudok így imádkozni.” Érezvén a tarthatatlan állapotot, legalább a Miatyánkot szerettem volna elmondani, de nem jött ki hang a torkomon. Búcsúzás nélkül fordultam ki a szobából, csuktam rá lelkemre a belső ajtót, az ottmaradottakra a lakás ajtaját.

Szinte jólesett a hideg autóra beülni s elindulni a munkahelyem felé. Hamar beértem, s a sötét iroda magányában – vigaszt vagy talán támaszt keresve – megnyitottam a sokat használt online Bibliát. Az *Útmutatót* elő sem véve, találmra kattintottam bele a fejezeteket jelentő ablakok egyikébe, s a lélegzetem is elállt. Megremegett a szájam széle, és nem akartam hinni a szememnek. A képernyőn ez jelent meg: „Ti azért így imádkoztatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved...” (Mt 6,9)

GYARMATI GÁBOR

Mágikus és ihletett imádság

Ezúttal legyen szó mágikus és ihletett imádságainkról! Szemléltessük mindkettőt Jakab szavainak megvalósulásában: „Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének.” (Jak 5,16b)

A mágikus imádság a legvonzóbb – és a leggyakoribb. Ha az ember buzgón imádkozik, annak ereje van; ha megfelelően dörömböl a Mindenható ajtaján, akkor kérése teljesülni fog. A lényege: Legyen, amit kérek, add meg, Istenem! Tehát végső soron az *imádságom* uralja Istent, pontosabban az imádságom által *én* uralom Istent. Ugye milyen ismerős ez mindennapi imádságainkból? Én kérek, Isten teljesítsen!

Az ihletett imádság a könyörgésnek nem a buzgó, akár erőszakos vonására figyel, hanem az igaz embert megigazító, igaz Istenre és az ő erejére. Legyen, amit igédben kijelentesz, Krisztusom! Tehát *Megváltóm* uralja imádságomat, pontosabban Megváltóm ural *engem* imádságomon keresztül. Ez a fajta imádság a legnehezebbet kéri tőlem – és itt bizony nincs helye színészkedésnek!

Az átlagember nem tudja elválogatni a beszédét: ritmusa, hangsúlya és sok beszédvonása ugyanúgy megmarad. Színészknél már nagyon jó eredményt hallhatunk. Igen ám, de a modern technika eszközeivel vizsgálva a hangot kiderül, hogy még így is sokkal jobban hasonlít e beszéd is a színész saját beszédére, mint az utánzóttéra! Isten előtt leplezetlenül állunk, nemcsak az ítéletkor, de az imádságaink közben is.

Magyarként büszkék lehetünk *Gábor Dénes*re és a hologramra. A mágikus imádság inkább olyan, mint egy fénykép: pontról pontra leképezi a dolgot. Ha letépjük a kép felét, a tárgyak fele is eltűnik. A hologram valami más – a hologram minden kis darabjában ott a teljes

kép. Ezért ha letépjük a felét, legfeljebb kisebb lesz a kép, fénysegeyebb, de teljes marad. A hologram titka, hogy nem közösséges fényt használunk, hanem lézert, amelyben a fényhullámok egymással összehangoltan vesznek részt, mert a kibocsátó szerkezet összhangot teremt közöttük. A mágikus imádságok és a mágikusan imádkozók, mint a fénykép darabkái: individuálisak, önmagukban valók. Az ihletett imádságok és az ihletetlen imádkozók, mint a hologram darabkái: közösségek, mert Istenre vannak hangolva. Az ihletettség téren és időn átívelve von közösségbe, ezért a darabokból is összeáll a teljes kép. A mágia darabokra tördel, és nem állunk össze egésszé.

Idézett igénk folytatásában (Jak 5,17–18) Illés példáját hozza fel az apostol igazolásul: azért az ő szavára-imádságára alakultak az esőesemények, mert

valójában az Isten szavára-igéjére figyelve, az ő lézernyalábjára hangolva imádkozott, az Úr akaratába belesimulva, Lelkétől ihletve, azt belelegezve. Ezért is a mondás: Az imádság a lélek lélegeztvétele.

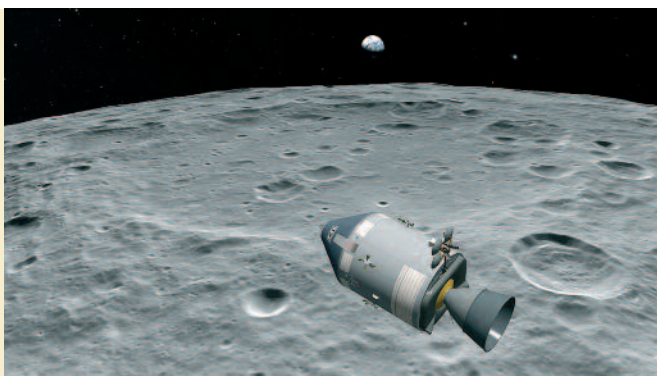
Fogalmazzuk meg végül azonos szóval, a *lehel* (latinul *spiro*) szavaival, és megdöbbenő lesz a különbség. A mágikus imádság *expiratív*: kilehelő, önmagából táplálkozó. Az *exspiro* azt is jelenti, hogy *'kileheli a lelkét'* – ezért a mágikus-expiratív imádság halálos. Az ihletett imádság viszont inspiratív: belehelő, Istenből táplálkozó. Isten az emberbe lehelte Lelkét, mely így lett élőlény (1Móz 2,7) – ezért az ihletett-inspiratív imádság éltető. Valóban a lélek lélegeztvétele.

SZAKÁCS TAMÁS

Mozaik

Összeállította: Balog Eszter

1968 decemberében az *Apollo-8* űrhajó megkerülte a Holdat. Az asztronauták – *Andres, Lowel és Bormann* – fennhangon olvasták a Biblia első lapjairól a teremtés történetét. Majd Bormann ezt az imádságot fűzte hozzá: „Istenünk, add nekünk azt a lehetőséget, hogy meglássuk szeretetedet a világban az emberi hibák ellenére is. Add nekünk a hitet, a bizalmat, a jóságot, tudatlanságunk és gyengeségünk ellenére. Add nekünk a megértést, hogy értő szívvel imádkozhassunk!”

Egyáltalában miért kell zörgetni? Nem kell! Dehogy kell! SZABAD! Az Isten felé vezető keskeny ajtóra nincs kiírva: „Tesék kopogni!” Gazdánk és Pásztorunk csak biztat: „Zörgessetek, és megnyitgatik nektek!” (Mt 7,7)
Gyökössy Endre

Azért szoktam imádkozni, hogy éljen soká a teknősöm, mert már volt egy, aki hamar meghalt, és most azért imádkozom, hogy a mostani éljen sokáig, mert nekem ő a legjobb barátom, az osztálytársaim nem azok, csak egy lány, akit *Lizának* hívnak. Amikor nemrég egy futóversenyen voltam, akkor is imádkoztam előtte, hogy jól sikerüljön, és jól is sikerült, mert első lettem. És persze lefekvés előtt anyával együtt imádkozzuk a *Miatyánkot*. Szerintem fontos, hogy imádkozzunk, én azért is imádkozom, hogy a családtagjaim sokáig éljenek.

Adél, 8 éves

<https://www.evangelikus.hu/gyerekek-gondolatai-az-imadkozasrol>

A legrégebbi magyar imakönyvek protestánsok. A legrégebbi katolikus imakönyv *Pázmány Péter* imakönyve 1606-ból. Más liturgikus könyvek, részletek (de nem híveknek szánt, a szó szoros értelmében vett imakönyvek) persze maradtak fenn korábról is kódexekben, ezek klerikális használatúak voltak. A híveknek szánt imakönyv mint olyan viszont protestáns „találmány”. A legrégebbi katolikus imakönyvek az ellenreformáció korától datálódnak.
https://www.gyakorikerdesek.hu/kultura-es-kozosseg_valas_7974397-melyik-a-legregebbi-magyar-nyelvu-katolikus-imakonyv

Amikor a feleségemnek udvaroltam, édesanyám gyakran megkérdezte hazaérkezésemkor: mit tudtatok órákon át beszélgetni? Hirtelen válaszolni sem tudtam neki, tényleg, miről is beszélgettünk? Egyszerűen jó volt mellette ülni, egymásra nézni, mindent megvitatni, ami eszünkbe jutott. Lehetséges, hogy magvas, komoly gondolatok nem is hangzottak el. És akkor az együtt töltött idő hiábavaló? Nem, egy szeretetbe ágyazott együttlét volt, melyben formálódott a kapcsolatunk, későbbi házasságunk. Ahol szeretet van, ott beszélgetés van.
Részlet Cseri Kálmán Miatyánk című könyvéből

Fotó: Révészné Bellai Csilla

„Az imádság a legnehezebb dolog; ezért is olyan ritka.”

Luther Márton

„Az imádság minket változtat meg, nem Istent.”

Túróczy Zoltán evangélikus püspök

„Ha elmulasztom, hogy reggel időt töltssek el Istennel, akkor a nap folyamán az ördög sok győzelmet arat.”

Luther Márton

„Az imádkozás nem helyettesíti a cselekvést. Ugyanakkor az imádság az a cselekedet, amelyet semmi más nem tud helyettesíteni.”

Hans von Keler evangélikus teológus, württembergi tartományi püspök

„Több imádságot!”

Mesteri Gáncs Aladár – az ébredésért és misszióért égő szívű – evangélikus lelkész utolsó szavai

„Imádkozni azt jelenti, hogy a világ szorongásaiból felkerekedünk, és az Atyához megyünk.”

Friedrich von Bodelschwingh

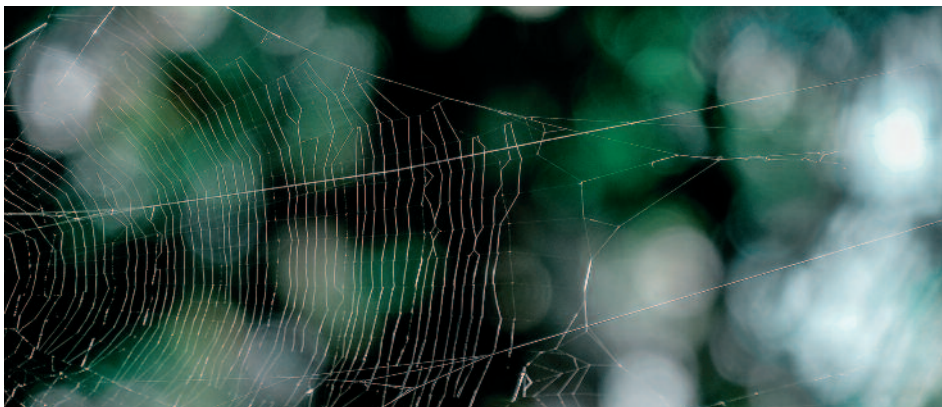
„Ezer kérdéssel megyünk Istenhez, és közben elfeledkezünk arról, hogy Istennek is lehetnek kérdései.”

Hans Thoma német festő és grafikus

„Az a terv, amely imádságból fakad, messze felülmúlja azt, amelyet az ima csak támogat.”

„Végzetes dolog az, hogy az imádkozók keveset gondolkodnak, és a gondolkodók keveset imádkoznak.”

Válogatta: Göllner Pál

Függve

Uram, Te, aki a magasságban laksz,
Biztos látod azt, amit én látok itt lent a Corvin-negyednél.
Hogy bal kezem felől egy hajléktalan alszik a mocskos lépcsőn:
Közepéből sárga patakocská csordogál.
És hogy jobb kezem felől, a patakocskát elnyelő rácson
Épp most áll meg egy SUV:¹
Vezetője istenként vonul át a járdán.
Szóval, Uram, Te, aki a magasságban laksz,
Mit gondolsz minderről?
Egyik is, másik is a Te képedet hordozza.
És egyik is, másik is mintha végtelenül távol lenne Tőled.
Én meg itt vagyok,
Miközben csak kapaszkodom egy pókfonálba,
Aminek a túlsó végén Téged hiszlek.
De nem tudom, hogy mitévő legyek,
Vagy épp mit mondhatnék az egyiknek vagy a másiknak.
Te mit mondanál?
A patakocskán átlépve megyek tovább.

Uram, Te, aki a magasságban laksz,
Engem nem hagy nyugodni ez a kép.
Vagy inkább Krisztus, Te, aki a földön is megfordultál,
Neked biztosan nem új sem az egyik, sem a másik.
Te mit gondoltál akkor, amikor először láttál ilyet?
És amikor már századszor, ezredszer?
Hogy, ugye, ez nincs így rendben?
Sem a gazdag, sem Lázár.
De a végén Lázár jó helyre kerül;
A gazdag meg még igyekszik ugyan, de minden hiába.

És most, évekkel azután,
Hogy átléptem a sárga patakocskán,
Néha feldereng, hogy nem hiábavaló-e minden igyekvésem.
Közben egyaránt irtózom attól, hogy olyan legyek,
Mint a hajléktalan a mocskos lépcsőn,
És attól is, hogy önjelölt istenként vonulgassak
Sárga patakocskák fölött lépdelve.
Bár mintha az előbbi elkerülni önerőmből nem tudnám,
Utóbbi is, csak ha üzensz nekem a pókfonálon keresztül.

Kis Ferenc Balázs

¹ városi terepjáró

Ima a zsidóságban

Fotó: Sz3

Az imádkozást a zsidóság kötelező és központi parancsolatként fogja föl. A vallás konzervatívabb része ezt a férfiakra nézve tartja időhöz kötöttnek. Az áldások, a hálálkodások és az ima az élet minden napját és pillanatát körülöleli: étkezés előtti, közösségi ima, lefekvés előtti hála és fohász, „dolgom végeztével” köszönet a test egészségéért és a teremtés csodájáért... – tehát mindig.

Az áldozatok bemutatását is dedikált mondatok kísérték anno, de már a második szentély idején zsinagógák (liturgikus gyülekezetek) százairól tudunk a jeruzsálemi kultuszközponttal párhuzamosan kiépülve, szerte a mediterráneumban és azon is túl. A szentély pusztulása óta viszont csak ez az intézmény-rendszer, a zsinagóga hordozza az imák központját, ez szolgál az imák központi helyéül, de mindegyik jeruzsálemi tájolóssal.

A szentélyen kívüli imát természetesnek és szükség esetén – mint a mostani korszakunk is – behelyettesíthetőnek gondolja a zsidóság. Hóseás próféta szavait idézve: „ajkaink barmaival fizetünk”. Végző soron az áldozati kultusz lényege és célja a megtört szív, a megtért ember és a megváltozott élet volt, messze túl a rituálén és a véren.

A hagyomány elrendelte, megállapította az imákat (ez az idejükre, módjukra, szövegükre vonatkozik) hét-köznapra (a hajdanvolt, szentélybeli áldozatokkal egy időben), ünnepre az ünnepi ráadásáldozatok mintájára, az életütesemények megszentelésére, hálálkodásra, köszönetmondásra és istenmagasztalásra, valamint a parancsolatok megszentelésére. Bár a *Talmud* azt is számba veszi, hogy a napi három ima mögött nemcsak az egykori kultusz üteme és lüktetése áll, hanem a három ősapa, akik azokat egyes vélemények szerint bevezették.

Napi három ima, szombat, újhold, zarándokünnepek, életütesemények, áldások és hálálkodások – ezeket mind tartalmazzák az imakönyvek. A szövegek túlnyomó többsége konkrét zsol-tárok vagy bibliai versek egy bizonyos elgondolás szerinti „egybevarrása”. A nyilvános, közösségi ima megvalósulásához és gyakorlatához a (minimum) tíz felnőtt férfi jelenléte, az úgynevezett *minján* szükséges (a Sódoma és Gomora vagy a kémekek történetéből levezetett elv alapján).

A hagyomány úgy tartja, hogy az utolsó próféták és a nagy gyülekezet férfijai rendelték el a kötött szövegezésű imákat, látva a nyelv és a tágabb perspektívájú gondolkodás hanyatlását. Ehhez az elrendelthez az adott helyeken bárki hozzátehet még. A szóbeli Tórában, a Misnában és a Talmudban bukkannak fel az első fix szövegek, áldásformulák a 3–4. században. Az imakönyvek, *szidurok* (jelentése: 'szerkesztett, elrendezett') a *gaonok* (a két nagy zsidó vallási iskola vezetőinek) korszakában, a 7–10. században váltak elterjedté.

A héber Bibliában természetes és spontán imákat látunk: Eliézertől, Ábrahám szolgálójától Izsákon és Jákóbon át Mózesig, Chanaig és Salamonig. De Mirjam vagy Debóra énekét és minden leborulást is imának számíthatunk. Az első ima, illetve könyörgés megörökített szövegét Mózesnél latjuk, aki a nővéréért könyörög: „Istenem, gyógyítsd meg őt!” (4Móz 12,13)

Viták vannak arról, hogy az imádkozás parancsolata, elrendelése törái, azaz isteni, avagy rabbinikus, tehát emberi. A nagy *Maimonidész* azt állította, hogy elsősorban Isten „szolgálata” az

ima, és az imát így az isteni parancsolatok köze sorolta. Mások ezt rabbinikus rendeletként látták, és mindössze az étkezés utáni hálaímát tartották törái, azaz isteni elrendelésűnek.

Az imák szövegezése és a mögöttük levő, szerteágazó felfogás

Magasztalás, hálaemlékezés és emlékeztetés jellemzi az imákat. A kérések az egyénre vannak bízva, ha léteznek is fohászok, azok általában kollektívek és széles ívűek, de arányuk eltörlődik a korábbi aspektusokkal szemben. Ebben az a felfogás domborodik ki, hogy kérjen óvatosan az ember, illetve az, hogy a Gondviselés pontosan tudja, mire van szüksége az illetőnek.

Egy másik – kevésbé racionális – felfogás pedig azt fejtegeti, hogy az összes ősapa azért volt meddő, mert az Örökkévalónak kedves az igazak imája.

Az imák kötelező ideje egybeesik a kozmosz rendjével és mozgásával (a föld forgása, újhold stb.), valamint a kivonulás utáni első év jeles eseményeinek dátumaival (három zarándok-ünnep, engesztelés napja). A kürtölés napja Ádám megteremtésének és Izsák megkötözésének állít emléket, ezenkívül két jeles posztbiblikus, különböző veszélyekből való megmenekülési emléknapunk van: a hanuka és a purim.

Az *ima* szó eredete rejti azonban talán a legérdekesebb és legmeglepőbb aspektust. A *lehit-pálél*, tehát az *imádkozni* ige első része a visszaható igeragozás jelzője, a fennmaradó *pálél*, a *pálál* igegyök azonban *ítéletet* jelent: vagyis az imádkozást leginkább a történelem, Isten és a Biblia tükrében való önmegítélésnek értelmezi.

FINÁLI GÁBOR
rabbihelyettes

Miért kell újra megtanulni imádkozni?

Fotó: Pert Andrea

„Történt egyszer, hogy valahol imádkozott, és mikor befejezte, így szólt hozzá egyik tanítványa: Uram, taníts minket imádkozni...” (Lk 11,1)

Elmagányosodott az ember, mert szívében elveszítette azt a beszélgetőpartnert, aki mindig jelen van. Bezárult az ég, és a másik ember felé vezető hidak is lassan leomlottak. Belezuhanak az embert embertől elválasztó szakadékok mélyébe. Hiába mondjuk a magunkét, amikor a másikat sem értjük. Ezért eljárnak pszichiáterhez, csodakuruzslóhoz, de a segítségükkel nem jutunk célhoz, nem találjuk meg önmagunkat. Az ember abból a belső beszélgetésből születik, melyet a szíve mélyén folytat. Meg kellene találni azt a régi anyanyelvet, amelynek segítségével újra szót értünk Istennel, világgal, felebaráttal.

Aki imádkozni tanul, beszélni tanul Istennel. Ahhoz, hogy én úgy legyek ember, ahogyan Isten a teremtéskor elgondolta az életemet, újra meg kell tanulnom szót érteni Istennel. A bűn kommunikációs zavar Istennel, a másik emberrel és a teremtett világgal. Ha Jézus szavát elnyomja az én szavam, ha a másikban csak az ellenséget látom, és nem nyílik meg a szemem Isten szép világára, akkor meghal az imádság, és meghal a keresztyénség is.

Az imádság a lélek lélegzetvétele. A lélegzetvételtől nem lehet leszokni, mert belehal az ember. Ima nélkül a keresztyén is lelki halott. Mivel az ember hármas kapcsolatban értelmezhető – egyszerre materiális, spirituá-

lis és szociális lény –, az imádságnak fontos szerepe van belső harmóniájának megőrzésében. Ha az ember kommunikációs közössége megszakad Istennel, az éppen olyan halálos veszedelem, mintha az anyagcserénkben vagy emberi kapcsolatainkban állna be törés. Aki Isten előtt néma, annak nem lesz mit mondania a felebarátjának sem, és nem nyílik ki a szeme Isten reinkarnált csodáinak szépségére sem.

Hogyan kell akkor imádkozni tanulnunk? **Becsukott szemmel nem lehet elkezdni az imát. Először látni kell tanulni.** Ha kinyitom a szemem – nemcsak a testit, a lelkit is –, észreveszem azt a hármas világot, amelybe beleszülettem. Van Isten az égben, aki lát engem – ez éppen annyira biztos, mint amennyire a nap ott van az égen. Talpam alatt ott a föld, létem anyagi alapja, melyet az az Isten hozott létre nekem, aki engem is alkotott az önmagával való közösségre. Mellettem pedig emberek vannak, akikért érdemes élni, érdemes őket megszólítani, szeretni. Ez az a hármas, egymásba fonódó tér, amelyben én is ember vagyok. Ez az imádság tere. Ha ennek ellenére behunyom a szemem, és csak magamat akarom látni, akkor nemcsak az imádságom, hanem az életem is értelmetlen lesz, hiszen óriásira dagadt énemtől még önmagam sem látom.

A beszéd nemcsak szó, hanem megértés is. Úgy vesztettük el az imádságot, hogy a csend tűnt el körülöttünk. Minden beszélgetés kétirányú. Nemcsak én mondom a magamét, hanem Isten is

Az ember abból a belső beszélgetésből születik, melyet a szíve mélyén folytat.

szól csendes, szelíd hangon. Meghallani viszont csak az tudja, aki beszél az Istenre hallgatás csöndjének anyanyelvét. Szívünkben zaj van, nem értjük a másikat, a világot ellenségnek gondoljuk, és önmagunkat is elveszítettük. Összecsapott fejként felett az élet tengere. A pszichiáter ilyenkor legfeljebb azt tanácsolja, hogy növezzünk kopolytűt a víz alatti lélegzéshez. Ezt a fuldoklást nem szünteti meg egy szépen elszavalt imádság sem, hiszen ebben nem Istenre, hanem a hallgatókra figyelünk.

Az imádságban nem a szavak, a gesztusok, az imádság külsőségei számítanak, hanem a megtalált kapcsolat. Aki liturgiai szabályokhoz akarja kötni az imádságot, az az Istenre találás örömét veszíti el. A másik ember akadály, ellenfél, ellenség lesz, akin át kell gázolni ahhoz, hogy célba érjünk. A világ a bűn fertője lesz, mely Istent is eltakarja előlünk. Meg kell tanulni másképpen látni a világot, a másikat, nehézségeinket és örömeinket. Meg kell tanulni másképpen embernek lenni. Ezért az imádság nem életem nagy siratófala, hanem a látni tanulás helye. Életünkben nem azért vannak a bajok, mert gonosz a világ és a másik ember, hanem azért, mert én vesztettem el a szívem mélyén az Istent, a beszélgetőtársamat.

SZIGETI JENŐ

Szalmaszál

van élete nagy kérdéseit illetően. Legfontosabb dilemmáimmal kihez forduljak? Ha bajba kerültem, kitől várhatok segítséget? Ki mentheti meg az életemet?

Weöres Sándor ismert verse így ír erről: „Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.” (*Szembe fordított tükrök*, részlet) Ember, benned van a lehetőség a végtelennel, az örökkévalóval való kapcsolatra! Ezt mutatja fel a költő.

Nincs mindig mód a felfelé szánt szavak megformálására. Engem egyszer elnyelt a Duna. Örvénybe kerültem, mely mint éhes száj szürcsölt lefelé. Minél hevesebben kapálóztam, annál mélyebbre vitt. A homokos fenéken egy nagy kőbe kapaszkodtam meg, de a követ is arrébb lökte az erős sodrás. Egy nagyot sóhajtottam, könyörgésfélét, néma segítségkérést, miközben elfogyott a levegőm. És akkor megjelent előttem a segítség, a kiút: egy valahol olvasott történet vilant agyamba. Akkor teljes erőből oldalt löktem magam és kijutottam; pontosan nem is tudom, hogy hogyan.

Vannak szépen megfogalmazott imádságok, leírt kis imagyöngyszemek, mélységből feltörő kérésekkel, jobbulás utáni vágygal, hálás köszönettel, Isten dicsőítésével, okos képekkel, frappáns fordulatokkal (például Dávid zsoltárai, *Szent Ferenc* imája, *Luther* imádságai). Ezek valóban nagyon szépek, és érdemes olvasni őket, mert megtanulható belőlük az Istennel való elmélyült beszélgetés. Lehet őket imaként használni, de az imádság nem a tanult, szépen formált szavakon áll, hanem a „létrán”, lelkünk felemelésén.

Az ilyen imádságra szokott válasz is érkezni.

A mai emberek közül sokan nem tudják, mi is az az imádság. Valami mantraféle, melyet félkegyelműek mormolnak felemelt vagy összekulcsolt kezekkel, környezetük számára érthetetlenül, csukott szemmel, lehajtott fejjel vagy térden állva.

Amíg az ember nem ült bele „Isten székebe”, hanem ismert maga fölött égi hatalmat, addig ez nem volt kérdés. Tudta, hogy van, aki a napot járhatja az égen, esőt hullajt, forgatja az évszakokat; szaporodást

és növekedést ad a magnak; gyarapodást, sokasodást az állatvilágnak, az embereknek. Egy láthatatlan, de a világ működésének csodáiból mégis érzékelhető, élő Úr. Fel tudom-e venni vele a kapcsolatot?

Ma, amikor a világegyetem feltételezett idegen intelligenciáinak igyekszünk üzeneteket eljuttatni, ennél is nagyobb dolog a végesből, a mulandóból kapcsolatot találni a végtelen, a múlhatatlan felé.

Az emberiség lélekszáma meghaladta a 7,5 milliárdot, az ember mégis egyedül

Fotó: SzJ

A Facebook felidézett egy emléket a falamon: az itt látható kép volt az, amelyet pontosan hat éve rajzoltam és osztottam meg. Akkor tizenhat éves voltam, gimnazista, és nagyon tetszett egy lány, akit még alig ismertem, de teljesen levett a lábamról a mosolya, a jókedve, a kisugárzása; nagyon szerettem volna jobban megismerni őt...

Émlékszem, ahogy a 2010-es, őszi *Ez az a nap!*-os *Hillsong*-koncert után sétáltam éjszaka hazafelé a Papp Lászlóból, és az egész utat végigimádkoztam, valahogy így: „Uram, ha te is jónak látod, hadd hódíthassam meg ezt a lányt, és hadd legyünk boldogok együtt!” Az ősz végigudvaroltam, de először észre se vett... Minden napom igazi érzelmi hullámvasút volt: néha bizakodó, néha bizonytalan – de egyre szerelmesebb voltam. Tudtam, hogy ahhoz, hogy az ő szívét meghódítsam, sokat kell még küzdenem. „Vajon elérem valaha?” (A kép nagyjából ezt a lelkiállapotomat ábrázolta.) De aztán egyre több időt töltöttünk együtt, egyre többet és mélyebben beszélgettünk, minden kreatívatomat és figyelmességemet összeszedtem, és december elején végül összejöttünk!

Akkor még gyerekek voltunk. Együtt nőttünk fel, és most, hat évvel később ez a lány a menyasszonyom, és jövő nyáron elveszem feleségül. Sokat imádkozunk a jövőnkért (is), és most szeretnék egy imát megosztani veletek: hétfőnként, a „párkapcsolatos imaapomon” ezekért szoktam imádkozni.

MENNYEI ATYÁM!

Hálát adok Neked, hogy Esztivel megismerhettük egymást, és hogy hat éve kísérsz bennünket a közös utunkon. Köszönök minden közös élményt, beszélgetést, kalandot, a sok-sok meghitt

Egy vőlegény imája

pillanatot és minden konfliktust is. Most, hogy a házasságra készülünk, szeretnék imádkozni a közös jövőnkért. Hallgasd meg az imádságomat az Úr Jézus Krisztus nevében!

Hálát adok a családjainkért és a barátainkért. Köszönöm, hogy mindketten ilyen szerető és támogató háttérből jövőnk, hogy ők mindig, mindenben mellettünk állnak. Áldd meg őket!

Mindketten hozunk magunkkal sebeket és hibákat, bűnöket; gyógyítsd be ezeket a sebeket, és bocsásd meg minden bűnünket, segíts egyre jobb embereknek lennünk! Köszönöm Neked, hogy megismerttetted velünk a szexuális tisztaság útját, és folyamatosan formáld a szívünket, hogy szabadon, örömmel és izgatottan várjunk egymásra a házasságig.

Nevelj bennünket, hogy érett és önálló felnőttek lehessünk; hogy ne a másiktól függjünk, hanem két teljes emberként lehessünk egy pár! Segíts megérteni a házasság mélységét és komolyságát, hogy valóban felelősen tudjunk meghozni ezt az egész életre szóló döntést! Készíts fel bennünket arra, hogy férj és feleség leszünk!

Add, hogy a házasságunkban is őszinték, egyenesek és türelmesek tudjunk lenni a másikkal, és mindig meg tudjunk bocsátani egymásnak! Áldd meg a kommunikációnkat, segíts mindig tisztelettel néznünk egymásra! Adj nekünk igazi egységet! Őrizd meg bennünket a hűségben egy életen át!

Szeretnék megmaradni a hitben minden eljövendő nehézségünkben is. Növeld bennünk a bizalmat és a hitet, hogy mindent rád merjünk bízni! Hadd vezessük egymást továbbra is feléd, hogy veled együtt járassuk közös utunkat örökké; és mindig emlékeztess bennünket, hogy hozzád bármikor, bármivel fordulhatunk! Légy velünk jóban-rosszban!

A mi kapcsolatunk pedig legyen mindig a Te dicsőségedre, hogy a szerelmünkkel tanúságot tudjunk tenni rólad!

Szeretnék férjként Esztinek biztos pont lenni, igazi társ, akire mindig, mindenben számíthat. Nem szeretnék beleké-

nyelmesedni a férji szerepbe. Segíteni szeretnék a háztartásban és osztozni minden feladatban. Szeretném nagyon szeretni őt, és ezt a lehető legjobban ki is fejezni számára. Légy mellettem mindezekben!

A házasságunkat áldd meg igazi élményekkel, kalandokkal, frissességgel, sok-sok meghitt és emlékezetes pillanattal! Add, hogy a romantika sose múljon el! Tudjuk, hogy lesznek nagyon nehéz és száraz, stresszes időszakok, segíts ezekben is megállni erősen, egymás kezét fogva, és megküzdeni mindennel!

Áldd meg a szexualitásunkat! Hadd éljünk ezzel a Te egyik legnagyobb ajándékkal úgy, ahogy Te azt eredetileg eltervezted: mindig egymásra figyelve, természetesen, szabadon, teljesen, hűségesen. Add, hogy minden együttlétünk igazi önátadás, ön-odaajándékozás legyen!

Tarts meg bennünket egészségben! Add meg a mindennapi kenyerünket, támogass bennünket, hogy sose legyünk kiszolgáltatva másoknak!

Áldj meg bennünket gyermekekkel, akkor és annyival, amikor és amennyit nekünk szeretnél ajándékozni! Taníts bennünket, hogy jó édesapa és édesanya váljék belőlünk; hogy a gyermekeink előtt mindig jó példák legyünk! Adj nekünk bölcsességet, türelmet és erőt ehhez a hatalmas feladathoz! Őrizd meg őket is egészségben, és vigyázz rájuk mindig, akkor is, amikor mi nem tudunk rájuk vigyázni; és add, hogy megismerjenek és szeressenek téged legalább annyira, mint mi!

Jézus nevében kérek. Ámen.

HERÉNYI MÁRK BARNABÁS
777blog.hu

Őszintén Isten előtt

A tanatológia (az ún. haláltan, a haldoklás, halál, gyász kutatása) mellett az imádság az a téma, mellyel kapcsolatban a legtöbb irodalmat gyűjtötte. Bár *Ribár János* nyugalmazott esperes nem tartja magát a kérdés szakértőjének, ám könyvekből szerzett ismeretei már csak ezért sem elhanyagolhatók. És akkor még nem szólunk egy (lelkészi) élet személyes tapasztalatairól... E sorok írója számára tehát egyértelmű volt, hogy épp ő az, akivel szívesen beszélgetne az imáról.

Javaslom, kezdjük az alapoktól: Mi is az ima pontosan, hogyan lehetne definiálni?

Erre a kérdésre nem tudok rövid választ adni. Az ima a gyökerében a legősibb, legősztönösebb, legemberibb lelki akció. Magunk sem értjük pontosan, hogy történik, de ösztönösen érezzük, hogy valakihez beszélünk, fordulunk

kell. Ennek a titka pedig aligha lehet más, mint önmagunk kiszolgáltatottságának a felfedezése, tudattalan felismerése, ami miatt reflexszerűen kapaszkodót keresünk. Olyasmit, ami nálunk bizonyosabb. Idővel az is világossá válik, hogy ez a Valaki be akar mutatkozni, meg akar szólítani. És nem egyszerűen csupán beszélni, hanem beszélgetni akar velünk. Módszereket is adott, hogy ez hogyan és miként legyen.

Hogyan és miként?

Testestől-lelkéstől az élő Isten felé fordulva. Ezt Jézus mutatta meg.

Létünk alapkérdéseire ezért – hívőként – Istentől várjuk a választ.

Igen, de sok a vakvágány. Bálványistenek sora: a pénztől a világi szerencséig, a sorsig. És ha fel is ismertük az igaz Istent, akkor is szoknunk és tanulunk kell a vele való beszélgetést, a személyes kapcsolatot. Még Keresztelő János is tanította az övéit imádkozni. *Krisztus is imádkozott.* Ezért – visszatérve a kérdésére – a Megváltó megtaníthat minket arra, hogy mi is az ima: beszélgetés az Atyával és vele, a Fiúval – a Szentlélek hatása alatt.

Tudjuk: Jézus minden fontos történelkor imádkozott.

A megkeresztelkedésekor, a tanítványok elhívása előtt, a megdicsőülés hegyén, az ötezer ember vendégül látása előtt és után. Az utolsó vacsorán. Fohászzkodott továbbá a Gecsemáné-kertben, majd a kereszten. Az is tanulságos, hogy ott nem önmagáért, hanem a Lélek meggyilkolóiért, példát adva ezzel a másokért mondandó imádságra is.

Amikor imádkozunk, mi beszélünk, vagy ő szól?

Ez nem lehet kérdés, ha párbeszédet, beszélgetést említünk. De az fontos, hogy mindig az övé legyen az első és az utolsó szó. Mert a teremtettségünk ellenőre vagy mellett az imádkozásunk első mozzanata az, hogy a Lélek indít észrevétlenül módon az imára. Baj, ha ez az indítást elfojtjuk vagy nem is érzékeljük.

Kár, hogy ennyire zajos a világ, mert Isten sokszor – többször csak csendben, halkán – szól, nem „ordít” ránk. Hogy mi teljesül a kéréseinkből, azt pedig bátran bízunk rá. Hitünket ne ettől tegyük függővé, mert az durva önzés.

Ennek kapcsán merül fel bennem egy sokakat kínzó kérdés: mit tegyünk akkor, ha Isten nem válaszol az imáinkra? Ha úgy érezzük, hogy nem hallgatja meg a kéréseinket?

Isten mindig ad feleletet, de úgy, ahogy neki tetszik, és akkor, amikor annak szerinte itt az ideje. Isten válaszához felfogóképességgel rendelkező lélek kell. Megvan a veszélye a lélek megtompulásának, de ő ebből is kigyógyíthat.

És az említett, felfogóképességgel rendelkező lélek felismeri Isten választát?

Megtapasztaltam, hogy Isten válaszol, és azt is, hogy ezerféleképpen adhat feleletet.

Van esetleg egyfajta „módszer” arra, hogyan kell Isten felé fordulnia annak, aki ezt eddig még nem tette meg?

A magam gyakorlata a következő: mielőtt imádkoznék, ígét olvasok, majd a Szentírás hatása alatt fordulok Isten felé, így: „Atyám, Fiad, Jézus Krisztus nevében...” Az ima része a hálaadás, a köszönet, a bűnbánat, a dicsőítés, a kérés, a másokért való közbenjárás. Imáim lezárása a Miatyánk. A sorrend tetszőleges, aszerint, hogy mi az, aminek a leginkább szükségét érzem. Talán nem is minden elem van mindig jelen.

Nagyon fontos élményem, hogy Istenben élünk, mozgunk és vagyunk. Az ő jelenléte nekem életfeltétel, mint a levegő, ami nélkül nem létezhetünk.

Beszélt arról, hogyan imádkozunk. Azt is megkérdezném: hányszor imádkozunk?

Naponként, rendszerességgel. Sok függ a lélektani alkattól is: van, aki órarend szerint működik, van, aki nem. De ez

nem előírás. Inkább az a lényeg, amit Pál mond: szüntelenül... de ez nem időbeli megkötöttség, hanem lelki beállítottság. Mint említettem: kell, hogy az imának része legyen a hálaadás, a bűnbánat, a dicsőítés, a közbenjáró ima és az istenmagasztalás is. (Zárójelben jegyzem meg, hogy ez a legnehezebb, de a zsoltárok segítenek.)

Sokat mondott arról, hogyan imádkozunk. Beszélne arról is, hogyan ne tegyünk?

Ezt nem igazán tudom, de Jézus adott példákat. Fölösleges a pogányokra emlékeztető bőbeszédűség. Az sem jó, ha nincs felkészülve kellő tisztelettel a lelkünk, a lényünk. Mantrázva se, bár a meditáció megérne egy külön fejezetet. Követelőzve se: ha ezt és ezt nem teljesíted, akkor szakítunk. Ez engem is megkísértett fiatalkoromban. Amit kiemelnék: ne imádkozzunk törvényként.

Hogy érti ezt?

Az ima ne kötelesség, ne muszáj legyen, hanem tekintsük áldott lehetőségnek arra, hogy a létezés legfőbb és egyedül teljesen szent Lényével beszélgethessünk.

Hogyan tanítsunk imádkozni másokat?

Egyszerűen. Legjobb lenne a saját példánkkal. Kell, hogy szóljak pár szót a kötött imádságról. Az egyházban használatos imák közül legfőképp a Miatyánk tartozik ide. Ebben első az Isten

szentsége, hogy nekünk is szent legyen, és az ő országa jöjjön el, az ő akarata legyen meg a mi életünkben is. Ezzel megadtuk neki a kellő lelki tisztelget. Utána jöhet a mi napi kenyérszükségletünk a maga teljes tartalmával. Majd a bocsánatkérés. Ezután kérhetünk védelmet a kísértéssel és a gonosszal szemben. És újra elismerhetjük az Atya hatalmát, hiszen tényleg az övé minden hatalom.

A másik fontos teendő, hogy gyermeki bizalommal merjük megfogalmazni saját létünk égető kérdéseit. Ehhez jó mások imádságát is olvasni és azokból is tanulni, de legyünk bátrak és szabadok a saját szavak használatára, és arra is, hogy eldöntsük, hangosan, magunkban vagy épp énekelve akarunk-e, fogunk-e imádkozni. Mindegyik jó, erre nincs előírás.

A Biblia nagyon őszinte, nemcsak a köszönet, de a harag, a düh és a fájdalom is helyet kap egy-egy imában, gondolok itt az átokzsoltárokról. Mihez kezdjünk ezekkel?

Igyekezzünk a kortörténetüket megérteni. Annyit kezdhetünk velük, hogy lám, benne vannak a Szentírásban, Isten Lelke megengedte, hogy így legyen. Nekünk Jézus felől kell néznünk őket. Vajon imádkozta volna-e Jézus ezeket? Ő imádkozott volna-e így?

Engem nem zavarnak ezek a zsoltárok, mert ott és akkor lehetett lélek-tani hatásuk. Kirobbant a fájdalom,

kimondta az illető mindazt, ami nyomasztotta, és ezzel megnyugodott. Mellesleg azt is jelzik, hogy még „kiborulni” is lehet Isten színe előtt. Az Úr Jézus megért minket. Sírhatunk, panaszkodhatunk előtte.

Nehéz helyzetben Jézushoz fordulok. Őt kérem, aki – tudom – imádkozik értem is. Ezt sose felejtjük el, a Lélek is könyörög értünk, és Jézus is imádkozik értünk. Ez megkönnyítheti megélni az Istenbe vetett reményt és bizalmat.

Úgy érzem, hogy itt szinte adja magát az utolsó kérdésem: mit jelent az imameghallgatás?

A teljes Istenre hagyatkozást. Számos ilyen élményem van. Olyan is, hogy lehetett az életemben olyasmi, amit kértem, és nem biztos, hogy az ő akarata szerint való volt, de mégis megengedte, lehetővé tette. Utólag jöttem rá erre, és ez csak még jobban elmélyítette a belé vetett bizalmamat.

Nem tudok nem hinni. Örülök, hogy nem érdemem a hit, erősen belém plántálva élem át. Nincsenek kétségeim, csak kérdések, amelyek néha kínzóak, mert vannak olyan dolgok, amiket még nem értek. Várom a válaszokat, amikről tudom, megadotnak, és akkor minden világos és egyértelmű lesz. És ha nem itt, akkor majd az örökkévalóságban mindent megértek Jézus Krisztusban.

GAZDAG ZSUSZANNA

Hívó életem kezdetén, egy ifis karácsonyon kaptam ajándékba *Pablo Martinez Vila Imádság és lelki alkat* című könyvét. Megértettem, hogy imádságunk módjai – egyéb viselkedési, kommunikációs szokásainkhoz hasonlóan – nagyban függenek a lelki beállítottságunktól. És ez rendben van így. Ezzel a hozzáállással (a teljesség igénye nélkül) gondolkodtam el hívó életünk lélegzetvételeiről, az imádkozásról.

„BELSŐ SZOBÁBAN”

Az imádságra való készségünk, az imánk formái változnak, ahogyan emberi kapcsolataink is más-más kifejezőmódot, intenzitást mutatnak különböző élepszakaszokban és élethelyzetekben. Mindenesetre felismerhetjük, hogy hívó emberként a ránk törő nyugtalanság, a sötét gondolatok ellen elsősorban úgy tehetünk, ha Istennél keresünk válaszokat, és igyekszünk helyreállítani a vele való bensőséges kapcsolatunkat.

Számomra a magányos, bensőséges ima fontossága akkor értékelődött fel, amikor a gyerekeink megszületése után

Vegyél levegőt!

az egyedül, nyugalomban töltött idő mondhatni elérhetetlen kincsé vált. Ezeket az alkalmakat naponként „áron”, áldozatok árán is érdemes megvenni.

KÖZÖSEN

Fogadjuk el, hogy sokfélék vagyunk. Találkoztam már hosszan, szépen, illetve spontán módon és szívhez szólóan, röviden, mégis őszintén, de kényszer alatt imádkozókkal is. Ne legyenek elvárásaink egymás felé az imádkozással kapcsolatban! Ez még közösségben is alapvetően Isten és ember kapcsolatáról szól, nem az ember és ember közöttiről. A magam vívódásai miatt toleránssá váltam azok iránt, akik nem szeretnek közösségben hangosan imádkozni. Jobb hallgatni, mint nyomasztóan imádkozni.

Közös ima lehet kezdetként egy kötött, változatlan asztali vagy esti imádság. Majd megfogalmazhatjuk néhány egyszerű, őszinte szóban az aktuális közös kéréseinket. De bátorítom olvasóinkat arra, hogy egy adódó – akár kritikus – pillanatban fogják meg a gyerekeik, házastársuk vagy más, rájuk bízott ember kezét, és mondjanak el érte egy pár szavas imát. Hihetetlen erő van ebben! Vigyük Isten elé a gyerekeinket bántó osztálytársat, a bosszantó szom-

szédot, munkatársat. Amit az Atya tesz értünk, többet ér a pszichológiai hadviselésnél, a nevelési tanácsadó ötleténél, a bölcsek hasznos tanácsánál is.

Megtapasztalhatjuk a ketten-hárman megélt imaközösségek erejét, de a nagyobb közösségben elmondott, illetve „hallott” imák is a szívünkéből szólhatnak. Ha csak egy határozott áment mondunk rájuk, ezzel már Istenhez szóltunk, és egy láthatatlan szál kezd minket kötni egymáshoz is.

Tudok lelkész és presbitere vagy felügyelője, szülők, szomszédok, munkatársak, nagyobb csoportok közös imádságairól, amelyek újulást, gyógyulást, megoldást hoztak életetekbe, helyzetetekbe, Isten szeretettel cselekvését lendítették mozgásba. Ő nélkülünk is elvégzi, amit akar, de az imák meghallgatásában örömét leli, és ez is az ő akarat.

SZOLGÁLAT ÉS IMA

Katolikus szerzetesnővérek mondták el nekem, hogy minden reggelük egyórás, személyes imával indul, ezután indulnak el otthonukból világi szakmájukba dolgozni. Ők a Szociális Testvérek Társaságának tagjai, akik teljesen Istennek szentelik életüket, de nem vonulnak ki a világból. Küldetésük az, hogy az élet

A legrövidebb ima

sűrűjében vegyenek részt Isten szolgálatában. Az „Imádkozzál és dolgozzál!” bencés elv szerint élnek, és azon fáradoznak, hogy legyen hazánkban is egy hely, ahol a nap huszonnégy órájában hangzik Istennek szóló imádság. Imádkoznak többek között a Szentírás szavaival, énekkel, zenével is.

Egy fiatal evangélikus lelkészről hallottam, hogy első gyülekezetében azonnal elengedhetetlennek tartotta egy imakör beindítását. Szerinte nem is érdemes tevékenykedni, elindulni valami ötlettel, amíg nem bizonyosodtunk meg arról, hogy Isten mire mond igent, mire nemet. Nem időpazarlás kívárni a válaszokat, mert éppen az „önfejű” tevékenykedés válhat hiábavaló pörgéssé, elfecsérelt energiává.

ÉS A FORMÁJA?

Számtalan megtérési történetet ismerhettem meg az évek folyamán. Azt biztosan elmondhatom, hogy Isten nem kíván az embertől mást, mint akár csak egyetlen, hozzá intézett szót. Legyen az mégoly nyers is, de őszinte és a szív mélyéből fakadó. Sokak élete indult el egy ilyen felkiáltás nyomán: „Miért, Istenem?” vagy „Isten, ha vagy...” Már ez is Isten csodája.

De erre sincs recept. A teológiai-
lag korrekt megtérő imára és a szó nélküli leborulásra is válaszol Isten, ha őszinte. Ezzel együtt van, aki mások – zsolttárlók, teológusok, hittestvérek – szavain keresztül tudja Isten felé lelkivilágának megfelelően megfogalmazni dicsőítését, kéréseit, háliját. Nekem ezt volt nehéz megértenem, egészen addig, amíg nem történt meg velem is, hogy nem találtam saját szavakat kavargó érzéseim között. Számos imamód létezik, amely a Biblia szellemiségének is megfelel. Élünk a nekünk legmegfelelőbbel!

Kiskamaszként vagy magunkra maradt, idős emberként, Istenhez közeli vagy távolabb eső állapotunkban, ha repdesünk, vagy ha elbuktunk éppen, egy a fontos: nem hagyhatjuk abba az imádkozást. Hát „lélegezzünk” egészségesen!

ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

Egy órája sincs, hogy újból átnyá-
lazzam a tájanatómiát, a *Littmann-féle Sebészeti műtéttant*. Memorizáltam a régió képleteit, hogy mit szabad és mit nem. Érdekesek a tájanatómia-atlaskok. Az artériák pirosak, a vénák kékek, az idegek sárgák, az inak fehérek. Ráadásul mindegyikhez egy parányi fekete nyílvesző tart, a kép-
let pontos anatómiai nevével. Hát persze, így könnyű! – s majdnem nevetek. A valóság egészen más, az állandó szívás és törlés ellenére alig látunk a vérmaszattól, s semmi sem emlékeztet az atlaszban látottakra. A kendők által szabadon hagyott kis négyzet semmilyen tájékozódási pontot sem nyújt. Egyedül az aneszteziológus kolléga helye biztos, többnyire a beteg feji végénél ül vagy áll. Isten kezében vagyunk, a beteg és a személyzet egyaránt...

A bevonuláskor nem szólnak fanfárok, csak néhány készülék zümmögése jelzi, hogy működésre kész. Kölcsönösen köszöntjük egymást. A beteg hetvenöt feletti, az elképzelhető összes betegség birtokában. Váratlanul megszólal:

- Mielőtt elaludnék, szeretnék imádkozni! Lehet?
- Persze, csak tessék! – mondom boszszúsan.
- Köszönöm, fiam – s belekezd csendesen. – Domine... Ámen! – mondja e két szót.
- Csak ennyi? – kérdezem meglepetten.
- Csak ennyi.
- Uram... Úgy legyen!

– Igen, fiam. Ez minden. E két szó közöttiek az Úr ügyis tudja. Tudja, hogy mit mondanék, mit kérnék. Én nem kérek magamnak semmit, de elfogadom, amit tőle kapok. Tudom, ma ő vezeti a doktor urak kezét, így nem hibázhatnak.

Mereven állunk, feltartott kézzel. Talán csak a maszkok mögötti szemüvegek csillognak fényesebben, mint korábban.

– Lehet még egy kérésem?

– Igen, természetesen – de már nem vagyok bosszús a kérés miatt. Életem legrövidebb és leginkább hittel teli imáját hallottam egy perce. Gondolatban még kitöltöm a két szó közötti helyet.

– Szeretném elénekelni a legszebb énekünket, ha még tudom, mert nagyon álmosodom.

S ekkor remegő, halk hangon belekezd a 42. zoltár első sorába:

– „Mint a szép híves patakra a szarvas kíváncsozik...”

A következő sortól az egyik műtősnő csatlakozik:

– „...lelkem úgy óhajt Uramra, és hozzá fohászkodik...”

A versszakot már ötven fejezzük be:

– „...Tehozzad, én Istenem, szomszédhozik én lelkem. Vajon színed eleiben mikor jutok, élő Isten?”

Mély sóhajjal álomba merül a néni.

– Törlést kérek! A szemüvegemre.

Még várok egy percet, hogy összeszedjem magam.

– Ha Isten velünk... Kezdetjük!...

DR. ARBANÁSZ ZOLTÁN

Husz János

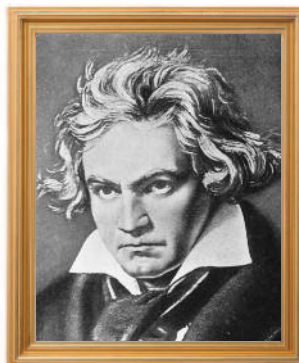
Így imádkoztak

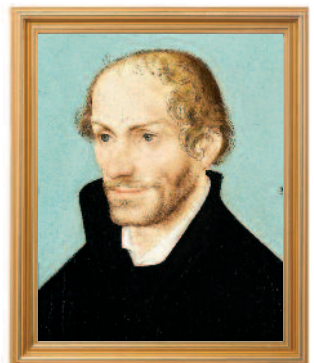
Michelangelo Buonarroti

Søren Kierkegaard

Ludwig van Beethoven

Philipp Melancthon

Antoine de Saint-Exupéry

Johannes Kepler

Széchenyi István

II. Rákóczi Ferenc

Kegyelmes Úr Jézus Krisztus! Gyenge vagyok, vonj magadhoz, mert ha nem vonsz, nem tudlak követni. Adj erős lelket, amely kész arra, hogy segítséggel kövessen, jóllehet a test erőtlen. Mert nélküled nem tehetek semmit, legkevésbé pedig azt, hogy érted halálba menjek. Adj készséges lelket, az igaz hitben rettenthetetlen szívet, bizonyos reménységet, hogy érted türelemmel és örömmel tegyem le életemet. Ámen.

Husz János

Úr Isten, mi mennyei szerelmes szent Atyánk! Hálát adunk mi tenéked, hogy te a te szent Igédet a te szent Fiad, a Jézus Krisztus által miközöttünk elhintetted. Kérünk is téged, hogy a te Szentleked által olyanná tegyed a mi szívünket, hogy a te szent Igéd minálunk kedves legyen, a mi szívünkben maradjon, gyökeret verjen, és békességes szenvedésben gyümölcsöt teremjen. Hogy a bűnt utálhassuk, és mibennünk a te segítséggel megfojthassuk, és minden háborúságinkban a te kegyelmességében és segítségedben bízhatunk. Azon te szent Fiad Jézus Krisztus által, ki veled is uralkodik a Szentlélek egységében mindörökkön örökké. Ámen.

Bornemisza Péter

Szentlélek, te vagy oltalmazója minden hívőnek, nekem is, erősíts meg a hitben életem minden napján!

Ó, Krisztus Lelke, te megvilágosítod a vándort igazságod tiszta fényével, irányítsd lépteimet, és uralkodj gondolataimon! Isten élő Lelke, te megeleveníted a holt szíveket, és visszatérid az Atyához. Vezess engem, hogy láthassam Istent színről színre. Ámen.

Philipp Melancthon

Ítéld meg, ó Isten, a mi ügyünket, mely a te ügyed, és megegyeztetvén a keresztyén fejedelmeknek szíveket a mi kegyelmes Leopold királyunk alatt adj minékünk békességes megmaradást, és a mi édes hazánkat, mely az egész keresztyénségnek oltalmazó bástyája, a mostan rajta levő pogányoknak igájok alól szabadítsd meg, és tovább pusztítani ne engedjed.

Megismerjük keserves könnyhullatással, ó kegyelmes Atya, a mi bűneinket, melyekkel nem a földi méltóságot, amint vádoltatunk, hanem a te szent Felségedet bántottuk meg, elhisszük, hogy azokkal érdemlettük, hogy nem csak a pogányoknak igája legyen rajtunk, hanem akik keresztyéni nevet viselnek, azoktól is üldöztesünk; megvalljuk a mi lelkünk keserűségével, hogy a mi és egész nemzetünknek bűneivel érdemlettük mind e gonoszokat, hogy mind a körülöttünk valóknak csúfságul kitéttünk. Ámen. **Protestáns lelkészek könyörgése, pozsonyi véstörvény-szék, 1674**

Uram, te egyszer itt jártál a földön, s hátrahagytad lábnyomodat, hogy legyen mit követnünk. Te, aki a mennyből letekintesz minden vándorra, erősítsd a fáradtat, bátorítsd a csüggedőt, térítsd vissza az eltévedtet, vigasztald a küzdőt, te, aki az idők végén ismét eljössz, hogy megítélj mindenkit. Urunk és Megváltónk, hadd álljon példaképed tisztán és világosan lelki szemeink előtt, hogy szétoszlassa a ködöt! Segíts nekünk, hogy téged követve érkezünk meg üdvödbe, és ottthont találjunk tenálad! Ámen.

Søren Kierkegaard

Istenem, hozzád kiáltok a nap reggelén. Segíts imádkozni és gondolataimat feléd terelni. Magamtól képtelen vagyok rá. Bennem minden sötét, de nálad van a világosság. Egyedül vagyok, de te nem hagysz el engem. Csüggedek, de nálad van a segítség. Nyugtalankodom, de nálad van a békesség. Elkeseredem, de nálad van a türelem. Nem értem utadat, de te tudsz utat számomra.

Úr Jézus Krisztus! Szegény és nyomorult fogoly és elhagyott voltál, mint én. Ismered az emberek minden nyomorúságát. Velem maradsz akkor is, ha egyetlen ember sem áll mellém. Nem feledkezel meg rólam, és erősítesz engem. Azt akarod, hogy megismerjelek téged, és megtérjek hozzád. Uram, hallom hívásodat és követem. Ments meg engem! Ámen.

Reggeli imádság szenvedés idején

Mindennapi bírója az embereknek s a megfoghatatlan nagy mindenségnek! Ámulattal és imádatlással borulok le előtted, s csak gyengeségemet s szorongó szívem dobbanásait érzem. Engedd megérlelnem magamban azt az erényt és tökéletességet, amelyet az ember minden fogyatkozása és tomboló szenvedélyei ellenére már itt a földön elérhet! Add nekem azt a benső vigaszt, a lélek ama nyugalmit, amely nélkül a röghöz kötött halandó a te szemléletedben nem gyönyörködhetik, s lelke azt a föld feletti szárnyalást el nem érheti, melyre az ajtatos ima a tétovázó kedélyt, hacsak rövid percekre is képesíti! Engedd, hogy ily magaslaton állandóan megmaradhassak! Acélozd meg bennem a gondolkodó erőt, hogy habár még e földi léthez vagyok is kötve, lelkileg halott ne lehessen, s tiszta képzelettel emelkedve föl hozzád, a te jószágodat és nagyságodat megismerhessem és földi pályám célját is fölfoghassam! Eszközöld te magad, hogy elmém megértsen téged! Szabadítsd meg lelkemet az előítéletektől, s töltsd meg szívemet véghetetlen béketűréssel és szeretettel az egész emberi nem iránt! Vess fátyolt elmúlt életemre, s engedd meg, hogy tapasztalataimból, élményeimből, hibáimból s vétkeimből az, ami legüdvösebb lesz, háromolhassék reám. Ámen.

Széchenyi István

Tágítsd ki lelkemet, ó emeld fel a nyomasztó mélységből, ragadd el művészetteddel, hogy félelem nélkül törjön fölfelé tüzes lendülettel! Mert csak te, egyedül te tudsz, egyedül te vagy képes lelkesíteni! Ámen.

Ludwig van Beethoven

Nagy a mi Urunk, erős és hatalmas, bölcsességének nincsen határa! Dicsérjétek őt, Nap, Hold és bolygók, amilyen nyelven csak zenghetitek Teremtőtök dicséretét! Dicsérjétek őt, égi harmóniák, és ti is, felfedett igazságainak tanúi és igazolói! És lelkem, te is zengd az Úr dicséretét egész életeden át! Tőle és általa és érte vannak minden dolgok, a láthatók és a láthatatlanok. Egyedül őt illesse tisztelet és dicsőség öröktől örökké! Ámen.

Johannes Kepler

Uram, utolsó órámban nyújtsd ki felém irgalmasan a kezedet, vegyél el magamtól, s add, hogy tetszésedre legyek! Semmi sem olyan alacsony, semmi sem olyan koldusszegény itt a földön, mint amilyennek én érzem magam nélküled. Nyújtsd nekem, Uram, azt a láncot, amely magához köt minden égi ajándékot: a hitre gondolok, amely felé ösztönzést és indítást érzek, azonban teljesen és egészen elérnem nem hagy bűnös voltom! A hit az ajándékok ajándéka, amely számomra olyan nagy, mint amilyen ritka, sőt még nagyobb, mert nélküle a földön nincs békesség, nincs boldogság. Ámen.

Michelangelo Buonarroti

Bevalljuk, Uram, őseink nyughatatlanágát, beismerjük mindennapi vétkeinket, amelyekkel ellened támadván, valóban megérdemeltük ostorodat. Rászolgálunk, Uram, hogy nemzetünk dicsősége elenyésszék, s gyermekeink idegen nép járma alatt görnyedjenek. Mindazonáltal, ó Uram, tekintsd a nyomorúság ez örvényébe hullott népednek sóhaját. És ha lelkünkben lángra lobbantanád felszabadulásunk vágyának tüzeit, vezérelj cselekedeteinket, hogy egyesült erővel szolgálhassunk kegyes akaratomnak. Add végül, Urunk, legkedvesebb Atyánk, hogy felvételvé néped kebelébe, rendelésed útjáról le ne térjünk, hanem igazságtételeid őreivé lévén, utunk nyugalomban és békességben vezessen tehozzád. Ámen.

II. Rákóczi Ferenc

Uram!

Nem csodát, nem jelenéseket kérek tőled.

A mindennapok küzdelméhez adj erőt nekem!

Kérlek, taníts meg a lépésről lépésre feléd haladás művészetére, hogy fölhaladjam magam a napi forgatagban, hogy idejében és talpraesetten tudjak dönteni, hogy ügyeimben okosan gyümölcsöztessen ismereteimet és tapasztalataimat!

Segíts, hogy helyesen tudjam beosztani az időmet!

Add, hogy biztosan érezzem, mely ügyem nem tűr halasztást!

Segíts, hogy mindig időt találjak a szellemi, lelki feltöltődésre is! Kérlek, segíts, hogy minden esetben a lehető legjobban készülhessek föl az éppen előttem álló feladatra!

Add meg, Uram, a kegyelmet, hogy akivel csak találkozom, arra úgy tudjak odafigyelni, és úgy tudjak neki segíteni, mintha téged hallgatnálak, és neked segítenék!

Add, hogy mélyen megértsem, nehézség, kudarc, sikertelenség és zsákutca is lehet sorsom része!

Sőt! Ezek szükségesek is ahhoz, hogy fejlődjek és megérjek.

Kérlek, szükség esetén, a kellő pillanatban küldj valakit, aki jó szívvel szemembe meri mondani az Igazságot, ha amúgy berzenkednék ellene!

Tudom, Uram, hogy számtalan nehézséget nem a lázas tevékenység, hanem az idő old meg.

Te jól tudod, mily nagyon rászorulok az őszinte barátságra.

Add, hogy kiérdemeljem az életnek ezt a legszebb, legértékesebb, leggyöngédebb, hatalmas ajándékát!

Kérlek, tartsd távol tőlem a szorongást okozó gondolatot, miszerint életem hiábavaló lenne!

Ne azt add, Uram, amit kívánnék, hanem azt, amire szerinted valóban szükségem van!

Kérve kérlek, taníts meg, Uram, a lépésről lépésre feléd haladás művészetére!

Antoine de Saint-Exupéry

„Minden gondokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok.” (1Pt 5,7)

Férjem a Budai Evangélikus Egyházmegye felügyelője volt több cikluson át, de még hosszabb ideig, élete végéig volt felügyelő szülőfalujában. Évtizedeken át tusakodva imádkozott gyülekezete lelki ébredéséért. Súlyos betegsége idején is ez nyomasztotta, ekkor bátorítottam így: *Add fel!* Az imádságot ne hagyjuk abba, de a súlyos gondot, melynek terhe alatt roskadozunk, bizzuk Istenre, hisz csak ő tud megoldást adni! Neki van szeretete és hatalma erre. Az biztos, hogy imáinkat meghallgatja, és ha akaratával egyezik kérésünk, a maga idejében megadja a választ, feljebb, mint kértük vagy elgondoljuk. Így mindjárt hálát is adhatunk, hogy a terhet átadhatjuk, és Isten munkálkodik. **Az imádság Istennel való kapcsolatunk lehetőségének a megélése, ezt soha ne hagyjuk abba!**

Jézus Krisztus Urunk földi élete, tanítása, értünk, helyettünk szenvedett kínos halála és feltámadásának ereje utat nyitott számunkra Istenhez mint mennyei Atyánkhoz, Jézus Krisztushoz mint személyes Megváltónkhoz és a Szentlélekhez mint Vigasztalóhoz, erőt, bölcsességet adóhoz; tehát a teljes Szentháromság egy igaz Istenhez. Ő a mindenség Ura, akihez szólhatunk

Add fel!

szóval, gondolattal, írásban vagy éneken, alkalmas és alkalmatlannak látszó időben. Bátorít, hogy hívjuk segítségül, és arra is, hogy észrevegyük és megköszönjük mindazt, amivel egész földi életünk során ellátott, és hogy megövt, amit Krisztusban megígért az ő szeretőknak.

A mobiltelefont úton-útfélen használhatjuk, és hangosan beszélhetünk nem látható társunkkal. Mennyivel tökéletesebb „csatorna” az ima, melyben Istennel tarthatjuk a kapcsolatot. Eszköz nélkül, bárhol lehetségessé teszi, hogy léleekben és igazságban imádjuk őt, imádkozunk hozzá minden helyzetben – vizsgán, vizsgálaton (akár MR-készülék belsejében), mélységben vagy magasságban, örömben vagy bánatban, még a halál árnyékának völgyében is.

Néhány tapasztalatomat írom le. Az Országos Traumatológiai Intézetben feküdt tizenhárom éves, kézsérült fiunk, *Manning* professzor úr osztályán. 1976-ban sebesült arab harcosokat is kezeltek ott. Megjegyezték: „Furcsák ezek a magyarok, azt mondják, nincs Isten, mégis amikor nagy a baj, az ő nevét kiáltozzák.”

Súlyos, krónikus vesebeteg kislányt hoztak hozzám Erdélyből. A legjobb szakemberhez küldtem, de szóba hoztam az imádság fontosságát is. Örömmel mondták, hogy a gyermek szokott imádkozni. Elővettek egy gyöngybetűkkel írt, szép levelet, melyet a kis beteg írt, és Szűz Máriának címezte. Nagyon fontosnak tartottam, hogy elismerésem

után elmondjam, hogy nekünk Jézusért szabad közvetlenül, egyenesen az Istenhez fordulni, úgy, mint a gyermeknek a szülőhöz. Örömmel vették. Azóta ez a gyermek már a mennyországban dicsóítja az Urat.

Egyik tekintélyes orvoskollégám felesége meghalt. Mélyen gyászolta. Fényképe előtt rendszeresen „beszélgetett” az elhunytal. Egészen megzavarodott.

Megrázó élmény marad számomra, amikor 1981-ben a finnországi Tamperében családjunkat egy ifjúsági kon-

ferenciára vitték el. Éppen imádkoztak. Óriási teremben több száz fiatal kéthárom fős csoportokban egyszerre imádkozott hangosan. Mintha Isten telefonközpontjába léptünk volna be. Milyen csoda, hogy Isten mindenkire figyel!

Drága Urunk féltőn szerető Isten, a mi érdekünkben **nem engedi, hogy mást imádjunk, máshoz imádkozunk!** Az ilyen kapcsolat gátja lehet a valódi imádságnak. Emberi közbenjáró imádságot kérhetünk, de csakis élő embertestvéreinktől, ahogy Urunk a Gecsemáné-kertben kérte Pétert, Jakabot és Jánost, hogy virrasszanak vele, amikor vért verejtékeztve tusakodott. Jakab apostol is ajánlja, hogy a beteghez hívják a gyülekezet véneit, akik imádkoznak, és megkenik őt olajjal.

Bár nehéz lenne hiteles statisztikákkal bizonyítani, sok orvosi közleményben olvashatjuk, milyen ellenállóképesség-növekedést, betegségek leküzdését, el-

Imádkozni tanulni?!

viselésüknek könnyítését jelenti a rendszeres imaélet. Sőt sok cikk beszámol arról is, hogy akikért imádkoznak – akár ismeretlenül is – kimutathatóan többen, előbb és jobban gyógyulnak. Azzal is számolhatunk, hogy a vízszintes helyzetbe, ágyba kényszerült ember, kinek így tekintete fölfelé néz, a tapasztalat szerint hétszer fogékonyabbá válik a lelkiekre, szívesen veszi, ha imádkoznak érte, és nyitottabb az evangéliumra.

HOGYAN IMÁDKOZZUNK?

Urunktól megtanulhattuk, hogy Istennek kedves, ha belső szobánkban, titkon és nem képmutatóként, nem az emberek előtt, elismerést keresve folyamodunk hozzá (Mt 6,6). Tőle tanultuk azonban a közös ima értékét is: „Bizony mondom nektek azt is, hogy ha közületek ketten egyetértenek a földön mindabban, amit kérnek, azt mind megadja nekik az én menyegyei Atyám.” (Mt 18,19)

Különbözünk egymástól. Van, aki csak magában szokott imádkozni. Ez sem baj. Mégis nagy ajándék, ha házastársak, család, gyülekezet, munkatársak, sőt nemzet együtt tud imádkozni (Miatyánk, *Himnusz*).

Imáinkban a hálaadásra nekünk van szükségünk. Úgy tudunk belemerülni az Isten szeretetébe, ha tudatosítjuk mindazt, amit tőle kapunk vagy várunk, és megköszönjük ezeket. Így jutott a tíz meggyógyított leprás közül a hálával visszatérő lelki gyógyuláshoz is.

Köszönjük, Istenünk, hogy imádkozhatunk!

DR. GYŐRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSKZY IRÉN
nyugdíjas gyermekorvos

Nem is sejtettem, hogy addig ismeretlen mélységeket fogok megnyitni Istennel való kapcsolatomban a következő néhány hónap megtapasztalásai, amikor amerikai ösztöndíjas évem elején felvettem a *Keresztýén spiritualitás és imádság* című tantárgyat. Reméltem, hogy izgalmas és érdekes dolgokat fogok megtanulni a keresztýén lelki élettel kapcsolatban, de arra nem voltam felkészülve, hogy az nem pusztán elméleti tantárgy lesz, hanem legalább annyira gyakorlati is. Minden alkalommal újabb imaformákról tanultunk, melyeket házi feladatként gyakorlonunk kellett a következő óráig. A különböző imákon keresztül megtapasztalt istenélményeinkről naplót is kellett vezetnünk.

Azonkívül, hogy istenélményeket éltem át, és egészen megújult az Úrral való kapcsolatomban, két felismerés az egész életemet meghatározó jelentőséggel bír számomra. Az egyik az az egyszerű tény, hogy az imádkozást lehet tanulni! Ez korábban fel sem merült bennem. Tanultam az itthoni teológián is arról, hogy bizonyos szerzetesek milyen furcsa módokon imádkoznak, de nem gondoltam, hogy ehhez nekem bármi közöm is lehetne. Másrésztől viszont éreztem a fontosságát annak, hogy sokat imádkozzunk, és mindig irigyletem azokat, akikről azt hallottam, hogy képesek akár naponta fél vagy egy órát is beszélni Istennel. Nekem ez sosem ment. **Ott volt tehát bennem a vágy, hogy többet imádkozzak, de fogalmam sem volt, hogy ezt hogyan tehetném.** Így hát egészen elmentáris erővel hatott rám a felismerés, hogy ez tanulható. S ha Jézussal élő kapcsolatot akarok, akkor ezt tanulni is kell. A tanárnőnk a különböző imaformák használatára egy képet használt: azok az imádság különböző nyelvei, és gyakorlásukkal ismerhetjük fel, hogy melyik az a mód, melyen keresztül leginkább meg tudjuk élni azt, hogy Isten jelenlétében vagyunk. Ha első alkalommal próbálunk ki egy formát, és nem tapasztaljuk, hogy Isten megszólítana minket általa, az

nem jelenti azt, hogy ez később sem fog megtörténni. Ahogy általában egyikünk sem tud szépen hegedülni, amikor életében először fog hegedűt a kezébe.

A másik nagy felismerést pedig az jelentette, ahogyan a tanárnőnk meghatározta az imádság fogalmát: az imádság az Istennel töltött idő. Nem pusztán beszélgetés vagy információcsere, hanem együtt töltött idő. Ha szeretünk valakit, akkor muszáj, hogy időt töltsünk vele. Kettesben is és közösségekben is. Egyrészt vágyunk is rá, hogy ezt tegyünk, másrészt, ha nem tesszük, kihűl a szeretetünk. Ebben segít bennünket az, ha tanulunk imádkozni.

Számomra a legkedvesebb imaformává a Jézus-ima vált, mely abban segíti az embert, hogy Isten előtt elcsendesedjen a lelke, le tudja tenni a terheit és az örömeit, a vágyait és a reményeit is Isten kezébe, és csak a lényegre, Jézusra figyeljen. Maga az ima annyiból áll, hogy egyetlen mondatot ismételt az ember: „Úr Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön!”, és közben nincs más célja, mint hogy Istennel kettesben legyen a csendben, és letegye elé mindazt, ami elvonja róla a figyelmét. Az egyik ilyen alkalommal tapasztaltam meg életemben először Jézus valódi, hatalmas erejét és tökéletesen elfogadó szeretetét, melyet addig csak közvetve, áldásain keresztül tapasztaltam meg.

Az is lehet egy külön imaforma, ha az ember kimegy a természetbe, és ott osztja meg Istennel a gondolatait, vagy csak hallgatja őt. Az éneklés is lehet imádság, de vannak kifejezetten Isten igéjéhez kötődő imaformák is. Ezek közül a *Lectio Divinát* szerettem meg leginkább, melynek kifejtésére itt most nincs lehetőség. Fontossá vált számomra még az *Examen* is, ennek lényege, hogy este Isten elé visszük a napi eseményeket, és végigbeszéljük vele őket, néhány fontos kérdést körüljárva. Az ember magától is rátalálhat a hozzá közel álló imaformákra, de nagy segítség, ha ebben vezetést is kap.

DOBÓ DÁNIEL

Luther az imádságról

A mai, Jn 16,23–30-ban olvasható evangélium buzgó imádkozásra serkent. Hiszen az igehirdetés és a Jézusban való hit mellett az imádkozás a keresztyének legmagasztosabb istentisztelete.

Az Úr [...] arra inti tanítványait, hogy a szomorúság idején ne feledkezzenek meg az imádságról. A mi vigasztalásunkra is mondja, hogy ilyenkor az imádsághoz bátran, szent bizalommal és kételkedés nélkül fogjunk hozzá. Így

szól: „Nem mondom nektek, hogy én kérem majd az Atyát értetek, hanem maga az Atya szeret titeket, mivel ti szerettek engem, és hiszitek, hogy én az Istentől jöttem.” Igaz ugyan, hogy Jézus sem mulasztja el, hogy az Isten jobbán ülve esedezzen értünk, miként Szent Pál mondja. És tudjuk, hogy az ő imádsága, amit értünk, szegény bűnösökért és az ő anyaszentegyházáért az utolsó vacsorán, majd pedig a keresztfán szívéből mondott, a mennybe

szállt. Meghallgattatott, és továbbra is meghallgattatik, és érvényes marad, egészen a világ végezetéig. „Mindazonáltal – mondja Jézus – nincs rá szükségetek, hogy én imádkozzam értetek Istenhez, mert ti magatok is kérhetitek az Atyát. Ne is kételkedjetek imádságotok meghallgatásában, hiszen az én Atyám szeret benneteket, mivel ti is szerettek engem.” Ne úgy értsük ezt, mintha Krisztus értünk való imádságában nem kellene vigasztalást keresnünk,

hanem – mivel szeretjük Jézust – nem kell alábecsülnünk a saját imádságunkat sem. Mert úgy áll a dolog – és ezt véssük jól a szívünkbe és soha ne feledjük! –, hogy aki Jézushoz szeretettel ragaszkodik, azt az Atya is szereti, és meg fogja hallgatni. [...] Nem kevesebb rejlik ebben az imádkozásra való szelíd buzdításban és ígéletben, mint hogy a mi drága Jézus Urunk ebből a világból az Atyához való elmenetele által megszerzte számunkra a jogot, és lehetővé tette, hogy bárhol tartózkodjunk is – akár a templomban, akár a házunkban, akár a pincében vagy a konyhában, a mezőn vagy a műhelyben –, ha keresztyének vagyunk, és Krisztust szeretjük, akkor lélekben Isten elé léphetünk a mennyben, beszélgethetünk vele, és kiönthetjük előtte a szívünket.

Mert nem kell semmi más az ilyen imádsághoz, mint őszinte szív. Mert csak az őszinte szív tud így imádkozni: „Mennyei Atyám, tudom, hogy szeretsz engem, mivel én szeretem a te egyszerű Fiadat, Jézus Krisztust, az én Üdvözítőt. Nem a magam kegyességében és szentségében bizva kérek téged hitelt és teljes szívemből, hanem mert tudom, hogy a te Fiad, Jézus Krisztus érdeméért szívesen teljesíted minden kérésünket. Az ő nevében járulok most is eléd könyörgéssel, és nem kételkedem, hogy imádságom bizonyosan meghallgatásra talál.”

Minden keresztyének óvakodnia kell attól, hogy az imádságban késlekedjék. Senkinek sem szabad az imádkozást azért halogatnia, mert nem érzi magát Isten előtt elég tisztának, vagy mert nem hiszi, hogy méltó lenne rá, hogy Isten meghallgassa. [...] Aki engedti, hogy az ilyen gondolatok befolyásolják és az imádságban akadályozzák és hátráltassák, az úgy jár, mint az a pórnő, akinek – mielőtt kérelmezett volna valamit – mindig akadt valami elvégeznivalója, és így a kérelme előterjesztésére soha nem került sor. Mert az ördög nagy gazfickó, és folyton körülöttünk ólálkodik, hogy hol ebben, hol abban megakadályozzon. Fegyverkezünk hát fel az ördög ellen, és ne en-

gedjük, hogy akadályozzon bennünket, hanem amikor beköszönt a szükség, gondoljunk erre: „Minden bizonnyal üttött az imádság órája! Ha nem is vagyok kellőképp felkészülve, és méltó

*Akár a templomban,
akár a házunkban,
akár a pincében
vagy a konyhában,
a mezőn...*

dulatnak és krisztusi érzületnek. **Ezt jelenti, hogy a keresztyén a szívében szüntelenül imádkozik.** Nagy szükségünk van erre az imádságra amiatt a sokféle veszedelem miatt, amely a ke-

sem vagyok rá, Isten majd felkészít és méltóvá tesz. Mert ő nem önmagamért, hanem Krisztusért szeret engem. Tudom, hogy akkor sem bizhatnék másban, ha mégoly kegyes és szent lennék is.”

Azt akarja a mi drága Jézus Urunk, hogy imádkozzunk, és ne éljünk imádság nélkül, mint azok az elvetemült emberek, akiknek – miként maguk mondják – akkor is izlik az étel és az ital, ha hétszámra egyetlen Miatyánkot sem imádkoznak. Ha keresztyén vagy, vagy az akarsz lenni, őrizkedj az ilyen durva élettől. Imádkozz legalább reggel, mielőtt felkelsz, majd ebéd előtt és után, és mielőtt lefekszel. Mondd el legalább a Miatyánkot!

Nekünk, keresztyéneknek ezenfelül igenis kötelességünk, hogy szünet nélkül imádkozzunk. Amikor nem a száunkkal – hiszen az nem mindig lehetséges –, akkor a szívünkkel. Mert minden szívnek minden pillanatban óhajtania kell, hogy Isten neve megszenteltessék, és eljőjön az ő országa, és meglegyen az ő akarata. Valamint adjon békeséget hazánknak, adjon jó termést biztosító időjárást, adjon testi egészséget és hasonló jókat. Mindezeket minden keresztyén szívből kívánja minden órában és minden pillanatban. És ha nem is gondol rájuk szüntelenül, szívében sosem lehet helye másnak, mint jöin-

resztyén emberre minden pillanatban leselkedik. Mert az ördög álnoksága – a testünk kívánságait és gonosz indulatait felhasználva – bármikor bűnbe és gyalázatba taszíthat.

Ám a szív imádsága mellett a szájjal való imádságról sem szabad megfeledkeznünk. Hogy ez milyen legyen, azt megmondja az Úr, amikor így szól: „Kérjétek az én nevemben!” Majd hozzát teszi: „az Atya szeret titeket, mivel ti szerettek engem, és hiszitek, hogy én az Istentől jöttem.”

Ha valaki így felkészült, és hisz Jézusban, az valódi papként, hivatalos öltözékben és papi díszben áll Isten előtt, és bizalommal szólalhat meg, hogy imába foglalja mindazt, amit akár magára, akár másokra nézve üdvösségesnek tart. Bátran mondhatja: „Uram, nekem erre, amannak arra van szüksége: add meg ezt nekünk a te Fiad, a Krisztus érdeméért.”

Jelenleg kiváltképpen olyan időket élünk, amikor napról napra egyre több és egyre súlyosabb szükséglet szenvedünk. Bárcsak ösztönözne ez bennünket minél gyakoribb imádkozásra!

Luther Márton a Házi posztillákban olvasható, Jn 16,23–30 alapján elmondott Rogate vasárnapi prédikációjának Véghegyi Antal által szerkesztett változata.

Imádkozás a Bibliában – Beszélő viszony

Nem kell sokat lapozgatnia annak, aki imádságot, imádkozó embert vagy imádságok meghallgatását keresi a Bibliában. Az imádkozásra utaló szavak is számosak: *fohászkodni, kérni, könyörögni, Isten színe elé állni, kiáltani, panaszkodni, imádni, dicsérni, dicsőíteni, magasztalni, hálat adni*. Mindezekre olyan bőségesen találhat példákat a kíváncsi olvasó, hogy bátran mondhatjuk: a Biblia az imádságok könyve. Hiszen Isten és ember, Isten és népe történetét úgy írja le, mint beszélő viszonyt. Mai szóval: Isten és ember viszonya kommunikáció. A Szentírás pedig azt mondja, hogy ez nem a Biblia megírásával indult, hanem azzal, hogy Isten megszólította az embert, aki ezért megszólíthatja Istent. Az ember is sokszor meg akarja szólítani Istent, de nem tudja, hogyan tegye.

Fotó: Révészné Bellai Csilla

A bibliai imádságok, amelyeknek gazdagságát csak kiragadott példákkal szemléltethetjük, nem csupán szépen megformált szövegek, hanem az ember Isten előtti helyzetének kifejezései és események is. A zsoltairos ámulva csodálja Isten fenségének jeleit a teremtésben és azt, hogy a Teremtőnek gondja van az emberfiára (Zsolt 8). Az egyiptomi kivonulás után Mózes foglalja hálaadó énekbe az átélte csodálatos szabadulást (2Móz 15).

Az első jeruzsálemi templom felszentelése kapcsán Salamon imádsága (1Kir 8,22–53) nagy átéléssel hivatkozik Istennek népe iránt tanúsított hűségére, a kor kiemelkedő építészeti és művészeti alkotásának alkalmatlanságára és méltatlanságára, hogy Isten lakóhelye legyen, és szívhez szólóan könyörög, hogy az Úr a jövőben is bánjon irgalmasan népével. Fogságában magasztalja és dicsőíti Istent Dániel, amikor feltáru előtte Nebukadneccar álmának jelentése (Dán 2,20–23).

Pál apostol pedig tizenhárom levele közül tizenegyet – csak a Galatákhöz és a Tituszhoz írt levél kivételével – azzal kezd, hogy hálat ad azért a munkáért, melyet az evangélium és a Szentlélek végzett az adott gyülekezetben. A maga és népe méltatlanságának tudatában Dániel azt kéri, hogy az Úr ne népére, ne az emberre tekintettel, hanem önmagáért, sokszor bizonyított hűségéért és irgalmáért hallgassa meg a könyörgést (Dán 9,4–19), „mert nem a magunk igaz

tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket”. Újszövetségi kifejeződése ennek, amikor a hívők Jézus nevében imádkoznak, vagy Jézus Krisztusért kérnek valamit. Az ember Isten előtti helyzetével számol reálsan és komolyan a hét bűnbánati zsoltár (Zsolt 6; 32; 38; 51; 102; 130; 143), mert Isten elől a bűnös ember nem tud elmenekülni (Zsolt 139).

A könyörgő imádságok azzal a re-ményességgel hangzanak el, hogy meghallgatásra találnak. Maga Jézus is biztat: bármit „kérjétek, és adatik nektek” (Mt 7,7–11; Jn 15,23b), de a Biblia arról is tud, hogy ez nem mindig úgy következik be, ahogyan az ember képzeletében. Pál háromszor könyörgött gyógyulásért, az mégsem következett be, helyette erőt kapott (2Kor 12,8–9). Dániel is számol azzal, hogy Isten esetleg nem ad szabadságot, ennek ellenére mégsem hajlandó idegen istenek előtt hódolni (Dán 3,16–18). Imádságában az ember mindent elmondhat Istennek. Ábrahám szinte vásári alkudozásba kezd Istennel Sodoma megmentéséért (1Móz 18,23–33), Jeremiás szívből jövően kesereg küldetésének terhe miatt Isten előtt (Jer 12; 15,15–18; 20,7–13), amint teszi Habakuk is (Hab 1) és számos zsoltár. A világba elküldött tanítványaiért és egy-

házáért könyörög Jézus főpapi imádságában (Jn 17). Megajándékozza őket azzal az imádsággal is, amely ugyan Isten és ember minden ügyét magában foglalja (Mt 6,6–13; Lk 11,2–4), ajkunkon mégis – Luther szavával élve – a világ legnagyobb mártírjává válik.

Az imádkozás módjára nézve maga Jézus is adott tanácsokat. Az első és legfontosabb, hogy az imádkozás nem más emberek szeme elé való, hanem a belső szobába. Az imádság, amelyre ő tanított, mégis többes számban hangzik még akkor is, ha egyedül imádkozzuk. De ha ketten egyetértenek abban, amit kérnek, azt megadja az Atya (Mt 18,19). Azután nincs szükség szószaporításra, mert nem az emberi bőbeszédűség a meghallgatás biztosítója, hanem Isten atyai szeretete. Sok vita folyik arról, hogy mások szavaival (kötötten) imádkozunk-e vagy saját szavainkkal (szabadon): Jézus életében mindkettőt megtaláljuk, az elsőt kereszten mondott, rövid fohászaiban, amelyek a zsoltárok-ból vett idézetek, a másodikokat főpapi imádságában. A Biblia nem ír elő meghatározott időt, helyet, testtartást, szavakat. Találunk benne bűnbánó, hálaadó, kérő, dicsőítő és közbenjáró imádságot, és minden okunk megvan arra, hogy ezek benne legyenek imádságainkban.

Viszont sehol sem olvassuk, hogy az imádságainknak ezeket a részeit szakácskönyvi receptekhez hasonló módon kellene méricskélünk. Egyértelmű azonban, hogy az imádság hozzátartozik a keresztyén, hívő ember életéhez. Mert az ember, aki tud arról, hogy van Atyja, és hálás neki, vagy rászorultságát érzi, vagy csak keresi a mennyei Atyát, nem marad néma. A parancsolattal pedig, hogy nevét hiába ne vegyük, Isten azt parancsolja és akarja, hogy nevét minden bajban segítségül hívjuk, imádjuk és hálaadással dicsőítsük.

REUSS ANDRÁS

az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének professor emeritusa

Túrmezei Erzsébet

Ha Te nem lennél

Ha Te nem lennél, két riadt kezemből kihullatnám az életem, mint céljavesztett, hitvány semmiséget. Ha Te nem lennél, meghalna az élet, meghalnának a színek énekelem. Déli verőn is dideregve fáznék, hiszen Te vagy tündöklő napvilágom. S bár tündérvilágok ösvényein járnék, elepednék, mint kopár pusztaságon. Rettentő rommá összeomlana énbennem minden, ami szent és drága: lelkem elrejtett végtelen világa. Szertehullana a harmónia, sóhajokká lennének a dalok és sikoltássá minden énekelem: hisz mindenem vagy, Uram, énekelem.

Fotó: SzJ

Imádkozzunk!

„Az imádkozásban sokkal fontosabb az, hogy Isten beszél hozzánk, mint az, hogy mi beszélünk hozzá.”
Ordass Lajos

„...igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát...” (Jn 4,23)

„A lélekben való imádságnak bensőséges jellege van. Előfeltétele az ember megújulása és az Istennek való odaszentelődése.

Minden hely alkalmas az imádkozásra, de bármilyen fenségesen felékesített templom is csak üres, pusztá hely Isten szemében, ha ott nem tisztán és igazán hirdetik Isten igéjét.

Az Istennek tetsző imádás Krisztussal jött közénk. Ő gyakorolta azt földi napjaiban lélek szerint, és csak aki benne hisz, juthat el Isten imáadásának erre a magasabb fokára. A legfelsőbb kapcsolat Istennel az az imádság, melynek a személyes megismerés az alapja, a bensőséges, közeli viszony, mint apa és gyermeke között. Mennyi hamis imádság sérti Isten fülét! Sokan járulnak elé szavakkal, de életükkel és magatartásukkal hátat fordítanak neki, Úrnak nevezik, de nem engedelmessé válnak neki. Akkor igazi és valódi az imádkozásunk, ha cselekedeteink megegyeznek a szavainkkal. Akkor igazságban, azaz valóságban imádjuk mennyei Atyánkat.”

Carl Eichhorn

Könyörögjünk...

- hitbeli megújulásért, hogy lélek szerint tudjunk imádkozni;
- tiszta szívért, hogy kimondott szavaink és cselekedeteink összhangban legyenek!

Adjunk hálát...

- mennyei Atyánk szeretetéért és türelméért, hogy nem azt nézi, milyenek vagyunk, és hogyan imádkozunk, hanem azt látja bennünk, hogy milyenné válhatunk, ha hozzá térünk;
- mert ő senkit nem küld el, aki hozzá fordul!

A. L.

Imakör az Evangélikus Missziói Központban

„Minden imádságokban és könyörgésekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által, és legyetek éberek, teljes állhatatossággal könyörögve valamennyi szentért...” (Ef 6,18)

Erős biztatást ad nekünk Isten a másokért való imádságra. Nagy szükség van arra, hogy ilyen módon az Úr elé vigyük egymást és különféle szolgálatainkat. Az ima háttértámogatást ad, Isten terveihez igazít, bátorít, és megújulást munkál a mindennapos munkánkban, amelyet az Úr szólójében végzünk.

Ennek bizonyosságával hívtuk össze testvéreinket egy imaköri találkozóra márciusban Cinkotára, az Evangélikus Missziói Központba. Egyházunk missziói munkája és az Evangélikus Missziói Központ szolgálatai kapcsán adtunk hálát és vittük az Úr elé kéréseinket. Jól tudjuk, hogy egy láthatatlan közösség is velünk imádkozott és imádkozik továbbra is mind-ezekért.

Hálát adtunk többek között azért, mert az Úr erőt, kitartást adott a feladataink elvégzéséhez; sokfelé szólt az ige a missziói lelkész szolgálatai nyomán, rádióműsoraink által pedig a tanúságtételek – határokon innen és túl; új tervekhez kaptunk indítást, támogatást; elkészíthettük a *Híd* magazint és egy tanúságtételeket tartalmazó kötetet is.

Isten vezetését és áldását kértük egyházunk missziói munkaágaiban és gyülekezeteiben szolgáló lelkészek és laikusok személyes életére, munkájára, terveire. Az Úrra bízunk egyházunk különféle képzéseit, amelyeket a gyülekezetekben, iskolákban, egyházi intézményekben lelkészként vagy laikus munkatársként szolgálni vágyóknak szerveztek.

Következő félévi imaalkalmunk az Evangélikus Missziói Központban terveink szerint 2019. szeptember 24-én lesz, melyre mindenkit szeretettel hívunk!

Rejtvény

A Bibliában rengeteg imádságot találunk, a legkülönbözőbb élethelyzetekben. Keressük ki a Szentírásból, hogy melyik igehely melyik témához tartozik. Bátorítsanak bennünket is a bibliai példák arra, hogy nincs olyan dolog személyes életünkben, amellyel mi magunk is ne fordulhatnánk Urunkhoz!

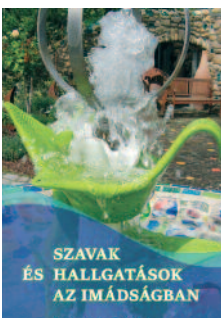
Ima a gyülekezet hitbeli növekedéséért	1Sám 1,10–11
Jézus főpapi imája	2Móz 15,1–19
Imádság győzelemért	Dán 9,4–19
Ima Krisztus szeretetének megismeréséért	Hab 3
Imádság új templom szentelésekor	Neh 1,4–11
Imádság gyermekáldásért	Jn 17
Emlékezés Isten ígéreteré, könyörgés áldásért	Ef 3,14–21
Bűnbánati imádság	2Kron 20,5–12
Imádság irgalomért ítélet idején	Kol 1,9–11
Hálaadó imádság	2Sám 7,25–29
Imádság nagy szomorúságban	1Kir 8,22–53

A. L.

Könyvajánló

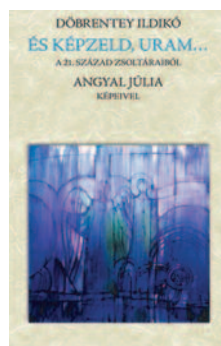
A könyvek megvásárolhatók az Evangélikus könyvesboltban és a Luther Kiadó webboltjában: 1085 Budapest, Üllői út 24. www.lutherkiado.hu

Szavak és hallgatások az imádságban

Szerkesztette: Szabó Lajos
Luther Kiadó, 2018

Az imádság aktív gyakorlása minden keresztyén egyház lélegzetvétele. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Kutatócsoportja egy egész éven át az imádság témájával foglalkozott. Ennek a közös munkának az eredménye ez a könyv, mely tudományos érdeklődésű olvasóknak és a mindennapi keresztyén élet gyakorlóinak egyaránt szól. Elmélyülésre, továbbkérdésre és közös élményre indítanak a tanulmányok.

Döbrentey Ildikó: És képzeld, Uram...

– A 21. század zsoltáiraiból

Ekhó Kiadó – Luther Kiadó – Szent Maximilian Kiadó, 2011

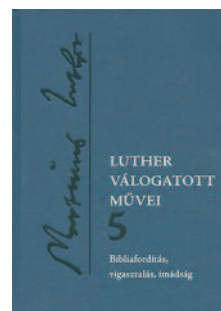
Döbrentey Ildikó könyve a szabad imának a Miatyánkból, a zsoltárokból, az első keresztyén imákból forrászó kútját nyitja meg. Megszólal bennük a születő élet fölötti csodálat és hála, az eltávozott barát iránti szeretet, a nemzetért érzett aggodalom, a falu harangjának hazahívó, köszöntő bon- gása.

Az imádkozás ábécéje

Szerkesztette: Szabó Lajos
Luther Kiadó, 2015

Este az ágy szélén ülve gyermek- és felnőtt kezek kulcsolódnak össze. Halk szavak, a nap nagy eseményei, aggódásai és örömei. Közben kicsi és nagy érzi: Valaki hallja és meghallgatja. Ejeje van a szülők és gyermekek, nagyszülők és unokák közös imádságának. Fontos, hogy elkezdjünk beszélgetni Istennel, hogy kicsik és nagyok együtt tanulják az imádkozás ábécéjét.

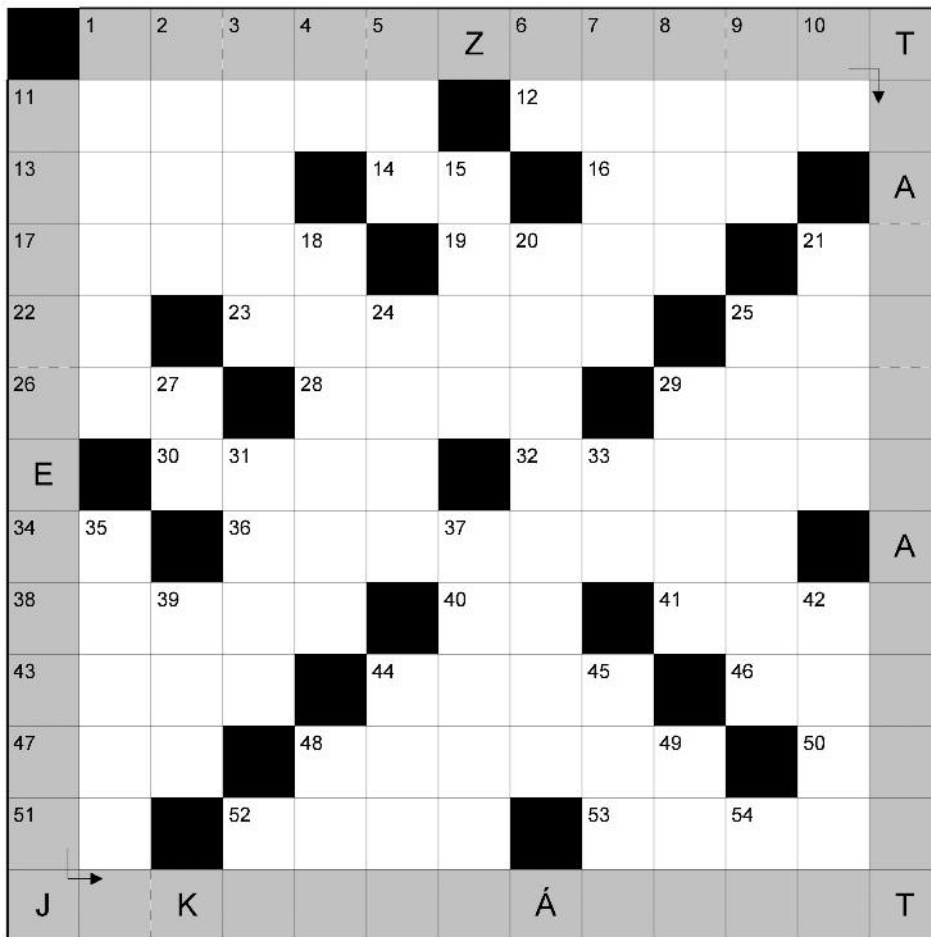
Luther válogatott művei 5.

– Bibliafordítás, vigasztalás, imádság

Szerkesztette: Csepregi Zoltán
Luther Kiadó, 2017

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Márton válogatott műveit új, tudományos igényű, magyar kritikai kiadásban jelenteti meg tizenkét tematikus kötetben, melyek remény- ség szerint nemcsak az egyházi közvélemény, hanem világi érdeklő- dők számára is komoly segítséget nyújtanak a reformátor életművének megismeréséhez.

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES

1. A bibliai idézet első része. **11.** David ...; spanyol labdarúgó. **12.** Kazán orosz város horvát neve. **13.** Tartalmától megfoszt. **14.** Az oersted jele. **16.** Victor Vasarely kötete. **17.** ... Barnabás; magyar humorista, becenevén Tra-barna. **19.** Egyszer fenn, máskor ...; szólás. **21.** Madridi napilap. **22.** Német személyes névmás. **23.** Mulató. **25.** Octavio Irineo ... Lozano; Nobel-díjas mexikói költő, diplomata volt. **26.** Friss újság jelzője. **28.** Mika ...; finn autóversenyző, volt Formula-1-es pilóta. **29.** Pál, becézve. **30.** Község Somogy megyében, a Marcali járásban. **32.** „Nyelves” konyhai eszköz. **34.** Vágta része! **36.** Földrajzi terület, amely magában foglalja Észtországot, Lettországot és Litvániát az orosz kalinyingrádi területtel együtt. **38.** Ahasvérós király agági származású, gonosz főembere, aki egy bitófán lelte vesztét. **40.** Attól kezdve! **41.** Lóvá ...; becsap, rászed. **43.** Szalonnát növeszt. **44.** Lendület, iram. **46.** A Mária becézéséből önállósult, ritka női név. **47.** Folytonossági hiány, népiesen. **48.** Az aljához mázsol. **50.** Patakpartok! **51.** Levéltávirat, röviden. **52.** Ájul, költői szóval. **53.** Húsvéti étel.

FÜGGŐLEGES

1. ... borealis; északi fény. **2.** Állati eredetű élelmiszer. **3.** Megteendő szakasz. **4.** Helyrag, a -ra párja. **5.** Csapágy Márka. **6.** Ekefej! **7.** A magnetofon köznyelvi neve. **8.** ... egy éjszaka; Rejtő Jenő regénye. **9.** ... an der Thaya; osztrák kisváros. **10.** Dátumrag, az -én párja. **11. A bibliai idézet második része.** **15.** Izraeli légitársaság. **18.** Japán gépkocsimárka. **20.** Ézsau utódaiból származó nép. **21.** Patinás magánegyetem New Haven városában.

24. Kelta nyelv. **25.** Lilli ...; **20.** századi német színész, író, festőművész, asztaliteniszező. **27.** Római négyes. **29.** A Duna második legnagyobb mellékfolyója. **31.** Sóbál egyik fia. **33.** Disz, régiesen. **35.** Joppéi nőtanítvány, akit Péter apostol feltámasztott. **37.** Ilyen gyerek a lelenc. **39.** Rétes tölteléke is lehet. **42.** Csörgős ...; udvari bolond kelléktárából nem hiányozhat. **44.** Egy bizonyos kort megér. **45.** Loch ...; szörnyéről híres skóciai tó. **48.** Nála lejjebb. **49.** Camp ...; stadion, az FC Barcelona otthona Katalóniában. **52.** Város Bételtől keletre, amelyet Józsué Izráel népével elfoglalt (Károli-féle bibliafordítás). **54.** Nemzetközi, röviden.

Súgó: FUSTER, GAEL, KAZANJ, LAA, NOU, PALMER, PRUT, SALO, SRO, YALE

Készítette: MELEG DÁVID

A megfejtéseket az alábbi címekre várjuk:
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
E-mail: evmis@lutheran.hu

Az előző szám rejtvénymegfejtései:

- „Éljetek méltón ahhoz az elhivatáshoz, amellyel elhivatatok.” (Ef 4,1)
- G, C, B, I, J, H, A, F, D, E.

Jézus Krisztus megszabadított az alkoholizmusból

Budapesten születtem vallásos, csonka családban 1952-ben. Édesanyám három gyermeket nevelt fel egyedül, én voltam a legkisebb. Húszéves koromban édesanyám elzavart otthonról, ami nagyon megviselt. Albérletbe költöztem, közben dolgoztam. Huszonhárom évesen férjhez mentem, két év múlva megszületett a kislányom. Házasságunk hamar tönkrement, 1980-ban elváltunk. Mindez nagy csalódás volt számomra.

Rám szakadt az élet terhe és a magány. Eluralkodott rajtam a félelem és a szorongás. Hogyan fogom felnevelni a gyermekem? Az italhoz nyúltam, mert oldotta a feszültséget.

1987 szeptemberében édesanyám meghalt, egy éven belül a volt férjem, a kislányom édesapja is. Depresszióba estem, amelyet alkohollal próbáltam enyhíteni. Pszichiátriai osztályra kerül-

tem, ahol sikertelenül próbáltak meggyógyítani.

Egy alkalommal rosszulétem miatt orvosi ügyeletre mentem, ahol egy gyermekkoromból ismert doktornő ügyelt. Beszélgettünk, és megkérdezte, hiszek-e Istenben. Igennel válaszoltam. Elvitt egy református istentiszteletre, Pasarétre, ahol Cseri Kálmán hirdette az ígét. Sok mindent hallottam a szerető Istenről, az ő kegyelméről, Jézus Krisztusról és a váltságáról, a bűnről, a bűnbocsánatról. Felébredt bennem a vágy, hogy a hallottak után másképpen éljek.

A doktornő házi bibliáórára is elvitt. Bevallottam, hogy az ital rabja vagyok, nem akkor teszem le a poharat, amikor én akarom. Elvittek Tápiószelére egy iszákosmentő missziós hétre az evangélikus egyház szervezésében. Nagyon sok mindent megértettem, megérintette a lelkemet az a gondolat, hogy a kereszten át visz az út. Igém: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énelem.” (Jel 3,20) Szívem mélyébe zártam az ott hallottakat, de Jézus Krisztust nem. Pedig annyi mindentől megkímélhettem volna magam!

Mindezek után kilenc hónap volt a leghosszabb idő, amíg ellen tudtam állni az alkoholnak. Mások visszajelzése szerint furcsán viselkedtem, ismét pszichiátriai osztályra utaltak. A diagnózis: psychosis maniaco-depressiva (PMD). Legszívesebben meghaltam volna, de az Úr másképp gondolta. Egzisztenciámat, munkámat elvesztettem, rokkantnyugdíjas lettem. Háromszor voltam a halál közelében, de ő megmentett.

2002-ben Piliscsabára hívtak egy hit-mélyítő hétre. Tudtam, hogy szükségem van rá. Ugyanaz a lelkész szolgált, aki Tápiószelén, és én nem is tudtam róla. A hét során rájöttem, hogy mennyire elveszett és bűnös vagyok. **Zokogva Jézus Krisztushoz fordultam, bűneim bocsánatát kérve. Vétkeimet a tenger mélyére dobta** (Mik 7,19). Sajnos, ha kisebb mértékben is, de ezután is szerepet játszott az életemben az alkohol. De az Úr Jézus közben munkálkodott.

Másfél év múlva befogadott a kispesti evangélikus gyülekezet, amiért nagyon hálás voltam. A lelkipásztor ebből az alkalomból ezt az ígét adta: „Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amelyet most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.” (Gal 2,20)

Bibliáóra előtt a lelkipásztor megkérdezte, hogy megtértem-e Krisztushoz, és kapcsolódik-e ehhez egy ige. Lélekből indítva mondtam, hogy igen, és a Jelenések könyve 3. fejezetének 20. verse által érintett meg, hogy tudatosan elfogadjam Jézus Krisztust személyes Megváltómnak. Ez az ige többször is megszólított azóta. Ezzel egy időben Jézus megszabadított az alkoholtól is, ezután már nem kívántam. Többet nem ittam, „pohárcsere” történt az úrvacsorában. Mindez Isten kegyelme volt.

Történetemet ezzel az igével zárom: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1) Erős vár a mi Istenünk!

L. T.-né

Evangélikusként az El Caminón

E lőször a tényadatok. 2018. augusztus 17. és szeptember 16. között feleségemmel végigjártuk az El Camino, a Szent Jakab-zarándokút klasszikus szakaszát, az úgynevezett francia utat St-Jean-Pied-de-Port-tól Santiago de Composteláig, majd onnan az óceán partjáig. Ez 799 + 90 km volt, 31 + 3 nap gyaloglás. Az út négyszer emelkedik 1000 méter fölé, a legmagasabb pontja 1515 méter magasan van. (Bár egyes térképek és útikönyvek ettől kissé eltérő adatokat adnak meg.) Átlagosan napi közel 27 km-t tettünk meg, de ez szóródott 5 és 40 km között. A szakasz a végállomáson kívül négy nagyvárost érint: Pamplonát, Logroñót, Burgost és León. Át kell kelni a Pireneusok hágóján, végig kell gyalogolni a kasztíliai fennsíkon, a Mezetán, meg kell mászni a Kantábriai-hegység déli vonulatait, végül le kell ereszkedni egészen a tengerszintre.

Spanyolország erősen szekularizált, de azért mégis katolikus ország. Az egyházművészet párosul a mediterrán ízlésvilággal, helyenként erős latin-amerikai hatásokkal, így gyakran eredményez giccsbe hajló műveket, amelyek az én elmélyedésemet inkább gátolták, mint segítették. Itt első helyen a burgosi katedrálisban található embrenagyságú feszületre gondolok, amelyen Jézusnak emberi haja és szakála van, emberbőrrel borították, bokáig érő sárga szoknyát visel, és a keresztben a lábtartója három struccotjás. Említhetném az utazásra alkalmas kisrekeszes ereklyetartót tele csontokkal vagy egy családi ház kertjében egymás mellett álló Madonna- és Piroska-szobrokat is. De persze láttunk igazán gyönyörű Madonnát, a Puente la Reina johannita templomának híres Y-keresztjét, Villalcázar de Sirga ódon templomát, León égbeszökő katedrálisát is, amelyek mind mélyen megérintettek.

Számomra a természetjárás mindig istenélmény is egyben. Pál írja Róm 1,20-ban, hogy Urunk hatalma és istensége a világ értelmes vizsgálata révén meglátható. Lehet, hogy erre nekem különös nyitottságom van, de itt is számtalanszor átéltem azt, amit akár a Bükk-fennsík peremén, akár a kis-balaton madárvilágban is, hogy **ez a világ Isten ajándéka a számunkra.** Ezt láttam a fiókáit repülni tanító keselyűk lebegésében, a legelni ballagó marhák ringó járásában, a véget érni nem akaró fennsík beláthatatlan távlataiban, az eukaliptuszerdők illatában, a gránátalmafa pirosuló termésében, az óceán végtelen víztükrében.

Aztán ott vannak az emberkéz alkotta csodák. Burgos és León katedrálisai, az ezer éve álló hidak, a szinte minden kis faluban megtalálható középkori templomok, az útszéli kápolnák.

Két nagyon erős szimbólum kísért végig. Az egyik maga az út. Az út, amelyet ezerkétszáz éve koptat a zarándokok serege, ahol ma is csak egy vagyok a több százezerből, akikkel ugyanoda igyekszünk. Az út, amelyen sokan elindulnak, de nem mindenki ér célhoz, mert bizony szedi az áldozatait. Az út, amely göröngyös, köves, néha görgő köves, sokat emelkedik és lejt, amely szinte soha nem egyenes és sima. **Az út, amelynek megtalálására számos jelzés látható, de amelyről egy óvatlan pillanatban egy sötét hajlalon mégis le lehet térti.** Az út, amelyen sokan megünnepelnek, de néhányan már szembejönnek, amelyen sohasem vagyunk egyedül, ahol mindig kap az ember jó szót, biztatást, lelki, de akár fizikai segítséget is. Az út, amely olyan, mint maga az emberi élet.

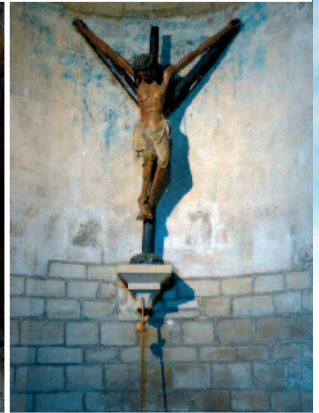
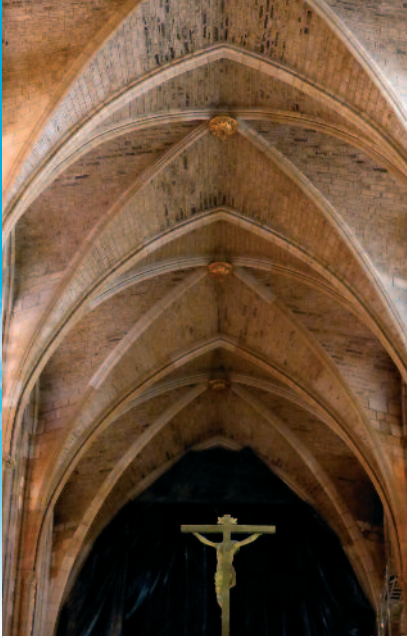
A másik önmagukon túlmutató szimbólumokká a hidak váltak számomra. Az út legalább harmincöt ó- vagy kö-

zékori hídon vezet át, van közöttük ezerhatszáz éves is. Rövid és háromszáz méteres, szépen ívelt és girbe-gurba, egyíves, de hűszlyukú is. Hidak, amelyeket valakik valamikor megépítettek, hogy én, aki el akarok jutni a célohoz, a folyó egyik partjáról a másikra, ezt könnyen és kényelmesen megtehessem. Így segítettek régen élt mesterek és építetők az én életemet és haladásomat is. **Ez is olyan, mint az emberi élet, amelyben a nemzedékek támogatják az utánuk jövőket.**

A legdöbbenetesebb talán Portomarín két híja volt. A város régen egy völgyben a folyóparton épült. Az eredeti helyén lebontották és száz méterrel magasabban a dombtetőn újjáépítették, mert a folyó felduzzasztásával egy tározót hoztak létre. A városról eddig csak magas vízállású képet láttam, de amikor ott jártunk, a mesterséges tó le volt eresztve. Így a modern betonmonstrum mellett kilátszott a középkori kőhid is, amely évtizedek óta ugyanúgy áll még a mederben. Nem ártott neki az sem, hogy ötven éve víz alatt volt.

A La Rioja tartomány utolsó településén, Grañón középkori templomában kialakított zarándokszálláson töltöttük

kilencedik éjszakánkat. A falu fiatal plébánosa zarándokmisét tartott, amelyen egy tajvani és egy ír mellett mi ketten vettünk részt. Telefonjából olvasva angolul misézett. Előtte azonban bementem hozzá a sekrestyébe, és elmondtam neki, hogy nem vagyunk katolikusok, de szeretnénk az eucharishtiában részt venni. Megkérdezte, mik vagyunk. Lutheránusok, mondtam. No problem! És mind a négyünknek adta Krisztus testét és véréét is.

Később is nagy élmény volt, ahogy egy bencés szerzetes minden zarándokot személyes áldással indított tovább, vagy az O Cebreiro hágón miséző fiatal ferences, aki mindannyiunkat átölelt, és úgy áldott meg.

Emlékeztetések maradnak a találkozások is. Az az amerikai lány, akivel a második naptól az út végéig rendszeresen kerülgettük egymást, a hetven körüli *Colon* Írországból, aki korát meghazudtoló fürgeséggel és elszánt-sággal rótt a kilométereket, a csak

oroszul tudó *Natasa* és *Aljosa* Novosibirszk-ből, *Szalim*, az isztambuli török férfi, aki disznóhúsról böven kortyolta a spanyol vörösbort, vagy az a francia férfi, aki Párizsból indulva ért el velünk együtt az óceánhoz kétezer kilométer megtétele után, és akinek utolsó kilométereit a tőlünk kapott diklofenák kenőcs tette fájdalommentessé.

Két könyvet vittünk magunkkal. Egy bencés kiadású új fordítású Újszövetség volt az egyik. Ebből olvastuk reggeli áhítatainkra János evangéliumát, majd Jakab levelét, és énekeltünk utána mindig egy gregorián himnuszt. Amikor mindezt Irache ezerkétszáz éves, de harminc éve bezárt és üresen álló kolostora előtt tettük, úgy éreztük, hogy egy kicsit helyettük is tesszük. A másik könyvet sokáig kerestem. Első próbám Avilai Szent Teréz *Belső várkastélya* volt, majd Kempis Tamás *Krisztus követése* következett. Ezeket még itthon, elolvasás után elvettem. **Végül Bonhoeffer Követése lett – immáron sokadszor – esti olvasmá-**

nyom, gondolkodásaim vezérfonala, napi bandukolásaim társa.

Hontanas kis templomában a falon tizenhat nagyméretű portré fogadott. A kitett tájékoztató szerint az installáció címe *Tanúk*, és mindegyikükről közöltek rövid életrajzot. *Assisi Szent Ferenc* és *Kalkuttai Szent Teréz* mellett ott láttam *Desmond Tutut*, *Martin Luther Kinget*, *Martin Luthert*, de *Mahátmá Gándhít* is.

A Camino Santiagóba vezet, ahol a katedrális főoltára alatt pihen Jézus belső tanítványi körének egyik tagja, akit méltónak talált arra, hogy láthassa dicsősége fényében: Zebedeus fia, János testvére, Jakab apostol. Mivel nem hiszek az érdemszerző cselekedetekben, ezért a szokásos imát nem tudtam elmondani. Mégis, ide megérkezni nagyon felemelő volt, és őszintén tudtam hálát adni a kapott erő és lehetőség mellett az akkori és a ma elhívott tanúkért, igehirdetőkért és mártírokért.

IFJ. ZÁSZKALICZKY PÁL

Gyermekáldozat az istennek

Michael Jackson igazából sohasem tudott felnőni, haláláig gyerek maradt. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy amint megtehetette, egy a világtól távol eső helyen vásárolt egy csodálatos birtokot, amelyet el is nevezett

Neverlandnek, és felépítette Pán Péter csodabirodalmát. A fiút, aki nem akart felnőni. A kastély, a hozzá tartozó többi huszonkét épület, az ősfás, virágokkal borított park valóban olyan, mintha egy Disney-filmből varázsolták volna elénk. Nem csoda hát, hogy Michael Jackson Neverlandjében sok gyerek megfordult, és igazán sohasem akartak elmenni onnan. Hogy mennyire nehéz volt elhagyni Neverlandet és Michaelt, arról igazán csak most kapott hiteles képet a világ, amikor két egykori kisfiú, a ma már felnőtt *James Safecuck* és *Wade Robson* egy közel négyórás dokumentumfilmben tárta fel Neverland titkait és Michael Jacksonhoz fűződő viszonyát.

A film tragikumát az adja, ahogyan ezek a fiatal férfiak elmondják a történetüket.

Láthatóan nehezükre esik beszélni, lassan törnek fel belőlük a szavak. Nem véletlenül közel négyórás a film: a rendező jó érzékkel benne hagyta a csendeket, a szavak keresését, azokat a perceket, amikor nem történik semmi, csak megrándul egy arcizom, vagy tévován rebben a kéz, távolba réved a tekintet. Mert van, amiről nem lehet beszélni. Amit képtelen kimondani az ember.

Nem csak a gyermekkorban átélt abúzusról ilyen nehéz beszélni. Nem csak a (talán soha fel nem oldódó) identitásválságról, az értéktelenség örökké kísértő érzéséről. Hanem arról, hogy csalódott a saját istenében. Mert ezek a férfiak, amikor Michaelról beszélnek, kisfiúk lesznek újra, akik bár felnőtt agyukkal tökéletesen tudják, hogy a sztár szexuális ragadozóként már kisgyermekkorukban tönkretette az életüket, és amikor megunta, szemébe dobta őket, mégsem tudnak másként beszélni róla, mint rajongással. **Mert számukra Michael Jackson volt az isten, és Neverland a mennyország.** És ők gyermekként

megismerhették az istenüket, aki beengedte őket a saját, külön bejáratú mennyországába, vele lehettek a nap minden percében, vele ehettek, vele hálhattak, mert ez így volt természetes. Szó sincs erőszakról. A gyerekek mindent önszántukból tettek meg Michaelnek, a szülőknek meg eszükbe sem jutott, hogy Jackson valami rosszat tesz a gyerekekkel. Ahogyan az egyik anyuka megfogalmazta: kiválasztottnak érezték magukat, hogy Jackson közelében lehetnek, a gyerekeiket különlegesnek tudhatták, és mérhetetlenül büszkék voltak arra, hogy bejuthattak a sztár magánmennyországába, ami oly keveseknek adatik meg. Ezért mindent félredobtak: elhagyták a hazájukat, férjüket, másik gyermeküket, feladták munkájukat, karrierjüket, és mindent a sztár akaratának rendelték alá, a saját fiukat is.

Sokan kérdezik, mondják, kiáltják: Hogy lehet egy szülő ennyire elvakult?! Miként tehetett meg ilyet a saját gyerekével?! Hogyan engedhette meg mindazt, ami megtörtént? Pontosan úgy, ahogyan a történelem évezredei során emberek milliói imádták az isteneket, akiknek kijár a gyermekáldozat, akiknek oda kell vetni a szüzeket, időről időre, rendszeresen, hogy biztosítva legyen a jólétünk, a boldogságunk. Az emberi természet lényegében nem változik, és Krisztus nélkül ma is megteremti a saját isteneit. Hogy Michael Jacksonnak hívják, vagy éppen *Masertin*nak, netán még neve sincs, csak az éppen futó projekt, vállalkozás, befektetés... Mindegy.

Mi is mindennap bemutatjuk saját áldozatunkat a fogyasztói vallás oltárán, a munkahelyünkön, az éjjel-nappali robotolással, hogy aztán leróhassuk a kötelező plázaköröket, dugig rakjuk a kosarunkat a hipermarketben, vagy éppen „bekockuljunk” a számítógép vagy a fél falat betöltő tévé előtt. **És észre sem vesszük, hogy a fogyasztás istene már a gyermekeink nyakára tette az áldozati kőkezt.** Mert gyerekek és szüzek vérére szomjazik, és mi örömmel vetjük oda őket neki. Igaz,

nem egyszerre, nem olyan látványosan vagy elvakultan, mint a filmben szereplő szülők tették. De pont olyan hatékonyan. Mert mit csinált Jackson? A jólét és a hírnév reményében elszakította a szülőktől a gyerekeket, a saját képére formálta őket, nemcsak lelki értelemben, hanem külsőleg is: a hajuk, az öltönyük, a kalapjuk is pont olyan volt, mint az övé. Ez zajlik ma is minden háztartásban, hiszen a beígért jólét, hírnév, karrier reményében hajtunk és dolgozunk látástól vakulásig, a gyerekeinket alig látjuk, és mire kamaszodni kezdenek, már teljesen elidegenednek tőlünk. És a végén nem értjük, mi történt, hiszen mi csak jót akartunk, amikor megadtunk nekik min-

dent, amikor megvettük az új kutyut, a márkás cuccot, befizettünk a sítúrára vagy a karibi nyaralásra. Jót akartunk, a gyerekeinket mégis elszakította tőlünk a fogyasztás istene.

Ne botránkozzunk hát meg a szülőkön, akik odavetették a sztárnak a fiaikat, hanem inkább nézzünk magunkba, és gondoljuk végig, hogy melyek is az igazi értékek, amelyeket át akarunk adni a gyerekeinknek. Hogy felnöve ne legyenek áldozatai a kultúránknak és a fogyasztás istenének.

MIKLYA LUZSÁNYI MÓNIKA
A szerző író, teológus.

Könyvajánló

Miklya Luzsányi Mónika:
Egyedül nem jó...
Hogyan építhetjük a párkapcsolatunkat?
– Áhítatoskönyv
Parakletos Könyvesház, 2018

Kapcsolataink öt bibliai példája tárul fel az olvasó előtt a könyv öt áhítatsorozatában: *Bethesda* fürdőjében azzal a beteggel találkozunk, akinek harmincnégy évig nem volt embere, hogy a gyógyuláshoz segítse. *Heródes Antipász* lakomáján egy életfelező válsággal, apakomplexussal és hatalmi játszmákkal küzdő férfi döntései mögé pillanthatunk be. *Akvila és Priscilla* nyomán költözéssel és sátorkészítéssel, befogadással és házastársi hűséggel, egymás megbecsülésével találkozunk. *Zakariás és Erzsébet* történetében egy idős házaspár nyílik meg Isten legnagyobb csodája felé: gyermekük születik, és az Úr közeledik a népéhez. *Férfitvá és nővé* teremtette Isten az embert, így lehetnek együtt az ő képmása, és így lehetnek egygyé testben és lélekben egyaránt.

A könyvet házasságra készülő párok, házastársak együtt és külön is olvashatják. A problémaérzékeny áhítatok kapcsolatuk megerősítését szolgálják, a nyitott kérdések tartalmas beszélgetéseket indíthatnak el. Gyülekezetek számára csoportos feldolgozásra is alkalmas.

Megrendelhető: konyves.hu

Megtalálni a frekvenciát

Győri János Sámuel evangélikus lelkésszel beszélgettünk a fiatalokról.

Hogyan lehet a mai gyerekeket, fiatalokat elérni? Mi az, amit ugyanúgy kell képviselni, mint évtizedekkel ezelőtt, és mi az, ami változott?

Apám mellett a főtí Kiss János bácsi is hatott rám – és még több százakra – úgy, hogy az életünk egészen más irányt kapott. Szenciós képekben beszélt, és olyan kisugárzása volt, hogy nem lehetett nem figyelni arra, amit mond. Mert úgy mondta, hogy „meghallottuk”.

Egyszer Pesterzsébeten készültem az istentiszteletre. Jézus és a gyermekek volt a téma. Ültem a szintetizátornál, és a *Hermons* együttes *Az Úr Jézus a pusztán járt* című dalát próbálgattam olyan formában, hogy gyerekzsivajt játszottam be hozzá. Közben öt-hat méterre tőlem Barnabás unokám az oltár mellett lerakott cintányérok, dobok, egyéb kellékek között nézelődött. Szükségem volt a segítségére, ezért odaszóltam neki. Rám sem hederített. Még egyszer szóltam, de meg sem hallotta a hangomat, annyira lekötötte a dobfelszerelés. Közben beállítottam a gyerekzsivajt, ami felhangzott a kis hangszórón, amire Barnabás felkapta a fejét. Miért? Mert az ő frekvenciája szólalt meg.

Az ifjúság frekvenciájára rá kell állni, de ugyanígy az idősekére és mindenkiére. Persze a frekvencia önmagában nem elég, rá kell ültetni a hangot. Itt a nagy kérdés, hogy mit ültetünk rá. Van olyan lelkész, akinél jó a frekvencia, a hangja az ifjúság hangja, de lemarad az információ. Jó, ha megvan a frekvencia, csak ne felejtsem el rátenni a lényegét.

Valaki azt mondta nekem, hogy a Bibliát ne vegyük elő az ifjúsági órán, mert akkor elijednek a fiatalok. Inkább csocsózzunk, biliárdozzunk, pizzázzunk meg pingpongozzunk. Így biztosan meglesz a frekvencia, hiszen ezeket a dolgokat szeretik, de ha nincs rátéve információ, akkor ha „mutálni kezdenek”, vagyis frekvenciát váltanak, ha kinőnek ezekből a dolgokból, már nem tartja itt őket semmi.

Mi az az üzenet, amelyet rá kell ültetni a frekvenciára?

Ugyanaz, amit az idősek frekvenciájára teszek. Nincs más ige gyerekeknek és felnőtteknek. Ez a cél a hitoktatásban is. Egyszer az iskolában fellázdadtak a szülők, mert a lelkész nő részletesen elemezte Izsák majdnem-feláldozását, minek következtében a gyerek nem bírt éjjel aludni, úgy hatott rá a történet. Érdekes korjelenség, hogy kialakult a lelki allergia. Az én koromban még nem volt probléma a Grimm-mesékkal, pedig förtelmes horrorjelenetek vannak bennük. Érdekes módon senki nem lett tőle allergiás. A mai gyerek elől – aki iszonyatos, hogy miket lát – a Jézus-film-ben a keresztre feszítést el kell takarni, mert ha látja, hisztériás rohamot kap otthon. Ezzel szembe kell nézni.

Nem is annyira maga az ifjúság a kérdés, hanem a korjelenségnek való megfelelés. Az emberek allergiásak bizonyos dolgokra, és nekünk úgy kell átadnunk a táplálékot, hogy ne legyen csalánkiütésük tőle. Az evangélium átadásánál az a cél, hogy az üzenet ne legyen torz, ne legyen hiteltelen. Mert fel lehet tenni a frekvenciára az üzenetet úgy is, hogy torz a hang, és nem lehet érteni. Általában jó, ha az idősödő lelkésztől a gyerekei és a gyerekei barátai

idővel átveszik ezt a munkát. Ott vannak eredményes ifjúsági körök, ahol így tesznek. Apámhoz is mentek a fiatalok beszélgetni, de az ifjúsági munkát egy idő után mi, a gyerekei végeztük. A nővérem, aztán én, utána az öcsém. Azért kell egy gyülekezetbe új, fiatal lelkész, mert ugyanazt az üzenetet adja át, de egészen más frekvencián. Ha engedjük, hogy a sátán felhergeljen minket, akkor ezen mi, idősebbek kiborulunk.

Ma mennyiben más a világ? Említette a lelki allergiát.

Tudtommal az allergiát az okozza, hogy valamiből túl sok éri a szervezetet, és nem bírja feldolgozni azt. Ma túl sok érkezik az információból. Amíg egy faluban egy templom és egy mozi volt – ahol drága volt a jegy –, jöttek az imaóra és a szeretetvendégségre, lehetett keresztyén szilvesztereket tartani. Ma ehhez nagyon elkötelezettnek kell lenni. Akkor nem volt hová menni. Ezzel számolni kell, és éppen ezért nem szabad elhagyni a lényegét. Sokan az olcsó piacra járnak, de vannak igényesek, akik megtalálják, hogy hol van minőségi áru, amely nem tartalmaz semmilyen mérget. A modern világban minden a gazdasági növekedésről szól. Hová, meddig, miért kell növelni a gazdaságot? Emiatt iszonyatos, hogy például mi folyik az élelmiszeriparban, miket tesznek az ételekbe. Erről beszél Jézus az elrejtett kincs példázatában: ha egyszer rátalálsz, ráérezel arra, ami igazi érték, akkor nem kívánod már a hamisat. Egy idő múlva a piacon is megismerem az árusokat, és egy bizonyos helyen veszem a tojást, mert ott egészen mást kapok.

Mit tegyünk, ha nincs a közelünkben jó „piac”?

Az ige mindenütt ott van. Az a feladatunk, hogy ezt ne hallgassuk el. Rossz álláspont, hogy az ifjúsági órán ne olvassunk igét, mert elijesztjük a fiatalokat. A fiatalok szeretik az igét, ha jól olvassuk nekik.

Amikor a televízióban *Jó reggelt adj, Istenem* címmel mentek a gyerekműso-

rok, ötletgazdaként mindenfélét kitaláltam. A Sámsonról és Deliláról szóló történet úgy kezdődött, hogy ültem egy fodrászműhelyben, és borotváltak. Közben a hölgyek a búra alatt ülve pletykáltak, hogy Delila azért itt nyitott fodrászüzletet, mert a szomszédban van Sámson body building szalonja. Ez egy teológusnál úgy kiverte a biztosítékot, hogy írt egy levelet, hogy hagyjam abba ezt a marhaskodást, üljek le a kamera elé egy Bibliával, Luther-kabátban, olvassam fel az ígét, és prédikáljak. Válaszolni sem tudtam, mert névtelenül jött a levél. Évek múlva, halála előtt írt egy levelet, hogy bocsássak meg, mert ő ezt félreértette, és nagyon is fontos így a fiatalok elé vinni ezeket a történeteket.

Hogyan történik a hétköznapi misszió?

Pál apostol mondta, hogy zsidónak zsidó vagyok, görögnek görög. A missziónak ez a lényege. A misszió szót akkor hallottam először gyerekkoromban, amikor találkoztam egy *Gitta József* nevű bácsival, aki békát evett. Azt mondta nekünk nagy komolyan, hogy ő misszióba készül, és ott békát esznek. Nem tudom, hogy csak ug-ratott-e, de bennem megmaradt, hogy a misszionárius az, aki a békát eszi, azért, hogy azonosuljon azokkal, akikhez megy.

Ugyanakkor a misszió ellensúlyozás is. Nem az a probléma, hogy milyen az ifjúság, hanem hogy milyen a felnőttkor. Én nem vagyok tökéletes, magam sem voltam jobb fiatalon, de most én vagyok az apa, aki ellensúlyoz a vitorlásban, nehogy felboruljon a hajó. Amikor én a gyereket nevelem, az nem arról szól, hogy én milyen tökéletes gyerek voltam, és őt is olyanná akarom tenni, hanem hogy én is egy pimasz gyerek voltam, de voltak fölöttem tisztességes felnőttek, akik szintén pimasz gyerekek voltak, de amikor felnőttek, már tudtak balanszírozni. Ez az egész persze a Szentlélek munkája, az ő szele viszi a hajót.

Hogyan balanszírozzon a szülő, ha a gyerekeit nem tudja templomba, ifire elvinni?

Ez olyan, mint jégén autózni. Nem szabad rángatni a kormányt, de folyamatosan haladni kell, mert ha megáll a kerék, akkor már nem lehet irányítani. Az ifjúsági munka is ilyen: ha már sikamlós lett a helyzet, behúrom a féket, de utána mindjárt ki is ereszttem. A legtöbb jó pedagógus régen is így foglalkozott a fiatalokkal; szigorú volt, de adott engedményeket, hogy a kerék forgásban maradjon.

Az egyik nagyon jó missziót végző lel-készünkkel történt meg fiatalkorában,

hogy odacsapott az asztalra az apjának, hogy neki kell egy motor. Az apa majdnem szívinfarktust kapott. Azt mondta: „Előbb az érettségi, fiam”, és nyelt nagyokat. „De nekem most kell!” – mondta a fiú. Erre már nem válaszolt az apa. Itt már nem kell válaszolni. Teltek a hetek, egy nap – még az érettségi előtt – jött haza a gyerek, és a gangon ott állt egy motorkerékpár. A fiút lesújtotta ez a szigor ellenére való ajándékozás. Ez a keresztény erkölcs lényege is, hogy megajándékozott vagyok. Nem a teljesítményemért, nem a sikeres érettségijért kapom a motort, hanem szeretetből. Nem azért termem a gyümölcsöket, hogy majd kapjak motort, hanem mivel motort kaptam, megajándékozott vagyok, szeretett vagyok, ezért termem a gyümölcsöt, és leszek mássá.

Létezik a kemény igazság, van egy záróvonal, de az Atya átlépi, hogy megmeneküljünk. Isten kimondta, hogy a bűn zsoldja a halál, ezért az embernek meg kell halnia. Isten azt mondta, hogy nincs más választás, én halok meg, hogy az ember mégis élhessen. Ennek a lelkületnek benne kell lennie a misszióban, mert ha nincs benne, halálra van ítélve.

ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

Harry Potter világa

A KÉPZELET ÉS A FANTASY

A kisgyermek számára normális és természetes a mesék beszélő állatokkal, növényekkel és tárgyakkal teli világa. A képzelet és a lelki egészség között is szoros összefüggés van. A bántalmazott és elhanyagolt gyerekek számára pedig létfontosságú, hogy a valóság előtt el tudjanak menekülni egy képzeletbeli helyre. A hétköznapi tempóban feldolgozhatatlan dolgok érzelmi feldolgozásában nélkülözhetetlenek az álmok. A képzeletnek a hitéletben is komoly szerepe van. Minden hívőnek vannak elképzelései Istenről vagy a túlvilágról, és bizonyos etikai parancsoknak sem tud-

nánk engedelmessé válni, ha nem tudnánk beleképzelni magunkat mások helyébe. A *fantasy* mint irodalmi műfaj hangsúlyozottan a képzelet világa. Régi és közismert formája a népmese, de olyan irodalomtörténeti jelentőségű művek is ide tartoznak, mint a *Gulliver utazásai* és a *Narnia krónikái*. Természetesen van jó és rossz *fantasy*. A *Narnia krónikái* és *A Gyűrűk Ura* esetében még nem keresztények számára is egyértelmű a keresztény ihletettség.

A Harry Potter-regényekben két világ él egymás mellett, a varázslóké és a varázsmenyes embereké. A főszereplő egy *Harry Potter* nevű kisfiú. Árva gyerek, akit ellen-

szerves rokonok nevelnek. Amikor betölti a tizenegy éves kort, meghívót kap a Roxfort Boszorkány- és Varázslóképző Szakiskolába, és kiderül, hogy ő varázsló, akit a varázslóvilágban mindenki ismer. Az iskolában védnökre és hűséges barátokra lel. Ők és sokan mások segítenek neki Voldemort, a gonosz varázsló elleni küzdelmében. A regény egyszerre izgalmas és humoros, mese és krimi. Már az első három kötet is megdöntött minden könyvkiadási, olvasástörténeti és bevételi rekordot. Keresztény részről mind a regényeket, mind a belőle készült filmeket negatív, gyakran hisztérikus kritika érte (okkultizmus, sátánizmus, erkölcsstelenség vádja). Egye-

sek szerint „az utolsó napokban terjedő, az ifjúságot megrontó, okkult hatású” gyermekirodalom klasszikus példája.

A KERESZTÉNY KRITIKÁK ELEMZÉSE

1. A könyvek hatéves kortól ajánlottak, pedig kicsiknek nem valók.

Ez igaz, de J. K. Rowling nem is az ilyen kisgyerekeknek szánta. Az 1–3. kötetet csak tizenegy éves kortól érdemes odaadni. A 4. és a többi részt pedig csak tizennégy év fölött, mert ezek már nem kisgyerekekről, hanem kamaszokról szólnak.

2. Lehet, hogy Rowling a gyerekeket rávette az olvasásra, de csak ezt olvassák, mást nem.

A Potter-regényeknek valóban érdeme, hogy a könyveket eddig kerülő gyerekek élvezettel olvasnak. Legtöbbjük számára a kötelező olvasmányok és a sokszor laposan didaktikus keresztyén gyermek- és ifjúsági irodalom egyszerűen nem vonzó. A magyar olvasásszociológusok szerint a Potter-regények után a gyerekek mást is szívesen olvasnak. Aki mégis állandóan csak ezt olvassa, annak vagy nincs más a környezetében, amit érdemes elolvasnia, vagy csak még nem telítődött az újraolvasással. Ez utóbbi helyzet azonban előbb-utóbb biztos el fog múlni, akkor is, ha ezt maga a gyerek sem tudja elképzelni.

3. Képzelt és valóság összekeveredhet a gyerekekben.

Egy fantasy attól jó, hogy az ember egy másik világban találja magát, ez műfaji elvárás. Ha egy mesesorozat lebilincselő, az az erénye, nem a bűne. A regény képzeletbeli világa a szerző számára nem más, mint gondolatkísérlet: milyen lenne, ha létezne egy ilyen elrejtett, párhuzamos világ? A regényekből pedig kiderül, hogy nem lenne jobb, hiszen a „varázslóvilág” gyakorlatilag a mi világunk tükre.

4. A regények és a filmek egyre horrosztikusabbak.

A könyv mindig jobb, mint a belőle készült film. A Potter-regények és a filmfeldolgozások esetében azonban már két külön világról beszélhetünk. Mind-egyik részben vannak ijesztőnek ítéltető dolgok is, például legendás szörnyek, pszichés szörnyek, az embervilágból is ismert emberi gonoszteretek. Az illusztrálatlan regény a gyerek fantáziáját beindítja és fejleszti, hiszen megengedi, hogy a történetek a saját képzelőereje vetítse elé. Nem képzelt el magának félelmetesebb sárkányt, mint amelyet el tud képzelni. A hollywoodi

kép- és hangeffektek azonban mindent hatásvadász módon, brutálisan eltúloznak. Végül megjegyzendő, hogy a Biblia is tartalmaz „korhátáros” történeteket. Minden gyermeklélektani ismerettel rendelkező vasárnapi iskolai tanár tudja, hogy melyik bibliai történet melyik korosztálynak való, és melyiknek nem.

5. A történetben gyerekek vannak állandó életveszélyben.

Mint minden valamirevaló mesehősnek, így Harrynek is az a sorsa, hogy legyőzze a gonoszt. Tehát műfaji szempontból természetes, hogy a hős, akármilyen fiatal is, veszélyes helyzetekbe kerül.

6. Rowling világa erkölcsileg zavaros, nem mindig tudni, ki melyik oldalon áll, és a pozitív hősök sem mindenben példamutatók.

Minden jó mese sajátossága, hogy – a vallással és a mitológiával ellentétben – nem direkt módon tanít az erkölcsre, hanem közvetett módon. A Potter-regények sem didaktikus céllal íródtak, de a fantasyk többségétől eltérően nagyon erős bennük az erkölcsi motívum. Rowling a ma divatos posztmodern ideológiával szemben határozottan kimondja, hogy van jó és rossz, és hogy a jó mellé kell állnunk, akármibe kerül nekünk személyesen. Az, hogy némelyik szereplő jónak látszik, pedig gonosz, vagy rossznak hiszik, pedig jó, nem a regények erkölcsi zavaráról szól, hanem arról, hogy ilyen a mi világunk. Harry és társai – a legtöbb fantasy szuperhőseitől eltérően – tipikus, hétköznapi tinik, akikkel éppen nyilvánvaló gyengeségeik és sérülékenységük miatt könnyű azonosulni. A regények olyan erényeket és értékeket képviselnek erőteljesen, mint a barátság, a bátorság, az önfeláldozás, a szorgalom, az igazságosság.

7. A regényekben a karácsony és a kereszttség erősen profanizált formában jelenik meg.

Ez természetes. Az egész regényből hiányzik a vallásosság. A roxfordi karácsony, Halloween és Valentin-nap között sincs igazi különbség, regénybeli funkciójuk az időtagolás (tanév) és a helyzetteremtés (a diákok többsége hazautazik, Harryék maradnak).

8. A történet a boszorkányságot jónak állítja be, és ezzel a mágiát reklámozza.

Rowling interjúiból egyértelműen kiderül, hogy nem hisz a varázslásban,

és nem célja, hogy a gyerekek ilyesemben kezdjenek hinni. Nem fest egyoldalúan pozitív képet a varázslókról. Ahogy az iskola igazgatója, Dumbledore mondta: „A döntéseinkben, nem pedig a képességeinkben mutatkozik meg, hogy kik is vagyunk valójában.” (HP2, 309. o.) Ez pedig nem csak kamaszoknak bátorító! A varázslóvilág mint gondolatkísérlet gyakorlatilag a mi világunk tükre, a regény nem a mágiát reklámozza, hanem a mi világunkat segít megérteni a gyerekeknek. A képzelet és a jó fantasy – az álomhoz hasonlóan – nem pusztán elmenekít a valóság elől, hanem segít feldolgozni azt.

9. A mágia állandó jelenléte az igazi okkultizmus irányába tereli a fiatalokat.

A Potter-regények olvasása önmagában senkit sem irányíthat az okkultizmus felé. Ez egyértelműen a szerző szándéka és a regények erkölcsi üzenete ellenére történne.

Tudjuk, hogy van kóklerség, és van igazi természetfölötti erővel dolgozó mágia is, de azt sem szabadna elfelejteni, hogy van mesebeli varázslat is, és a három között nagyon nagy a különbség. Harry világában a mesebeli varázslat sajátos rowlingi változata dominál, és amikor előkerül olyasmi, ami hasonlít az igazi mágiára, az a regényekben horrosztikus: egyértelműen gonosz és taszító.

10. A Biblia elítéli a varázslást, tehát a Potter-regényeket is.

Amitől óv a Biblia, az a regényben nem fordul elő: emberáldozat, szellemidézés, halottaktól tudakozódás. Szerintem a Potter-regények ugyanúgy nem a varázslatról szólnak, ahogy *A Gyűrűk Ura* és a *Narnia krónikái* sem.

DR. SZALAI ANDRÁS

Az előadás hosszabb változata az Apológia Kutatóközpont honlapján elérhető: <http://www.apologia.hu/eloadasok/letoltheto/>

A mi terheink a támaszaink

Havasi Kálmánt az Evangélikus Teológiai Akadémián ismertem meg a '80-as évek elején, ahol jó hangulatú németórákat tartott, amelyek során a hitéről is tanúságot tett. A nyugdíjas evangélikus lelkésszel Dohány utcai otthonában beszélgettem.

Hol nőttél fel, és hogyan indultál el a hit útján?

1933-ban Nagykovácsoson születtem. Édesapám főkertész volt, egy szép húszholdas parkban, a Cifrakertben laktunk. Akkor tizenkétezer református, hatezer római katolikus és ötvenhárom evangélikus élt a városban. Lehettem olyan ötéves, amikor egy bácsi megkérdezte tőlem: „Kisfiam, milyen vallású vagy?” Akkor azt mondtam, hogy én és az apukám evangélikusok vagyunk, anyukám és Évike húgom csak református. Édesanyám később felemlégette, hogy öneki ez a „csak” törként hatolt a szívébe. Már akkor evangélikus öntudatom volt. Édesapám megtanított a Miatyánkra meg az esti és reggeli imádságra, de valódi hitről szó sem volt. Később ő Deák téri presbiter lett, de nem volt igazán megtért hívő ember. Édesanyám megtért 1949-ben. Én 1948-ban lettem hívő.

Nagykovácsosról feljöttünk Budapestre. A Rózsák terei protestáns árvaház elemi iskolájába jártam. Osztálytársam volt 1941-ben például *Gyenge Valéria*, aki olimpiai bajnok lett. Az 1941–1942-es tanévben pedig a Fasori Evangélikus Fiúgimnáziumban *Horn Gyula* volt az osztálytársam, mert az édesanyja evangélikus volt.

Órá hogy emlékszel, milyen gyerek volt?

Szótlan volt, kedvesen mosolygó, a tornasorban a legutolsó. Úgy hívtuk, hogy Kishorn. Meg volt keresztelve, később láttam is a keresztelési anyakönyvi kivonatát. Sőt konfirmált is *Tóth-Szöllős Mihálynál*.

Későbbi életedben találkoztl vele?

Amikor Pestszentlőrincen voltam evangélikus lelkész, akkor volt egy rendezvény a parókiától nem messze, a Rózsa Művelődési Házban, ahová *Horn Gyula* mint Magyarország miniszterelnöke volt meghívva. De nem mentem el, mert nem értettem egyet azzal, amit képviselt.

Úgy tudom, hogy a megtérésed kötődik a Deák téri gyülekezethez.

1947-ben ideköltöztünk a Dohány utcába, és elkezdtem járni az evangélikus cserkészcsapatba. Később a Villám őrs vezetője lettem. Amikor 1948 őszén megszűnt a cserkészcsapat, akkor volt egy nagy evangelizáció, ahol sokan megtértek. Vágyódás indult az én lelkemben is. Ez fontos mozzanat, ahhoz hasonló, amikor nézegetjük a kirakatot, és végül abból lesz a vásárlás. December elsején régi, kedves táncpartnerem a Deák téri tánciskolából, *Andorka Nadin* volt az igehirdető. Az volt a téma, hogy Jézus az igaz barát, aki életét adja a barátaiért. Amikor hazajöttem, áthatva az igétől, letérdeltem a szobámban, és azt mondtam: „Édes Jézus, legyél az én barátom is!” Én innen datálom a hitre jutásomat.

Ez milyen változást hozott az életedben?

Irányváltás volt, hátra arc. Hamarosan úgy éreztem, hogy teológiára kellene mennem. Hamar megtudták az osztálytársaim is, és elkezdtek kispapnak hívni.

Beszélj a teológus évekről!

Másodéves koromban – a *Szirmai Lacival* és *Süle Imivel* közösen átélt moziélmény

hatására – kijelentettem, hogy meg fogok tanulni oboázni. Tudva, hogy erre úgysem kapnék engedélyt, titokban jártam a Messter utcai fővárosi zeneiskolába. Ott úgy vettek fel, hogy elhallgattam a teológus mivoltomat. A teológián pedig titkoltam, hogy gyakorlok, de ez nehéz helyzetet teremtett. Végül negyedéves koromban *Dezséry László* püspöknél följelentettem magam, hogy ilyen bünt követtem el. *Pálffy Miklós* teológiai dékán úr azt mondta nekem, hogy ki fognak rúgni.

Végül mégis sikeresen elvégezted a teológiát.

Kiléptem a konzervatóriumból, és azt mondtam, hogy itt vagyok, rúgjanak ki. Kaptam egy fegyelmet, de mással nem büntettek. 1956-ban már ki volt tűzve az időpont, hogy október 25-én *Dezséry püspök* felszentel, de október 23-án kitört a forradalom, így áttették az időpontot 31-ére. *Dezséry püspök* úr aznap lemondott. Végül *Ordass Lajos püspök* úr november 18-án a Deák téri evangélikus templomban lelkésszé szentelt. A prédikációját úgy kezdte: „Kedves testvérem, édes fiam!” Ennek az oka az volt, hogy *Ordass püspök* Cegléden volt lelkész, és onnan ismerték egymást édesapámmal.

Legalább kétszer járt is nálunk a püspök úr. A tanulmányaim vége felé a rendszeres teológiai dolgozat vázlatához *Nagy Gyula* professzor adott nekem irodalmat, és mivel akkor még nem tudtam németül, az egyik fordítóm *Ordass Lajos* lett. Ő akkor félre volt állítva, és szeretettel segített nekem. Így ismertem meg közelebbről az *Ordass* családot.

Mit tanultál, mit kaptál Ordass püspöktől?

A Deák téri prédikációi – mind tartalmilag, mind az elmondás módja miatt – nagy hatást gyakoroltak rám, és a jelleme is. Lenyűgöző tartása volt. Amikor 1958. február elején kiléptem a lelkészi karból, ezt nála jelentettem be, és ezzel nagyon megszorítottam.

1979-ben újra megtértem. Egy operáció után jókedvre derítő injekciót kaptam, amitől hónapokig nem tudtam aludni napi két óránál többet. Az orvos lányom elmondta, hogy valószínűleg szuperérzékeny voltam arra a „drogra”.

Egyik éjjel kétségbeesve imádkoztam: „Édes Jézus, segíts!” Ezután szabadul-
tam meg a kínzó álmatlanságtól.

Ekkor már villamosmérnök, mérnök-
közgazdász voltam, és osztályvezető
egy angyalföldi gyárban, de újra jelent-
keztem lelkésznek *Káldy Zoltán* püspök
úrnál. Újra kellett lelkészvizsgáznom.
Megtaptam a tételeket, dolgozatokat is
kellett beadnom. Időt kértem, de ezt
ő rossz néven vette. Évek múltával,
amikor Nagy Gyula lett a püspök, állá-
somat felmondva elmentem mellé püs-
pöki titkárnak. Másfél év után, 1983
szeptemberében léptem újra parókusi
lelkézi szolgálatba. Idővel a pestlőrinci
evangélikus gyülekezetbe kerültem.

**Több mint ötvenéves voltál, amikor
visszakerültél a szolgálatba. Jártam
akkor a gyülekezetekben, és emlék-
szem, hogy komoly szervezőmunkát
végeztél.**

Teljes erőbedobással dolgoztam. Úgy
vettem át a gyülekezetet, hogy három-
százhuszonnégy lélek volt nyilvántartva.
Nem volt kerítés, a templomról pergett
a vakolat, kívülről egy méter magasságig
fel volt zizedve, be volt ázva, olajkály-
hával tüzeltek, víz nem volt, telefon sem.
Elkezdtem gondolkodni, hogy szükség
lenne egy rendes lelkézi hivatalra, egy
lelkészlakásra, és a 32 négyzetméteres
gyülekezeti terem 60 négyzetméte-
ressé kellene alakítani. Emellett tudatos
munkám fő része a látogatás volt. Ami-
kor elhagytam a gyülekezetet, ezerhá-
romszáznolcvan volt a nyilvántartottak
száma. Elkészült a gyülekezeti terem,
a lelkézi hivatal és a parókia. Renováltuk
a templomot.

Önfeledten dolgoztam. Három súly-
pont volt a szolgálatomban: a látogatás,
a gyermekmunka és a katekétika. Nyolc
hitoktatót tanítottam be. A teológián
tartottam egy hétig bentlakásos kate-
kétikai tanfolyamot. Elkészítettem a te-
matikát, és *Bohus Imrét* kértem, hogy
készítse el egy évre a vázlatot. *Pintér
Győzővel* rajzoltattam meg ezekhez az
illusztrációkat. Megtanítottam a részt-
vevőket gumibélyegző gyártására. Ké-
szült sok matrica és nyomóminta.

Ezután Zalaistvándra kerültem négy
évre. Ott gyülekezeti kántorképzőt tartot-
tam, és szerveztem egy négyszólamú fu-
rulyakórust. Aztán átkerültem Kötcsére.
Ott előttem harminc évig nem volt lel-
kész, nem volt lelkézi hivatal és admin-
isztráció sem. Sokat látogattam ott is.
Összeállítottam egy hordozható fényké-
pésműhelyt, és készítettem egy fényké-
pes gyülekezeti nyilvántartást.

Mi a játék szerepe az életedben?

Kártyajátékként megalkottam a Luther-
kvartettet és a dupla kvartettet bibliai
kortörténet és hazai egyháztörténet té-
makörökben. A sakk is kedves játéka az
életemnek. Egy egyedi sakkjátékot is ki-
találtam magamnak.

Hétéves koromtól szerettem min-
denfélét építeni, alkotni a folyóparti ho-
mokban. Most jó hasznát veszem az
akkori gyakorlásnak. Az utóbbi időben
én végzem a bevásárlást, és mindenfé-
lét főzök. Van egy olyan levestalálma-
nyom, amelyben tizennégyféle zöldség
alkotóelem van, és készítik még hozzá
galuskát és húsgombócot is. Erre kellett
a gyerekkori játék a folyóparton.

**A gyermekmunkában is hasznos lehe-
tett a játékosság, a szemléltetés.**

Az egyik konfirmandusom évekkal ké-
sőbb mesélte el, hogy hogyan magya-
ráztam nekik, hogy rendszeresen és
figyelmesen kell templomba járni. Égett
egy gyertya, és egy gyufa foszforos ré-
szét átvezettem a lángon, mutatva nekik,
hogy nem gyullad meg. Amikor kicsit
hosszabb ideig tartottam a lángba, akkor
meggyulladt. „Nektek is huzamosabban,
tartósabban kell az igével foglalkozno-
tok, annak közelében lennetek, hogy
lángra kapjatok” – magyaráztam.

Mit jelent számodra Isten igéje?

Természetesen személyesen nagyon
sokat jelent, de mindig az foglalkoztatott,
hogy a gyülekezeti tagok képesek legye-
nek az igehirdetésből valamit hazavinni.
Ezért igyekeztem látványos képekkel dol-
gozni. Ha az igehallgató megtalálja
a mondanivalóban a logikát, akkor azt
haza tudja vinni és elő tudja hozni később.
Volt olyan eset, hogy valaki utólag el tudta
mondani nekem a prédikációm vázlatát
valamilyen témával kapcsolatban.

**Nyolcvanhat évesen is tele vagy étellel,
gondolatokkal, tettvágygal. Mivel tud-
nád biztatni az idős embereket? Ho-
gyan kezelhetik jól ezt az időszakot?**

Szerintem ez a legfontosabb, amit még
a fasori hitoktatóm mondott: a mi ter-
heink a mi támaszaink. Nagy igazság,
hogy ha az embernek terhe van, az tar-
tást ad és támaszt jelenthet.

Hitben hogyan készülsz az Úristen elé?

Abban a tudatban készülök, hogy a hitet
megtartottam, de bűneim is maradtak,
ezért Isten kegyelmére és bűnbocsá-
natra szorulok.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Bolond bölcsesség vagy bölcs bolondság?

Van bolond bölcsesség, és van bölcs bolondság. A bolond bölcsesség az, amelyik magabiztosan kijelenti, hogy „nincs Isten”. A bolond bölcsesség az is, amelyik keményen dolgozik, hogy egy nap elégedetten hátradőlve szemlélhesse alkotását, nem tudva, hogy még aznap éjjel elkéri a telkét. A bolond bölcsesség saját magától felfuvalkodva figyelmen kívül hagyja az intést, ezért vágóhídra induló bárányként téved a gonoszok útjára és az idegen nők karjaiba, vagy akár a farizeusok közé. A bolond bölcsesség mindig a maga útját tartja helyesnek, de amikor kisklik, mégis az Úr ellen zúgódik. A bolond bölcsesség saját hagyományait állítja Isten ígéje helyére, de még azokat is önkényesen értelmezi. Vak, de nem látja saját vakságát. A bolond bölcsesség talán hallgatja Jézus szavait, időn-

ként el is hiszi, amit mond, de meg már nem cselekszi. Olyan, mint a tengerparti homokra épített ház, amelyet az első cunami elsodor.

A bölcs bolondság ennek az ellentéte. A különbséget pontosan látta a bolond bölcsesség nevében a bölcs bolondságot egykor üldöző tarzusi Saul, mikor a két szót végre felcserélte a saját szívében. **„Ha valaki bölcsnek gondolja magát közöttetek ebben a világban, legyen bolond, hogy bölcsé lehessen”** – mondja a görög bölcsletbe beleszédült korinthusiaknak, mint aki már maga is bejárta az utat a bölcsességtől a bolondságon át a bölcsesség felé. Tapasztalatból tudta, hogy ezen az úton a bolond bölcsesség leesik a magas lóról, és a mennyei fénytől megvakulva azt kérdezi: Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjek? És amikor az Úr válaszol, elindul, hogy meg is csele-

kedje. A bölcs bolondság olyan, mint a sziklára épített ház, amelynek fundamentuma nem remeg meg a legnagyobb viharban sem. A bölcs bolondság ott kezdődik, hogy rátekinthet a legnagyobb bölcsességre: az Isten bolondságára.

Isten úgy döntött, hogy a bolond bölcsket nem a bölcsesség magaslatain, hanem a bolondság síkján menti meg. Olyan helyre vezeti őket, ahol az együgyűek sem tévednek el. A bolond bölcskek számára éppen a leereszkedés jelenti a nehézséget, mert bolondságukban azt gondolják, hogy a magas szirteken ér össze a föld az éggel. Isten azonban a kereszt bolondságát kínálja nekik, amelyet nem az Olümposzon, nem is a jeruzsálemi templomhegyen, hanem egy jelentéktelen kis dombon állítottak fel. A római kereszt maga az Isten magaslata. Szinte fejmagasságban áll a nézelődőkkel, hogy mindenki láthassa a szenvedő arcot és hallhassa a kiáltást: Elvégeztetett! Isten haragja és Isten szeretete találkozik ott, és a bolond, aki rátekinthet, megmenekül. Aztán valami új kezdődik, ami alapjaiban kérdőjelezi meg a világ büszke rendjét. **Egy addig ismeretlen bolondság születik, amelynek bölcsessége láthatatlan és érthetetlen a bolond bölcsesség számára.**

Arról van szó, hogy aki találkozik Isten bolondságával – a legmagasabb bölcsességgel –, az maga is bolonddá válik. Bölcs bolonddá. A bolond bölcsesség azt mondja neki: „Bolond vagy te, Pál!” Ő azonban bolondul azt válaszolja: „Nem vagyok bolond, hanem igaz és józan beszédet szólok.” De nem bánja, hogy bolondnak nevezik, időnként maga is Krisztus bolondjaként mutatkozik be. Most már az Isten bolondságára büszke, nem a saját bölcsességére. A megfeszített Jézus követői bölcsességüket erre a bolondságra cserélik, de tudják, pontosan tudják, hogy ez a bolondság bölcsőbb az emberek minden bölcsességénél. Ezért aztán nem építenek házat többé homokra, hanem összepakolnak, és minde-nüket áthurcolják a Krisztus sziklájára.

SZABADOS ÁDÁM
divinity.szabadosadam.hu

XVIII.

REGEJÁRÓ

MISZTRÁL

fesztivál

Nagymaros

2019. július 19-20.

illusztráció: © Kéri Tamás - Ispogófor Máté Mihály

Bűnbánati ima

Uram, eléggé megismertem már, milyen borzasztó a bűn rabszolgasága. Ha távol vagy, bárhogy is igyekszem, nem tudok helytállni, akaratosságom, gögöm, érzékenységem és önzésem uralkodnak felettem. Napról napra növekednek bennem, és végül ellenállhatatlanok lesznek.

A régi Ádám, az óemberem mind erősebb lesz bennem, és végül rabságba ejt. Sok rossz dolgot ismerek, mégis megteszem, végül még én panaszkodom keservesen, hogy rabjuk lettem, és nem tudok velük szakítani.

Micsoda zsarnokság a bűn! Súlyos teher, megbénít és lenyom, és mi lesz a vége?

Drága érdemeidért, mindenhatóságod erejével erre kérlek, Uram: adj életet, szentséget és erőt!

Szentséges Isten, engedd, hogy erős legyek!

Halhatatlan Isten, tégy kitartóvá! Szent, erős, halhatatlan Isten, könyörülj rajtam!

JOHN HENRY NEWMAN

Fotó: SzJ

Válint János, a híveit és egyházát védelmező esperes

Válint János a Gömör megyei Annafalván (Hanková) született 1895. június 24-én kántortanító családban. 1914-ben Rozsnyón érettségizett, majd 1919-ben, a trianoni döntés után az eperjesi evangélikus teológián – mint az utolsó, mindössze két hallgatóból álló végzős évfolyam egyik tagja – kapott lelkészi oklevelet. Megfogadva *Gömöry János* kollégiumi igazgató tanácsát, szülőföldjén maradt azzal, hogy kész mind magyarul, mind szlovákul szolgálni. *Sinkovics Lajos* püspökhelyettes, lipői esperes szentelte lelkésszé Hybén

(Hybe) 1919. augusztus 28-án. Segédlelkész volt ugyanott, majd Fekete-Lehotán (Čierna Lehota – 1899-től a trianoni döntésig Szabadosnak neveztek). Betleri (Betliar) lelkészi szolgálata alatt megtagadta püspöke követelését, s a gyülekezeti közgyűlés döntésére hivatkozva nem szüntette meg a vasárnap esti magyar nyelvű istentiszteleteket. Büntetésként megvonták fizetésének állami kiegészítését.

1924 áprilisában elfogadta a fekete-lehotai gyülekezet meghívását. Ott igehirdetői szolgálata mellett új harang beszerzése, a templom külső-belső re-

noválása várta. Ezenkívül takarékpénztárt létesített és működvelő szintársulatot szervezett. Közben 1926. február 2-án házasságot kötött a sátoraljaújhegyi születésű *Löwe Mártával*. Házasságukat Isten három leánygyermekkel áldotta meg. Miután 1938-ban a müncheni döntés alapján Magyarország területeket kapott vissza, Szlovákiában elkezdődött a magyarok üldözése. Válint Jánost háromszor internálták. Amikor pedig már felesége internálásával is megfenyegették, elfogadta a Pest megyei Bénye lelkészi állását, ahol beiktatása 1940. március 17-én történt.

Lelkészi tennivalói mellett Bényén is könnyíteni kívánt a lakosság életén, ennek érdekében Hangya Szövetkezetet, majd tejcsarnokot létesített, s a határban dolgozó asszonyok tehermentesítése érdekében nyári óvodát hozott létre. Híveivel együtt élte meg a falun átvonuló háború és a megszállás megpróbáltatásait. Az egyik novemberi istentisztelet előtt Luther-kabátban fogták el, s egy közel százfős csoporttal együtt Pilisre szállították. Hosszú kihallgatás után készek voltak őt hazaengedni. A kedvező ítéletet Válint János viszont csak társaival együtt volt hajlandó elfogadni. Végül mindnyájukat elengedték. Ez nem szerencse volt, nem is véletlen. **Isten koronázta meg ezzel a lelkész döntését, hiszen számára a rábizott közösség sorsa fontosabb volt a sajátjánál.**

1952-ben a Pest Megyei Egyházmege esperesévé választotta, s ugyanakkor átkerült az irsai gyülekezetbe. Ottani szolgálata idején a karzat átépítésével a templombelső teljes megújítása kezdődött el, a szószék külön helyet kapott, a régi oltárkép helyére *Feszty Masa Jöjjetek énhozzám mindnyájan!* című alkotása került.

Kemény helytállásra, egyházunk autonómiájának az állami erőszak elleni védelmezésére 1957–1958-ban került sor. Már véget értek a tárgyalások *Ordass Lajos*

püspök, illetve az Állami Egyházügyi Hivatal között. Ordass egyre inkább útjában állt az '56-os egyházi megújulás minden nyomát eltüntetni igyekvő államhatalomnak. Az ÁEH azt sem engedte, hogy a püspök részt vegyen a Pest Megyei Egyházmegye 1958. január 14-ére összehívott lelkészi munkaközösségi ülésén. A tiltás ellenére Ordass elment az ülésre, ismertette az állammal folytatott tárgyalás történetét. Az ülésről elkészült szokásos jegyzőkönyv helyett az ÁEH gyorsíróval készített szó szerinti jegyzőkönyvet követelt az esperestől, ennek hiányában elvárta, hogy a püspök indítson fegyelmit Válint János ellen, aki „olyan magatartást tanúsít, mely hivatalának jellegével nem fér össze”. Ordass az állami vádat magára vállalta, hiszen ő sem adta át előadása szövegét, s a felfüggesztés helyett teljes védelmet adott az esperesnek.

Az állami akaratot támogatták az 1956-ban önként lemondott egyházi vezetők, akik az állam oldalán nemcsak részt vettek a tárgyalásokon, de egyházi újságokba cikket is írtak. Az esperes kérésére *Nagybocskai Vilmos* pilisi lelkész kimutatta, miben tévedett *Vető* püspök a *Lelkipásztorban* megjelent írásában, s kérte őt tévedései visszavonására. Az egyházmegye lelkészei pedig – egy kivételével – nyilatkozatban fogadták el lelkésztársuk álláspontját. Amikor pedig az esperes, *Nagybocskai* és egy másik lelkész megjelentek az állásfoglalás ellen tiltakozó Állami Egyházügyi Hivatalban,

Horváth János elnök útszéli hangon beszélt velük, követelte a nyilatkozat visszavonását, „ellenkező esetben az állam beszünteti a lelkészi kongruát, Válint kénytelen lesz nyugdíj nélkül távozni egyházi szolgálatából, hiszen ebben az országban proletárdiktatúra van, s aki ellenszegül, elgázolják!”

Heteken át zajlott az esperes és az egyházmegye ellenállásának megtörése. Az ÁEH ellennyilatkozatot fogalmazott, végül – több módosítás után – azt a sarkba szorított esperes és a lelkészek aláírták. Válint János szeretett volna kihallgatást kérni Horváth elnöktől *Nagybocskai* ügyében, de az elnök „addig nem fogadja őket, amíg a Déli Kerület ügyei el nem rendeződnek”. Az „ügyek” pedig elrendeződtek: Ordass püspököt az állam eltávolította a püspöki székéből. *Nagybocskai* hónapokig tartó huzavona után lelkészcserevel került át Pilisről az alföldi Gerendásra, Válint Jánost pedig felfüggesztették esperesi tisztségéből, s annak visszavonása után mást választottak esperessé.

Közben, mivel betöltötte hatvanharmadik életévét – jöllehet akkor még nem volt a lelkészek számára kötelező nyugdíjkorhatár –, kérése ellenére az illetékes egyházi hatóság elindította nyugdíjazását. A gyülekezet kérvényezte lelkészének a további szolgálatban való meghagyását legalább 1959 végéig. *Káldy Zoltán* püspök csupán 1959. március 31-ig adott helyettesítési megbízást a már nyugdíjazott lel-

késznek. A Válint házaspár hamarosan el is költözött a gyülekezet területéről.

Nyugdíja – esperesi pótlékkal együtt is – mindössze 921 Ft volt, felesége nem töltötte még be az ötvenötödik évét, ezért házastársi pótlékot nem kaphatott. Megélhetésük érdekében őrszolgálatot vállalt a 2. számú Belkereskedelmi Vállalatnál, felesége pedig bedolgozó lett a Budapesti Haladás Házipari Szövetkezetnél.

Válint János kilencvenedik születésnapját még családi körben ünnepelte meg 1985 nyarán. Télen hazaköltözött menyei Atyjához. Temetése Budapesten 1986. január 3-án volt második irsai utódja, *Bárdossy Tibor* lelkész szolgálatával. Az igehirdetés alapigéjét, az öreg Simeon imádságát a Válint család választotta: „**Most bocsdát el, Uram, szolgádat, beszéded szerint békességgel, mert meglátta szemem üdvösségedet.**” (Lk 2,29–30) A híveit és egyházmegyéje papjait védő, egyházunk önrendelkezéséért harcoló esperes „hű volt, kitartott, harca véget ért...” (EÉ 454) Kívánsága is teljesült: „Isten teljesítette kérését: megfáradt szolgáját otthonából, szerettei köréből hívta haza!” – hallottuk a temetési igehirdetésben. Igen, halála napján, 1958. december 4-én, otthonról haza.

ID. ZÁSZKALICZKY PÁL

Ilyen egyszerű?!

Gondolatok a gyülekezethez tartozásról

Máig fülemben cseng férjem, János csendes szava, amellyel a rá zúdított panaszáradatomra reagált. „Mert egyedül csinálom, és te nem segítesz!” – kiabáltam indulatosan az arcába. Ő csendben a szemembe nézett, és csak ennyit mondott: „Miért, megengeded?”

Éreztem, hogy igaza van. A düh helyébe a hála lépett. Ilyen egyszerű? Nem, nem volt egyszerű! De tudtam, ha nem figyelek rá, és nem változtatok, annak mindnyájunk számára rossz következményei lehetnek. Változtattam, és ennek következtében szeretetem, hitem, családi összetartozásunk is erősödött.

Többen rákérdeztek, hogy mit csinálunk a gyülekezetben, mitől érezzük fontosnak az odajárást. Mitől ilyen egyszerűen magától értetődő számunkra? – Egyszerű?

Nem, nem volt egyszerű! Évekkel ezelőtt elindultunk a keskeny úton. Szerettünk volna családdal gyülekezethez tartozni. Elmentünk a rákoskeresztúri evangélikus templomba, beszélgettünk a lelkészekkel, elkezdtünk rendszeresen istentiszteletre járni, majd szolgálatokat vállaltunk. Családunk minden tagja érezte, hogy hazaértünk. Gyermekeink belenőttek a gyülekezet életébe. Egyszerű? Nem, nem egyszerű. Feladatokkal, kihívásokkal zsúfolt világunkban ömlik ránk a reklámokból, hogy mindent – a fájdalmat, az éhséget, a problémát – gyorsan és főleg egyedül is meg lehet oldani. Csak be kell venni a pirulát vagy kattintani az okostelefonon. Nincs idő megállni, kérdezni és főleg meghallgatni egymást, rácsodálkozni a kicsiny szépségekre.

Sokáig nem volt egyszerű megállni, és meghallani azt, amikor Isten szólt hozzám. **Rádöbenni, hogy ő már jóval**

előbb keresett engem. Egy nagy próbatétel után láttam meg azt, ami eddig is előttem volt. Megtapasztalhattam Isten szeretetét, amely a születésem előtti idők óta körbevesz, és ráeszmélhettem, hogy mindezért nem tettem semmit. Az Úr elfogad, pedig úgy ismer, ahogyan senki más, és velünk van az idők végezetéig. Ez erőt ad, segít végigjárni a keskeny utat. Ezen az úton járva sok mindent el kell fogadnunk. Például azt is, hogy ne várjak olyat az Úrtól, amit sohasem ígért. Mert azt nem ígérte, hogy nem lesznek nehézségek. De azt igen, hogy Jézus végig ott lesz velünk.

Egyszerű? Nem egyszerű a gyülekezethez tartozást megélni. Az aktív életszakaszban élők szaladnak, küzdenek a mindennapok kihívásaival, határidőnapló és okostelefon nélkül már elvesztettnek érzik magukat. Akik szinte sosem érnek rá, ragaszkodnak a vásár-

napi pihenéshez, mert valamikor azt is kell, ha már szombaton is edzés van a gyerekeknek. Pedig a gyülekezet, a Jézusban hívők közössége erőforrás, életünk része. A hála mellett mindig azt érzem: mindezt a jót, amit itt kapunk, jó továbbadni. A rákoskeresztúri gyülekezetben megtapasztalhattam, felfedezhettem azt, amit *Gyökössy Endre* szent magnak nevezett. Együtt vagyunk. Együtt jobbak, erősebbek vagyunk. Érzem általuk is, példájuk által is az Ige erejét.

Kezembe került egy újságcikk lelkész asszonyunk, *Nagyné Szeker Éva* gyülekezeti lelkészi beiktatásáról. Azon a napon elhangzott igehirdetésében – Ef 4,1–6 kapcsán – többek között hangsúlyt kapott az a tény is, hogy a kapcsolatokban, a kötődésekben és a közösségben van értelme életünknek. Lelkész asszonyunk szeretettel, erős hittel, a „szent mag” biztos erejétől és jelenlététől erősítve látja el lelkészi feladatait. Mindnyájan, akik segítenek, lelkészek, presbiterek, munkatársak, gyülekezeti tagok, első szóra jönnek, sokszor egyik szolgálatból a másikba, és az ige olyan szárnyakat kap szavaik és tetteik mentén, hogy képes elmosni a vívódásokat, képes erőt adni a következő hét nehézségeihez, teendőihez.

Ismerjük, elfogadjuk és segítjük egymást, tudunk a többiek gondjairól, bánatáról, örömeiről. **Odafigyelünk közösségünk tagjaira, hiszen tudjuk, nem egyszerű a keskeny úton járni.** Látom és csodálom a dolgoz nagymamákat, papákat, családanyákat, apákat, velük a gyermekeiket, akik sokszor nagyobb terhek közepette is mosolyogva jönnek közénk, és kérés nélkül is segítenek. Olykor a felém sugárzott szeretet könnyet csal szemembe.

Ilyen egyszerű? Nem, nem egyszerű! De már látjuk: „Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradásuknak szép eredménye van. Mert ha elesnek, föl tudják segíteni egymást.” (Préd 4,9–10)

Várunk szeretettel, bizalommal, reménnyel új tagokat, keresőket, hogy hozzánk csatlakozva mindezt ők is megtapasztalhassák. Talán éppen az ő tapasztalatuk, példájuk mentén szólít meg bennünket Istenünk, és kapunk választ, megoldást a megoldhatatlannak tűnő gondjainkra.

Ennyi az egész? Ennyire egyszerű? Nekünk is „egyszerűvé” válhat. Isten Igéje mindig velünk van. Jézus mindig velünk van. Erős vár a mi Istenünk!

Az alább olvasható, interneten talált gondolatok régebbi időket idéznek, de ma is megszívlelendőek.

Mire nevel és tanít az iskola?

Minden cselekedetteddel az Istent, a hazát és családot szolgál.

Szeresd vallásodat, melyben születél. Semmiért a világon el ne hagyd! Ne légy „hitehagyott”!

A lobogó az egész nemzet jelképe, nemzetedet tiszteled benne. Ne törd, hogy meggyalázzák, mellőzzék vagy semmibe vegyék!

Himnusz alatt kalaplevéve, mozdulatlanul állj! Egy nemzet imádkozik. Adj példát másoknak is. Ha a hősök emléke előtt megállsz, vedd le a kalapod.

Szeresd a várost, melyben élsz! Rosszat ne mondj róla. Közös erő és akarat eredményei örök életű alkotások.

Szüleid nem magukért, érted élnek. Szerezz nekik örömet! Ne légy hálátlan!

Gondolj hálásan tanítóidra! Ők a legnemesebb, de legnehezebb munkát végzik. Neked is sok kincset adtak.

Madarakat, fákat, ültetvényeket, a közös vagyont vedd és kíméld! Ezt másoktól is követeld meg!

A legszerényebb otthonnak is kedvességet, bájosságot ad egy-két szál virág. Lakásotokban mindig legyen virág!

Szák Kocsis Péter magyar és ének-zene szakos tanár Békéscsabán. Tanított főiskolásokat és általános iskolásokat, akikkel sikeres kórusokat alapított. Tagja volt az első magyar *Continental Singers* csoportnak, vezetett egyházi spirituálékórust, nemzetiségi hagyományőrző együttest, nyugdíjas népdalkört. Jelenleg a *Békéscsabai Bartók Béla Vegyeskar* és a *Caladrella Kamarakórus* tagja, vezeti a *Chopin Kórust* és a békéscsabai Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola gyermekkarát.

Néhány hónapja töltöted be a hatvanadik életévedet. A békéscsabai Kistemplomban nyolc énekkar jelent meg a köszöntéseden. Áldott ember vagy, mert mindenféle korosztályt közösséggé tudtál szervezni a szép és jó jegyében. Te hogy élted meg azt az estét? Nagy meglepetés volt számomra. Nem sejtettem, hogy ilyen sokan összejövnünk. Nehéz meghatódottság nélkül visszagondolni erre.

Hogyan kerültél közel a zenéhez? Úgy tartották a családban, hogy a zene egy művelt, intelligens ember

Ének, zene, közösség, hit

életéhez hozzátartozik. Nem az volt a kérdés, hogy akarok-e zenét tanulni, hanem hogy milyen hangszert választok. Hétéves koromban édesanyám beíratott a zeneiskolába, ahol elkezdtem hegedülni tanulni. Kamaszkoromban sajnos letettem a hangszert.

Aztán fényképész lettél. Ez hogy alakult?

Édesapám nem volt megelégedve a gimnáziumi tanulmányi eredményemmel, és átirányított a szakmunkásképzőbe. Úgy vélte, hogy a szakma biztos megélhetést jelent majd. Ezt akkor nagy veszteségként éltem meg. De a zenével való kapcsolatomban nem szakadt meg. Alig vártam, hogy befejezzem a szakmunkásképzőt, és utána leérettségizhessek, mert mindenképpen tovább akartam tanulni.

Negyven évvel ezelőtt Békéscsaba főterén hegedűvel a hátadon megszólítottál, hogy menjek veled a zenei próbára, ahová éppen igyekeztem. Tudtam, hogy ez egy egyházi program, és én akkor nem nagyon vágyódtam az egyház közelébe. De mivel már többször hívtál ebbe a közösségbe, úgy gondoltam, hogy egy zenei próbát kibírok. Hitre jutásom folyamatában ez fontos állomás lett. Perceken belül az énekarban találtam magam, és még akkor, 1978 decemberében megtértem. Milyen közösség volt ez? Miért jártál oda, és miért hívogattál engem is?

Evangelikus családba születtem. Megkeresztelték, jártunk templomba, Bibliát adtak a kezembe a szüleim. Konfirmáltam *Dedinszky Gyula* bácsinál, és már akkor hitre jutottam. Emlékszem arra a döntésre, hogy én az Isten útját akarom járni. Ebben az időszakban került Békéscsabára egy fiatal lelkész, *Győri János Sámuel*, aki arról volt híres, hogy a fiatalokat nagyon jól meg tudta szólítani, és kíváncsiságból elmentem az ő ifjúsági közösségébe.

Téged hogyan szólított meg Győri János?

Bent jártam az egyházi hivatalban, és megkérdezte tőlem, hogy szeretem-e az orgonát. Mondtam, hogy persze; az a hangszerek királynője. Akkor leemelte a Nagytemplom kulcsát a szegről, és ketten átmentünk a templomba. Teljesen elvarázsolt. Leült az orgonához, és elmagyarázta, hogy hogyan kell a regisztereket beállítani, hogyan szólalnak meg a sípok, a három manuál... Én pedig, mint zene iránt rajongó fiatal, úgy éreztem, hogy ez barátság első látásra.

Számomra nagyon fontos volt – hiszen nagyjából egy időben jutottunk hitre –, hogy Győri János nem térítgetett, nem kérdezgette, hogy hogy állunk a bűneinkkel, hanem szeretettel fogadott minket. Természetes, normális, szeretetteljes emberi kapcsolatokat épített.

Korszerű gondolkodású ember volt, aki bevitte a gitárt a templomba, ami akkor ritkaságnak számított. Ébredési énekeket énekelt gitárkísérettel, és ez nekem nagyon tetszett. Írt egy feltámadási és egy karácsonyi oratóriumot, és az előadásba úgy vonta be a fiatalokat, hogy megkérdezte, ki milyen hangszeren játszik, és komponált egy szólamot arra a hangszerre, amit az illető mondott. Így kerültem én is a zenekarába. Abban az időszakban még nagyon tiltották a templomba járást, mégis megtelt a templom mindenféle korosztállyal.

További életedet végigkíséri nyolc énekkar és ezer más közösségi tevékenység.

A tanárképző főiskolán magyar–ének szakon végeztem. Egy kis faluban kezdtem dolgozni. A gyerekekkel az Éneklő Ifjúság kórustalálkozókon nagyon hamar szép sikereket értünk el. Ennek a sikernek az eredményeként meghívtak a békéscsabai tanítóképző főiskolára oktatónak. Tíz éven keresztül vezettem a főiskola kórusát. Keresztýén

tartalmú énekeket is igyekeztem behozni a repertoárba, amit az akkori kollégák közül néhányan furcsálltak.

Amikor Győri János elkerült Békéscsabáról, nagy úrt hagyott maga után, és az ifjúsági közösség összetartása tulajdonképpen rám maradt. Nem vagyok lelkes, ezért azzal próbáltam ennek eleget tenni, amihez én értek. Létrehoztam egy spirituálékórust. A nyarainkat is úgy szerveztük, hogy például dunántúli turnéra mentünk ezzel a csapattal.

A születésnap köszöntésén egy szlovák kórus is énekelt. Velük hogyan kerültél kapcsolatba?

Húsz év tanítás után úgy éreztem, hogy valami mást is meg kellene próbálnom az életben. Egy idősek otthonában lettem művelődésszervező és mentálhigiénés szakember. Akkor ajánlottak be a *Čabianska ružička* hagyományőrző együttes vezetőjének. Sokat jártunk velük Szlovákiában. Nem tudok szlovákul, de a szüleimtől hallottam a szlovák szót mint csabai tót lutheránus gyerek.

Eddig négy kórust említettünk. Mellőlük beszélnél még szívesen?

A húszas éveim közepén került Magyarországra egy *Julia Winterberg* nevű hölgy, aki az amerikai Continental Singers vezetője volt. Tahiban *Billy Graham* evangelizációján hallottam őket, és teljesen magával ragadott az a szabadság, amelyet hoztak: az a lendület, az a keresztyén tűz, a korszerű zenei stílus. Néhány év múlva magyar Continental

Singers-csoport szerveződött, és felvételt hirdettek. Erre elmentem, és vittem a hegedűmet is. A felvételinek volt egy zenei része, illetve egy lelki elbeszélgetés, amelyből kiderült, hogy a felvételiző valóban megtért hívó keresztyén, felekezetre való tekintet nélkül. Nagyon boldog voltam, hogy bekerültem ebbe a csapatba. Ez a második nagy áttörés volt az életemben.

Az első nyári turné után úgy döntöttünk, hogy együtt maradunk. Attól kezdve minden hónapban tartottunk egy próbanapot szombaton és egy előadást vasárnap. Templomokban, művelődési házakban, szabadtéren, mindenhol, ahová csak hívtak, ahol befogadtak bennünket. Ezek a barátaim is eljöttek a köszöntésemre.

További három kórusban is részt vettél, illetve veszel.

Alapító tagja vagyok a Békéscsabai Bartók Béla Vegyeskarnak. Zeneiskolai tanárok, diákok alkották az első kórust. Az alapításkor bekerültem, utána nagyon sok évet kihagytam. Hat-nyolc éve vagyok szólamvezető és a karnagyunknak, *Perlaki Attilának* a jobbkeze. A következő kórus a békéscsabai katolikus énekkar, amelynek vezetője *Rázga Józsefné*. Néha náluk is be szoktam segíteni énekelni egy-egy misén, mert a katolikus iskolában tanítok.

Nem olyan régen szerepelek a békéscsabai Caladrella Kamarakórusban, amelynek vezetője *Kutyeyné Ablonczy Katalin*, az evangélikus lelkészünk felesége. Ő ének-zene tanár, kolléganőm,

és pár éve hívott meg a kórusába. Ez egy nagyon-nagyon jó együttes, majd hogyanem professzionális.

Két évvel ezelőtt *Rázga Józsefné* megkérdezte tőlem, hogy nem tudnám-e átvenni az általa vezetett Chopin Kórust, és én vállaltam. Azóta szép sikereket mondhatunk magunkénak.

A mostani gyermekkórusommal zárnam a sort. Ez a *Salvio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola* énekkara, amelyet *Braunné Fodor Zsuzsannával*, korábbi kórustitkárommal együtt szerveztünk meg. Tulajdonképpen ő alapította újjá a békéscsabai katolikus iskolát közel húsz évvel ezelőtt. A tavalyi évben nagyon szép fellépéseink voltak. Az Éneklő Ifjúság kórustalálkozón már elsőre ezüst minősítést kaptunk.

Ha egy potenciális kórustaggal találkozol, mi motivál abban, hogy meghívod? Mit ad a zene, az énekkar és hozzá kapcsolódva a hagyomány és a hit? Ahogy a kórusaidról beszéltél, látom, hogy mindegyiket sajátodnak érzed, mindegyiket szereted.

Már *Kodály Zoltán* megmondta, hogy lehet zene nélkül élni, csak nem érdemes. Én erre a gondolatra alapoztam az életemet. Az motivál abban, hogy valakit kórusba hívjak, hogy valami jót adjak neki. Ahogy téged annak idején egy jó helyre hívtalak. Látod, mi lett az eredménye: most országos missziói lelkész vagy, és itt beszélgetünk.

Sz. J.

Kitekintés

Genf, Svájc. Az Egyesült Nemzetek valásszabadsági megbízottját nyugtalanítja a világon egyre jobban terjedő vallási türelmetlenség. Aggodalomra különösen is okot ad a közel-keleti és ázsiai helyzet, a pakisztáni „anti-Mohamed-ghalázó” törvény önkényes alkalmazása, a muszlim ujjurok Kína általi üldözése, valamint a szaud-arábiai hitelhagyókra kirótt halálbüntetés. Külön gondot okoz a vallási indíttatású gyűlöletkampányok hihetetlenül gyors terjedése az interneten.

Joló, Fülöp-szigetek. A helyi római katolikus katedrálisban, mise közben robbant két bomba. Húszan életüket veszítették és nyolcvan megsebesültek a merényletben. Mindanao szigetén muszlim többség van, amely már évek óta az iszlám állam kikiáltását követeli.

Kampala, Uganda. Soha nem látott vallási láz söpör végig az országon: a negyvenezer különböző szabadegyház közül csak 136-nak van állami működési engedélye. Egyik „csoda” híre kergeti a másikat, hemzsegnék a maguk választotta püspökök, próféták és apostolok, akik szentelt gyógyvizek és szentelt rizs árusításától sem riadnak vissza. Egy anglikán teológus felszólította az államot a mozgalmak ellenőrzésére, az etikaért felelős miniszter pedig azt javasolja, hogy csak bizonyítottan elvégzett teológiai stúdiumok után engedjék meg papok és prédikátorok működését.

Köln, Németország. „Hatalmas sebességgel csökken az egyházak tekintélye és befolyása a társadalomban” – jelentette ki a Németországi Protestáns Egyház (EKD) volt elnöke, *Nikolaus Schneider*. Szerinte jobb, ha az egyházak hallgatnak, hiszen a szexuális molesztálásokkal maguk bizonyították be, hogy még a saját legfontosabb szabályait sem tartják be.

Berlin, Németország. Egy gazdag vállalkozónő visszavonta anyagi támogatását a tervezett *Haus des Einen* – *House of One*-től, mert a török kormány puccsistának jelentette ki a muszlim résztvevőt. A házat úgy képzelték el a tervezők, hogy benne egy-egy mecset, templom és zsinagóga legyen, amely a kultúrák közötti párbeszéd helye lehetne.

Athén, Görögország. Mérsékelt politikusok védelmükbe veszik a görög miniszterelnököt és kultuszminiszterét, akik nagy erővel igyekeznek megszüntetni a görög állam és az ortodox egyház túl szoros kapcsolatát. Szerintük egyik miniszter sem egyházellenes, de országát az európai demokráciák mintájára függetleníteni akarja a középkori formáktól.

Münster, Németország. Nagy igyekezettel szerveztek meg állami egyetemeken iszlám teológiai fakultásokat, hogy a sok németországi muszlim közösség itt és ne külföldről kapjon teológiai kiképzést. A terv főleg a török kormány ellen irányult, amely a Németországban dolgozó imámok 90%-át küldi ki. A jó tervnek eddig nem sok eredménye van: egy Münsterben tanító iszlám teológus most azt panasolja, hogy a túl sok teológiai központ elaprózódáshoz vezetett, és nincs megfelelő számú oktató sem. Még nagyobb baj, hogy az iszlám teológiát tanulók legtöbbször nem szándékozik egy mecset imámja lenni: a helyben tanuló 840 diák közül eddig összesen három fő(!) vállalkozna erre.

Genf, Svájc. *Állatok szerepe az ortodox spiritualításban* címen jelent meg egy francia ortodox könyve, amely új szemponttal gazdagítja az ortodoxok bűjtről szóló tanítását. *J. C. Larchet* szerint nemcsak azért kell az ortodox híveknek tartózkodniuk a húsevéstől, mert ezt egészségük is megkívánja, azon túl pedig az állatok is Isten teremtményei, hanem azért is, mert az állatok vadászásától és megölésétől való tartózkodás már elővételezése az Isten új világa rendjének.

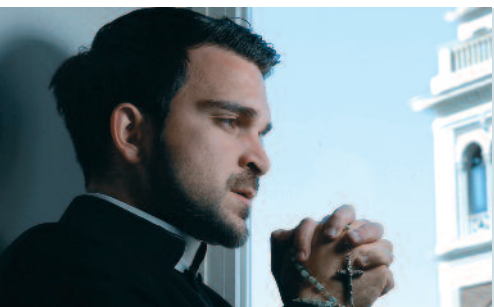
Buenos Aires, Argentína. Az argentin katolikusok március 25-én Jézus fogantatására emlékeznek. 1999-ben az akkori államelnök, *Carlos Menem* kezdeményezése nyomán a „meg nem születettek” napjának jelentették ki ezt az ünnepet. Idén az ország hatvan városában több mint kétfélmillió ember tüntetett a szerintük túl liberális magzatelhajtási törvény szigorításáért, amit 2018-ban a szenátus elutasított.

ARGENTINA DICE:
NO AL ABORTO

München, Németország. *Hans Maier*, a római katolikus laikus mozgalom volt vezetője szerint az egyesült Európa sikeréhez az egyházaknak egymástól is tanulniuk kellene. A nyugatiaknak az iszenteszetelet feltétlen szeretetét kellene megtanulniuk az ortodoxoktól. Az ortodoxoknak pedig sürgősen ki kellene építeniük az egyházi szeretetszolgálatot. S együtt kell jobban szeretniük Istent, mert enélkül a még olyan sikeres egyházi diakónia is üres és felszínes marad.

Christchurch, Új-Zéland. A muszlim többségű távol-keleti országok keresztyénei muszlim szélsőségek bosszújától tartanak az új-zélandi mecset elleni támadás miatt. Összefüggést vélnek látni a christchurchi mecset elleni és a két héttel azelőtt az indiai Kasmírban végrehajtott hindu támadás között. Indonéziában és Malajziában a „nemzet egységére” apellálnak, amely biztosítaná a különböző fajok és vallások békés együttélését. Ám az Indonéziában folyó választási kampányban mégis igen gyakori a szélsőségesek vallási jellegű zavargása, Malajziában pedig muszlim fiatalok egyre erősödő keresztyénelles mozgalmakat szerveznek.

Tübingen, Németország. A három éven át lefolytatott közvéleménykutatás az ország katolikus teológiai hallgatói között a papi nőtlenség ügyében a várt eredményt hozta. Túlnyomó többségüknek az a véleménye, hogy a paphiány megoldódna, ha a nyugati keresztyénség, a keleti egyházak mintájára, lemondana erről a kérdéses intézményről. Sokkal több fiatal vállalná így a papi hivatást.

Ravensburg, Németország. Már 2017-ben négyszáz méter hosszú úrvacsorai asztallal kötötte össze a város római katolikus és evangélikus templomát az *Úrvacsorát mindenkinek* nevű mozgalom. Időközben *Ravensburgi nyilatkozat* címen újabb kísérletet tettek a város keresztyénei, hogy együtt ünnepelhessék az oltárszentséget, tehát az úrvacsorát.

Az ünnepélyes megnyitásra megérkezett illetékes római katolikus püspök azonban hamar összetört minden reménységet. Nemcsak hogy megtiltotta a közös úrvacsorát, de ezt azzal indokolta meg, hogy az evangélikusok tiszteletlenül bánnak az úrvacsorai jegyekkel, amennyiben a megszentelt úrvacsorai ostyát/kenyeret nem őrzik meg szentségtartóban. Beszéde után nem volt lehetőség kérdésfeltevésre. A kezdeményező elkéseredett véleménye szerint „egy egész város keresztyéneit utasította rendre a püspök, és ez az ökömené arculcsapása”.

Jeruzsálem, Izrael. Ortodox zsidók a harmadik templomot akarják majd felépíteni a Templom-hegyen, ahová most nem muszlimok is beléphetnek, de ott nem imádkozhatnak. A jövődő építés „gyakorlásának” egyik ceremóniája, hogy egy közeli parkban minden évben zsidó rítus szerinti állatmészárlást tartanak. A városvezetés ennek megtartását legutóbb a nyilvános rend megzavarásának veszélye miatt megtiltotta.

Vatikánváros. *Christus vivit* (Jézus él) a címe a pápa legújabb pápai iratának. Ferenc pápa nyíltan beszél az egyházbéli változások szükségességéről. Azért imádkozik, hogy Isten szabadítson meg azoktól, akik elavultnak, réginek tartják az egyházat, görcsösen annak múltbeli hibáin nyargalnak, az egyházat fékezik, és mozdíthatatlanná akarják tenni.

Bhopál, India. Madhya Prades állam új minisztériumot szervezett, amelynek feladata a vallások egymással való párbeszédének előmozdítása. Neve *Ministry of Spirituality*. Erre igen nagy szükség van, mert főleg hindu szélsőségesek minden hamis propagandaeszközt igénybe vesznek, hogy muszlimok és keresztyének ellen lázítsák a lakosságot.

Rio de Janeiro, Brazília. A hatóságokat egyre inkább nyugtalanítja, hogy pünködsdi jellegű közösségek prédikátorai egyre hevesebb harcort hirdetnek meg a feketék ősi vallási szervezetei, szokásai és épületei ellen. Nemrég gyűjtötták föl egy úgynevezett *kandomblé* közösség szertartási helyét. Ebben a kultuszban az Afrikából hozott természeti vallás keveredik a spiritizmussal.

Kimamba, Tanzánia. Az alexandriai patriarchátushoz tartozó görög szertartású ortodox egyházba kérte felvételét ötszázhusz helyi lakos. A közös kereszteselési szertartás utáni napon legtöbben házasságuk megáldását is kérték.

Összeállította: Gémes István

Az igazi istentisztelet

Fotó: SzJ

Húsvét után még inkább belém hasított a kérdés, hogy mi, keresztyének, akik részt veszünk az istentiszteleteken, valódi istentiszteleten veszünk-e részt. Valóban az Isten iránt érzett imádatunk visz bennünket oda, vagy csak a megszokás, a hagyomány, az elvárás?

Kisgyerekes anyaként ritkán van lehetőségem istentiszteleten részt venni, így felbecsülhetetlen kinccsé vált az az idő, amikor ez mégis megoldhatóvá válik számomra. Ez a néha-néha megadatott egy óra olyanná vált számomra, mint a sivatag vándorának az oázis, hiszen nem tudhatom, mikor érek el a következőig. Ezért igyekszem mindent magamba szívni Isten jelenlétéből abban az egy órában. Amíg ez minden vasárnap természetes volt az életemben, addig fel sem fogtam, mennyire kiváltságos helyzet az, hogy mehetek hétről hétre – akár többször is – olyan alkalomra, ahol Isten jelenlétében lehetek, közösségben Isten népével. Máskor folyton perelek az énekeink miatt, hogy mi

miért nem haladunk a korrallal; most a több száz éves énekekkel is szívemből dicsőítettem Istent, miközben éreztem valóságos jelenlétét és körülölelő szeretetét. Számomra ez az alkalom igazi Isten-tisztelet volt, mert megélhettem az istentisztelet lelki tartalmát.

Sajnos azt látom, hogy az emberek a spiritualitás megélését nem a keresztyénségben keresik. A magukat keresztyénnek valló emberek is belebonyolódnak az ezotéria útvesztőjébe, és olyan észrevétlenül süllyednek el benne, hogy egy idő után maguk sem értik, miért omlik össze minden körülöttük, hogyan fordulhatott az életük ennyire rossz irányba. Fogalmuk sincs róla, hogy annak a szellemi hatalomnak a következményeit látják maguk körül, amelyet ők engedtek be az életükbe. Tudom, nem „trendi” ma keresztyénnek lenni. Sokkal trendibb az ezotéria, ami olyan szinten begyűrűzött már az élet minden területére, hogy ember legyen a talpán, aki azonnal felismeri, és ellen tud állni a hatásának.

Hol keresd keresztyénként a spiritualitást az istentiszteleteinkben? Dicsérd Istent!

Tudjuk-e ma úgy énekelni az énekeinket, hogy azzal Istent dicsérjük? És ma már látom, mindegy, hogy a mai modern dicsőítő dalokról vagy a történelmi egyházak több száz éves énekeiről beszélünk. Nyissuk meg a szívünket Istenünk és Atyánk felé! Dicsőítsük és magasztaljuk őt! Ne csak énekeljünk, hanem tanuljunk meg Istennek énekelni teljes szívvel!

Az istentisztelet legyen az a hely, ahol találkozol Jézussal!

Az istentiszteleteinkben találkozunk-e a megfeszített Krisztussal? Tudjuk-e, hogy a vasárnapi istentisztelet nemcsak húsvétkor, hanem az év minden vasárnapján arról a diadalról szól, hogy *Jézus meghalt a kereszten értem és érted? De nemcsak meghalt, hanem feltámadt!* Érted-e ennek a csodáját? Hiszed-e Krisztus feltámadását? Ujjongva örülsz-e, hogy Jézus érted vállalta mindezt? Gondolj arra, mit mondott Jézus Péternek nem sokkal azelőtt, mielőtt elfogták: „Ahova én megyek, ti oda nem követhettek engem.” Mert Jézus a halálba ment értünk. Érted ezt? Átjárja szívedet az öröm és a hála mindazért, amit Jézus érted vállalt? Szóljátok meg Jézust! Adj ezért hátát neki!

Töltekezz be a Szentlélekkel!

Az istentiszteleten megérint a Lélek? Betölti szívedet újra és újra az a szent erő, a Pártfogó, akit az Atya küldött, hogy életünk legyen, hogy segítsen bennünket? Hogy meg tudjuk különböztetni a jót a rossztól, hogy tudjuk, mi a helyes és a helytelen. Hogy valóban fény lehessünk a sötétségben. Kérd a Szentlelket, hogy töltsön be teljesen mindennap, hogy az ő gyümölcseit teremje az életed!

Miután kilépsz a templomajtón az istentisztelet végeztével, a lelkészt kritizáld, vagy Isten szeretetét viszed magaddal a szívedben a világnak?

Spiritualitásra vágysz? Olvasd a Bibliádat mindennap, hogy tudd, mi a helyes, az igaz, hogyan élj, hogy legyen változás az életedben! Kezdd ezzel: mától nem a horoszkópot olvasod útmutatásra várva, hanem a Bibliát!

DOBÓNÉ SOMOGYI ESZTER

Derű

„A csüggedőnek mindig rossz napja van,
a jókedvűnek pedig mindig ünnepe.”
(Péld 15,15)

A mennyország kapujára két tábla van szegezve. Az egyikre ez van írva: PAPUCSFÉRJEK. A másikra pedig: NEM PAPUCSFÉRJEK.

A „papucsférjek” feliratú tábla előtt végeláthatatlan sorban kígyóznak a férfiak. A „nem papucsférjek” feliratú tábla előtt mindössze egy férfi kuporog. Kisvártatva a kapu fölötti ablakon kitekint az Úr, csodálkozva néz le arra az egyetlenegy férfira, és megkérdezi tőle:

- Hát te mit keresel ennél az ajtónál?
- Nem is tudom, engem a feleségem küldött ide.

A börtönlelkész kérdezi az elítélttől:

- Magát miért csukták le?
- A hitem miatt.
- Hogyhogy?
- Azt hittem, nem derül ki, amit tettem.

Találós kérdés

Hogy hívják a zöldruhás papot?
Környezetbarát.

Bár bűn és kín gyötör

Anne Brontë

S. Howard

am E am

Bár bűn és kín gyö - tör, És

C G7 C D/am

oly ne - ház szí - vem, Sok el - len é - le -

G/dm C/E dm E7 am

tem - re tör, Két - ség - be nem e - sem!

2. A bűnöm szennyje nagy,
Mégis hozzád jövök,
Bár bűnöm gyűlöljöje vagy,
Kegyelmed is örök.

3. Az én erőm kicsiny,
S a bűn erős nagyon,
Te tudsz s akarsz segíteni,
Segíts hát, Jézusom!

4. Az ég oly messze van,
Még messzebb tőled én,
De szent Igédben írva van,
Hogy irgalmad enyém.

5. Nem félek senkitől,
Vigyázol énreám,
Bű és a gond mind nem gyötör,
Meghallgatod imám!

6. Jézusba' bízva én
Magam neki adom,
És így tudom, akármilyen ér,
Atyám szeret nagyon.

Fordította: dr. Szabó Aladár

Fotó: Szj

Evangélikusok szórványban

Erdély

Bácsfalu, evangélikus templom

Hónerus, a szászok reformátora
– Brassó

A krizbai evangélikus templom oltárképe

Szeretetvendégség a női imáson Brassóban

Evangelizáció Krizbán

Brassói evangélikus templom

Egy evangelizációs körút képeiből

Felvidék

Pelsőc

Az 1790-ben épült mellei evangélikus templomban tizenkét éve nem tartottak istentiszteletet. A villanyt is kikötötték. Egy asszony kitakarította a templomot, és a szomszédból alkalmilag bevezetett áram újra megvilágította az oltárt. A faluban százhetvenen élnek. Tizenhatan jöttek el az evangelizációs alkalomra.

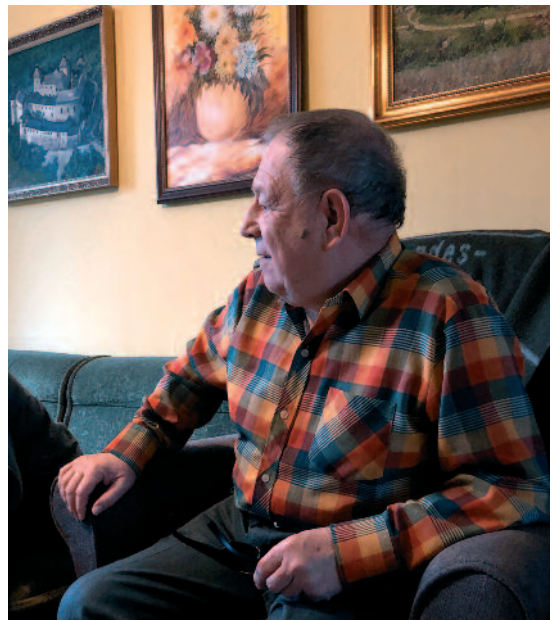

A mellei templom

Elhagyott ház

Nagybalog

Rusznyák Dezső ny. evangélikus lelkész rozsnyói otthonában

Tanúim lesztek

Balczó András
 Berecz András
 Budai Iлона
 Liu Csen-jing
 Cseri Kálmán
 Csóka András
 Csuka Tamásné
 Dechertné Ferenczy Erzsébet
 Duszka József
 Eperjes Károly
 Alexander Faludy
 Falus András
 Garádi Péter
 Gryllus Dániel
 Gulácsy Lajos
 Győri Gábor Dávid
 Győri János Sámuel
 Győri Józsefné
 Drenyovszky Irén
 Havasi Kálmán
 Huszárik Kata
 Indián
 Kellermayer Miklós
 Kubik Anna
 Mansfeld László
 Pálhegyi Ferenc
 Ulrich Parzany
 Sándor György
 Simon András
 Solt Pál
 Somody Imre
 Süle Ferenc
 Süveges Gergő
 Szalai András
 Szák Kocsis Péter
 Szemerédi Bernadett
 Szokolay Sándor
 Tolnay Lajos
 George Usch
 Vatai Gyula
 Wittner Mária

Megjelent!

TANÚIM LESZTEK

Az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió közelmúltban kiadott könyve a megelőző tizenhat évben a *Misszió* és a *Híd* magazinban közölt interjúkból és tanúságtételekből közöl válogatást *Gáncs Péter* előszavával.

*

Az igazi „riporter”, „interjúkészítő” az Isten. A beszélgetést ő kezdeményezi. Ilyen kérdései vannak: hol vagy, hol a testvéred, mi van veled, honnan jössz és hová mégy, mit csinálsz itt, akarsz-e meggyógyulni, szeretsz-e engem? Milyen jó, hogy minket kereső és megtaláló, beszélgető Istenünk van! Azért kérdez, mert érdekli a válaszunk, és szeret minket. A kötetben olvasható interjúk és tanúságtételek ennek a beszélgetéssorozatnak a részei. Nem dialógusok, hanem trialógusok. Hisszük, tapasztaljuk, hogy a stúdióban, a hangfelvétel készülék előtt, a szószéken, konferenciákon, bárhol vele beszélgethetünk, és ő mivelünk. *Szevérenyi János*

Ár: 1800 Ft

Megrendelhető:
 evmis@lutheran.hu

Olvasóink, hallgatóink visszajelzéseiből

HÍD MAGAZIN

„Köszönet az új *Híder*t. Szuper lett, már ma el is olvastam! Remélem, hogy sokak segítségére lesz majd.” (*Fókuszban az életközépi válság*) B. E.

„Ígéreates az összeállítás, és nagyon színvonalas a lapotok SDG!” (*Fókuszban a poszttraumás stressz szindróma*) V. S.

„Nagyon megtetszett a *Híd* magazin. Tartalmas időtöltés az olvasása. Kézről kézre jár itthon, családom körében.” N. M.

„Az egész szám nagyon színvonalas. Hiánypótló is, »ordít« ma ez a téma. Nagyon jó volt olvasni, köszönöm. Lesz kinek adni belőle.” (*Fókuszban a nevelés*) B. J.

„A kedvenc kiadványunk! Összeállítása, tematikája és megjelenése okán, és mert élettel teli és emberközelit.” O. O.

LÉLEKHANGOLÓ MŰSOR, INTERJÚK

„Nagyon érdekes volt a beszélgetés Fedor Istvánnal. Még sok ilyen műsort kívánok!” R. L., *Kolozsvár*

„Köszönöm a misszionárius házaspár interjújának a megosztását. Jól körbejártad a témát a kérdéseiddel. Sok minden belefért ebbe a harminc percbe.” G. P.

„A házasság hetére készült anyag nagyon tetszett mindannyiunknak! Köszönet érte!” S.-K. D.

„Köszönöm ezt az interjút. Ez az, amikor egy ember lelkiképpen él, gondolkodik, beszél. Persze ő is tudja, hogy ezt kapja, és nem a magáénak gondolja. Adja az Úr, hogy egyházunkban is sokan felébredjenek az igétől, az igére.” (*Beszélgetés Ittész Istvánnal*) P. G.

„Nagyon jó interjúk találhatóak a honlapotokon. Jó lenne, ha lenne hozzászólási lehetőség a bejegyzésekhez.” Ó. Z.

„Köszönöm ezt a műsort! Már nem hittem, hogy ilyen őszintén és nyíltan lesz valaha is szó az igazi problémákról, amelyek elferdíthetők a jézusi tanítást.” (*Beszélgetés az egyház életéről*) K. F.

„Ez nagyon jó, köszönjük!” (*Beszélgetés dr. Veres Sándor pszichológussal*) V. V.

Lélekhangoló: a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsora

Hétről hétre újabb erőt adó, bátorító, hitre hangoló beszélgetés, keresztyén könnyűzenével tarkítva. Célja: épülés egymás hite, bizonyosságtétele által, kapcsolódási pont a nem hívőkhöz, gondolatébresztés gyülekezeti alkalmon, kisközösségekben, lelki töltkezés közösségbe el nem jutók számára, nem hívő barátok, ismerősök Istenhez hívogatása, evangéliumi segédanyag, illusztráció.

A műsort sugárzó rádiók és az adások időpontjai (online is hallgathatóak):

CIVIL RÁDIÓ – FM 98

Budapest és környéke
egyórás műsor
páratlan hét vasárnap 8 óra
ismétlés: aznap 23.00 óra
és páros héten vasárnap 8 és 23 óra
www.civilradio.hu

SOLA RÁDIÓ – FM 101,6

Budapest
vasárnap 16.25
ismétlés: szombat: 12.30
korábbi műsoraink ismétlése
hétfőtől péntekig 10.30, 24.00
<https://solaradio.hu>

CREDO EVANGÉLIKUS RÁDIÓ – FM 98,8

Szombathely
szombat 8.00
ismétlés: szerda 19.00
<http://www.credoradio.hu/credo/elo-adas>

SZENT ISTVÁN RÁDIÓ

Vételekörzete Észak-Kelet-Magyarország, az alábbi sugárzási központokkal:
Eger – FM 91,8
Encs – FM 95,4
Gyöngyös – FM 102,2
Miskolc, Sátoraljaújhely – FM 91,8
Hatvan – FM 94,0
Tokaj – FM 91,8
Törökszentmiklós – FM 96,4
páratlan hét szombat 15.30 óra (Ökumené c. műsorban)
www.szentistvanradio.hu

AGNUS RÁDIÓ – FM 88,3

Kolozsvár és környéke
péntek 12.25 (magyarországi idő szerint 11.25)
agnusradio.ro

A következő két rádión alkalmi módon:

EURÓPA RÁDIÓ

www.euradio.hu

PATRIA RÁDIÓ

Pozsony
<https://patria.rtvs.sk>

Stúdióinkban készül kéthetente a Kossuth Rádió *Erős vár a mi Istenünk!* című evangélikus műsorába a „Missziói percek” rovat.
Kossuth Rádió – FM 107,8 kéthetente hétfő 13.30 óra

Honlapunk, a <https://misszio.lutheran.hu> interjú menüje alatt hallgathatja meg a rádióműsorainkban elhangzó beszélgetéseket.

Várjuk a műsorokkal kapcsolatos észrevételeket, megjegyzéseket. Bátorítjuk hallgatóinkat, hogy osszák meg velünk személyes hit- és életpasztalataikat.
E-mail címünk: evmis@lutheran.hu

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület hírei

Az EKME külmissziói csendesnapját és éves közgyűlését február 23-án tartotta a Deák téri gyülekezeti teremben *Békességet munkáló misszió* címmel.

Dr. Bálint Zoltán vízmérnök nyitó áhítatában Zsolt 34,12–15 alapján rámutatott a békétlenség forrásaira: békétlenség bennünk – mások békétlensége – elégedetlenségünk a körülmények miatt – a média hatása. Békességet Jézusnál találunk. A békeséget munkáló misszióért legtöbbet a misszionárius tehet.

P. Tóthné Szakács Zita református lelkész előadásában (*Misszió konfliktusok nélkül?*) azt javasolta, hogy amivel csordultig a szívünk, az legyen a szánk. A konfliktusokat fel kell vállalni, mert döntésre hívjuk az embereket. Az ételosztás diakóniai szolgálat, ettől nem változik meg az emberek élete. Életüket a missziói lelkület változtatja meg. Az emberek tömegesen hagyják el az egyházat, de egyenként térnek meg. Az egyház a Krisztus-hívők közössége, de nekünk egyéneket kell megszólítanunk.

Közgyűlésünkön áttekintettük múlt évi tevékenységünket és anyagi helyzetünket.

Említettük a tavalyi piliscsabai konferenciát, az evangélikus iskolák diákjainak kiírt missziói pályázatot, a kiadott falinaptárunkat. A *Szélrózsa* találkozóon külmissziós programokat szerveztünk az ifjúságnak.

Nairobián továbbra is rendszerben működött a segítő szolgálat, folyt harmincöt gyermek ebédeltetése, a pártfogoltak iskoláztatása és a lehetőség szerinti lelki és szociális gondoskodás. A gyermekek iskoláztatásával lehetővé tesszük számukra, hogy szülőföldjükön állást találjanak, és boldogulni tudjanak.

A mozambiki lelkészképzés anyagi támogatását is folytattuk. Adományunkat öt kis épületük tetőzetének rendbehozására fordították.

Egyesületünk kapcsolatot tart a Wycliffe Bibliafordítók Egyesületével. *Csépe Andrea* körlevelében rendszeresen beszámol dél-ázsiai missziói területen végzett bibliafordítói munkájáról. Szolgálatát egyesületünk is évek óta támogatja. *Greizer Miklós*ék folytatják munkájukat Vanuatu szigetén.

Támogattuk *dr. Keszi Krisztina* (Molnár Mária Külmissziói Alapítvány) afrikai orvosi szolgálatát is.

Tudtunk támogatni a főtí kántorképző intézetben tanuló, rászoruló, határainkon túli magyar fiatalokat tanfolyami tandíjuk kifizetésével.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik imádságos szeretettel, tevékenységükkel, anyagi áldozatukkal segítettek az egyesületet célkitűzéseinek megvalósításában, ami Jézus Krisztus missziói parancsa szerinti munkálkodás azért, hogy „tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

Az EKME nyári konferenciája Piliscsabán: 2019. július 4–7.

ZALÁN PÉTER

Előtte

Utána

Beszélő képek

Fotó: SzJ

A Parlament és a felújított Gül baba türbéje

Ezen a szószéken szolgáltam egy szép templomban. A lépcső tetején olyan szűk a hely, hogy éppen csak befértem. A helyi lelkész nálam erősebb alkat, ő csak oldalvást tud bejutni. Eszembe jutottak a Megváltó szavai: „Menjete be a szoros kapun! ... Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz...” (Mt 7,13–14) Csak te mehetsz ott be, minden terhet, bünt kívül kell/lehet hagyni. Az az ajtó Krisztus-formájú. Életünk célja, hogy mi is hasonlóak legyünk hozzá. Hogy Krisztus és mi átfedésben legyünk. SzJ

Még a nevük sem maradt fenn. Síremlék a gödi temetőben.

A nagymamák igazi misszionáriusok

Valahol Magyarországon

Barcelona

Tizenhárom lúd emlékezteti a látogatókat a tizenhárom éves korában mártírhálált szenvedett Euláliára a katedrális udvarán

Metrón

A rácsot és a szobrot egy szalag köti össze a katedrálisban. Az imádkozók megérintik, megcsókolják a szalag elérhető részét.

Egy életen át másokat hordozott. Most neki van szüksége támaszra. Bizonyára Ura is hordozza.

Reményik Sándor

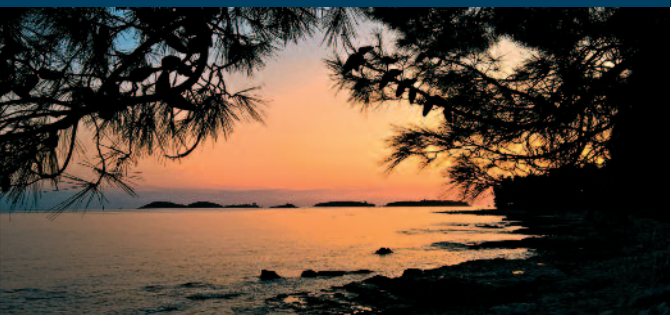
Valaki értem imádkozott

Mikor a bűntől meggyötörten
A lelkem terheket hordozott
Egyszer csak könnyebb lett a lelkem
Valaki értem imádkozott.

Valaki értem imádkozott,
Talán apám, anyám régen?
Talán más is, aki szeret.
Jó barátom vagy testvérem?

Én nem tudom, de áldom Istent,
Ki nékem megváltást hozott,
És azt, aki értem csak
Egyszer is imádkozott.

A 2019-es év igéje

*„Törekedj békességre,
és kövesd azt!” (Zsolt 34,15)*